
ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2022

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	3
ZÁKLADNÍ ÚDAJE.....	7
Základní identifikační údaje	7
Organizační struktura	8
Rozmístění pracovišť	9
Personální oblast	10
Ekonomické a majetkové údaje	11
VÝSLEDKY KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ČINNOSTI	
V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH	15
Hnojiva a půda	16
Odrůdy	24
Osivo a sadba	30
Trvalé kultury	35
Ochrana proti škodlivým organismům	42
Přípravky na ochranu rostlin	47
Dovoz a vývoz rostlin	53
Krmiva	66
Ekologické zemědělství	68
Národní referenční laboratoř	74
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	82
VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	88
AUDIT	95

ÚVOD

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Právě otvíráte další výroční zprávu o činnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ústav). Rok 2022 byl z pohledu činnosti nejvíce ovlivněn třemi faktory: doznívajícími hygienickými a jinými opatřeními v souvislosti s nemocí COVID-19, ruskou agresí na Ukrajině a předsednictvím České republiky v Radě Evropské Unie.

Dopady ruské agrese na Ukrajině na naši činnost se týkaly zejména prudkého zdražení energií a chemikálií, které ke své odborné činnosti potřebujeme. Ať už jde o inspekční činnost, provoz zkušebních stanic nebo realizaci analýz v Národní referenční laboratoři. Došlo i k přerušení jakékoliv odborné komunikace s Ruskou federací. Naopak jsme naše ubytovací prostory poskytli uprchlíkům z Ukrajiny.

V druhé polovině roku jsme prakticky zúročili svoje zkušenosti během předsednictví ČR v Radě EU. Do přípravy a výkonu předsednictví bylo zapojeno 44 našich expertů. Řídili pracovní skupiny pro oblasti přípravků na ochranu rostlin, zdraví a rozmnožovacího materiálu rostlin a odrůdových práv šlechtitelů. Rovněž jsme byli zodpovědní za organizaci neformálního setkání nejvyšších rostlinolékařských autorit EU v Praze. Součástí prezentace našeho předsednictví byla rovněž návštěva prezidenta Odrůdového úřadu Společenství (CPVO) Francesca Mattiny.

Nicméně všechny výše uvedené oblasti nemohly mít dopad na rozsah naší kontrolní a zkušební činnosti a lze konstatovat, že objem a kvalita provedené práce zůstaly na stejné úrovni jako v letech předchozích.

Rok 2022 byl významný z pohledu genetiky, protože jsme oslavili 200. výročí narození J. G. Mendela a tento významný milník jsme promítli i do našich akcí pro veřejnost. S odkazem na toto výročí jsme uspořádali Celostátní polní den ÚKZÚZ v Chrastavě a Den ve vinohradu na našem zkušebním pracovišti v Oblekovicích.

Jednou z novinek v naší činnosti je kontrola dovozových zásilek spadajících do kategorie ekologické produkce (provedení kontroly se potvrzuje v systému TRACES NT).

V oblasti diagnostických metod jsme v naší laboratoři molekulární biologie vyvinuli a zavedli metodu diagnostiky původce verticiliového vadnutí chmele, což je důležité pro další monitoring tohoto škodlivého organismu ve chmelnicích.

Jako první země na světě jsme zavedli označování chmele podle systému přijatého na jednání Mezinárodního sdružení pěstitelů chmele (IHGC) a schváleného všemi 34 členskými státy, které zastupují více než 98 % produkčních ploch chmele na světě.

V oblasti digitalizace agend jsme při vystavení rostlinolékařského osvědčení pro vývoz rostlin a rostlinných produktů umožnili elektronické podání žádostí i platby poplatků převodem. Spustili jsme vzdělávací portál pro veřejnost a zaměstnance ÚKZÚZ, který se aktuálně se používá pro vzdělávání zemědělců při vydávání rostlinolékařských pasů.

Centrálně za ÚKZÚZ připravujeme jednotný portál pro veškerá elektronická podání. Napojili jsme se na autentizační služby eGovernmentu (NIA). Klademe důraz na bezpečnost a používáme více faktorové ověřování. Využíváme datový sklad a nástroje pro analýzu dat.

Pro uznávání osiva a sadby jsme připravili elektronické propojení s pověřenými osobami, a to včetně vzorkování, potvrzení elektronických žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu a vzorkování vzorkovateli.

Pokračovali jsme i s aktivitami v oblasti mezinárodních projektů, kde donorem je Česká rozvojová agentura. Jde o následující země: Moldavsko (ekologické zemědělství), Bosna a Hercegovina (bezpečnost potravin) a v Gruzii (fyto-sanitární kontrola).

Na závěr bych rád poděkoval všem zaměstnancům, za to, co pro ústav v roce 2022 udělali. Jmenovitě bych rád poděkoval těm, jejichž kvalitní a dlouhodobá práce pro ústav byla speciálně oceněna: Jan Fictum, Věra Fridrichová, Táňa Klailová, Petra Kosubová, Jaroslav Kubiczek, Stanislav Malý, Vlasta Mizerová, Luboš Pomichálek, Nevena Prokešová, Martin Prudil, Michaela Smatanová a Miroslava Váchalová.

Ing. Daniel Jurečka
ředitel Ústavu

Seznam použitých zkratk

AGES – Österreichische Agentur für Ernährungssicherheit
AEKO - Agroenvironmentálně – klimatické opatření
AEO - Agroenvironmentální opatření
AZZP – Agrochemické zkoušení zemědělských půd
BMP – Bazální monitoring půd
BOZP - Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CEN - Evropský výbor pro normalizaci
CIPAC – Collaborative Interantional Pesticides Analytical Council
CZ – Původ odrůdy Česká republika
ČIA – Český institut pro akreditaci
ČOV – Čistírna odpadních vod
ČSN EN ISO - Česká verze norem ISO
ČZU – Česká zemědělská univerzita
DOM - Dřevěný obalový materiál
DZES – Dobrý zemědělský stav
EFSA – Evropský úřad pro potraviny
ELISA – Enzyme-Linked ImmunoSorbent Assay
ESPAC – English Speaking Pesticides Analytical Council
EU-RLs – Referenční laboratoře Evropských společenství
EZ – Ekologické zemědělství
FTIR – Infračervená spektrometrie s Fourierovou transformací
FVO - Food Veterinary Office
FB - Facebook
GM – geneticky modifikovaný
GMO – Geneticky modifikované organismy
HZS - Hasičský záchranný sbor
CHÚ – Chráněná území
IRM - Interní referenční materiál
ISO - Normy vydané Mezinárodní organizací pro normalizaci
JPP – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ
JPP AP – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Analýza půd
JPP ZH – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Zkoušení hnojiv
JPP ZK – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Zkoušení krmiv
KHS - Krajská hygienická stanice
LIMS – Laboratorní informační systém
LS – Lesní správa
MB – Moštová bílá odrůda révy
MM – Moštová modrá odrůda révy
MPZ ÚKZÚZ - Mezilaboratorní porovnávací zkoušky ÚKZÚZ
MZe – Ministerstvo zemědělství

NAP – Národní akční plán pro snížení používání pesticidů
NAEKO – Navazující agroenvironmentálně – klimatické opatření
NZM - Národní zemědělské muzeum
NEZ – Navazující ekologické zemědělství
NIRS – Blízká infračervená spektroskopie
NRL - Národní referenční laboratoř
OAŘK - Odbor auditu a řízení kvality
ODIA - Odbor diagnostiky
ODŠOR - Odbor diagnostiky ŠO rostlin
OdMB – Oddělení mikrobiologie a biochemie
OdMPZ – Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek
ODŠOR – Odbor škodlivých organismů rostlin
OdZPOR – Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin
OES-ICP – Optická emisní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem
OEZ – Oddělení ekologického zemědělství
OH – Oddělení hnojiv
OMPZ – Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek
OOS - Odbor osiv a sadby
OVR – Oddělení výživy rostlin
PAH – Polycyklické aromatické uhlovodíky
PLO – Přírodní lesní oblast
PO – Odrůda právně chráněná
PO - Požární ochrana
POD – Podnož
POP – Persistentní organické polutanty
POR – Přípravky na ochranu rostlin
QMS - Systém řízení kvality (Quality Management Systém)
RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed / Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva
RKP – Registr kontaminovaných ploch
RKP – Registr kontaminovaných ploch
RL - Rostlinolékařské/ rostlinolékařský
RMT – Rapid Mix Test – pekařský pokus
RTK – Registr těžkých kovů
SRV – Sekce rostlinné výroby
ST – Stolní odrůda révy
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
SZV – Sekce zemědělských vstupů
TAIEX – Technical Assistance and Information Exchange
ÚKSÚP – Ústřední kontrolní a zkušební ústav poľnohospodársky
ÚKZÚZ - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VKS - Vnitřní kontrolní systém
VÚRV – Výzkumný ústav rostlinné výroby
YARA – Britská společnost, které se věnuje udržitelnému zemědělství a životnímu prostředí
ZS - Zkušební stanice

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Adresa sídla	Hroznová 63/2, 603 00 Brno
Identifikační číslo (IČ)	00020338
Poštovní adresa	Hroznová 63/2, 603 00 Brno
Telefonní spojení	(+ 420) 543 548 111
Adresa elektronické pošty	podatelna@ukzuz.cz
Internetové stránky	www.ukzuz.cz
ID datové schránky	ugbaiq7

ZPŮSOB ŘÍZENÍ

Zřizovací listina, ze dne 13. 12. 2013, č. j. 81374/2013-MZE-12142; Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.

Název zřizovatele: Ministerstvo zemědělství ČR

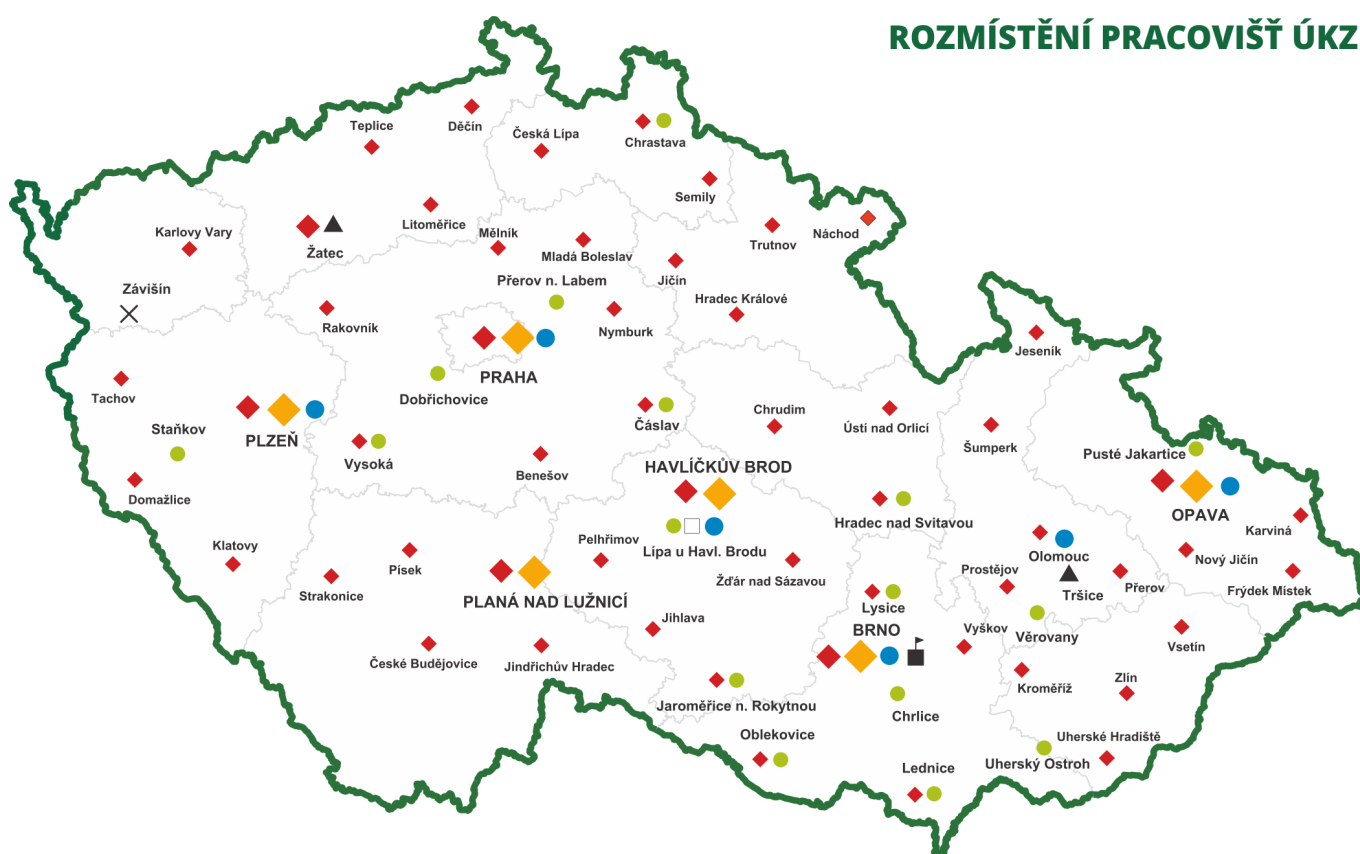
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský je držitelem certifikátu ISO 9001:2015.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

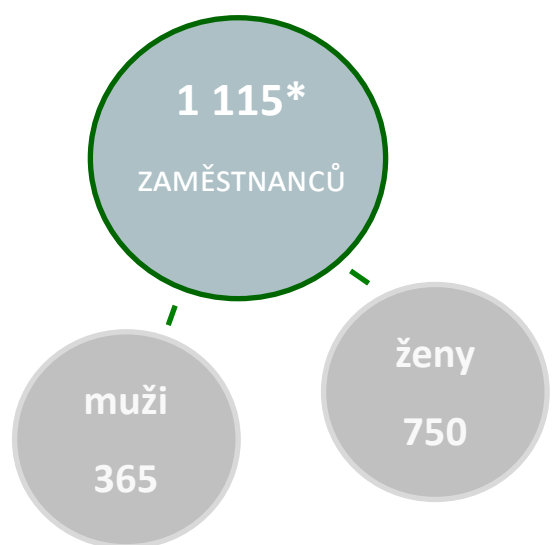
ROZMÍSTĚNÍ PRACOVÍŠŤ

ROZMÍSTĚNÍ PRACOVÍŠŤ ÚKZÚZ

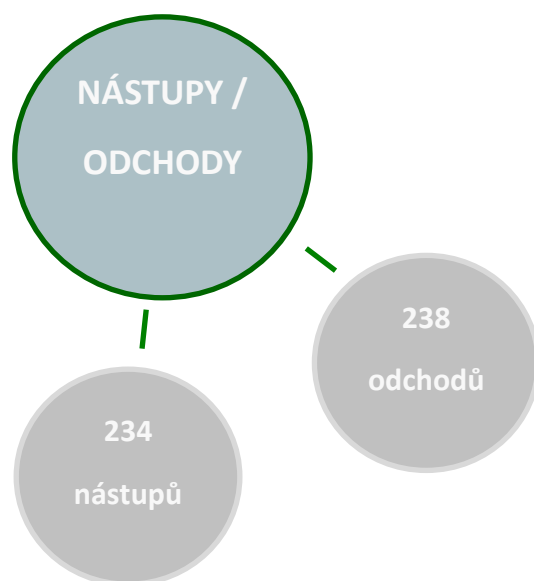
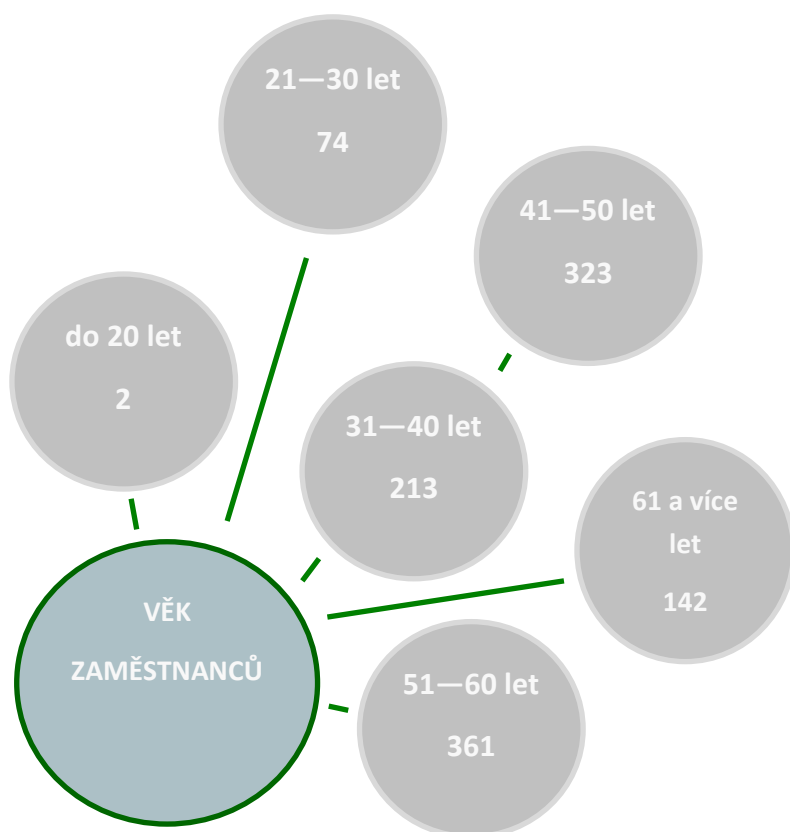
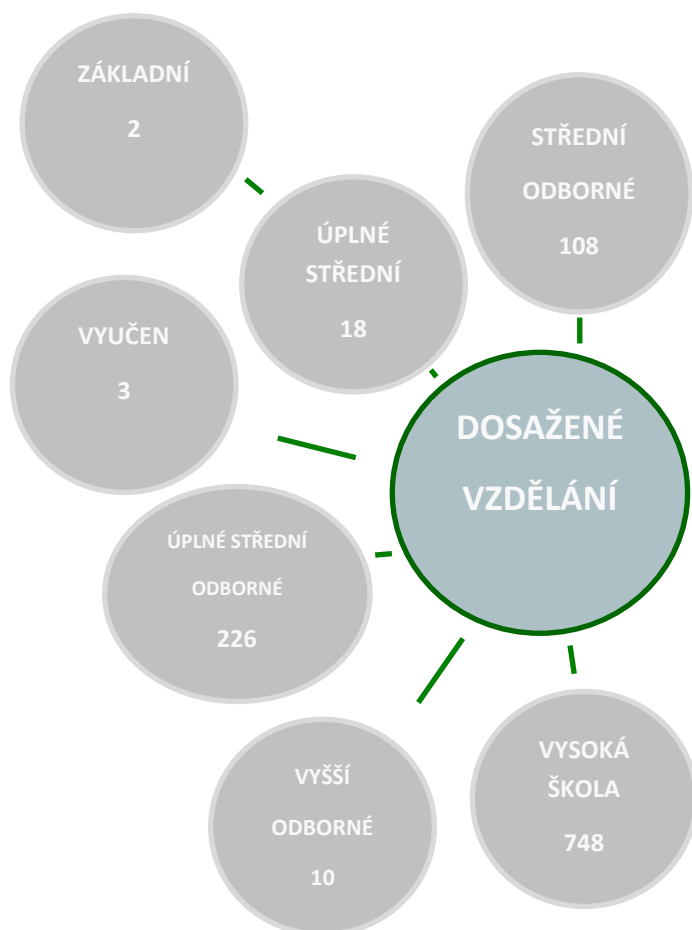

- ústředí ústavu
  zemědělská inspekce
  zkušební stanice
  lukařsko - pícninářská stanice
 regionální pracoviště
  laboratoře
  veřejné známkovny chmele
  biologická testovací stanice

PERSONÁLNÍ OBLAST

*včetně mimoevidenčních stavů a sezónních zaměstnanců

EKONOMICKÉ ÚDAJE

Rozvaha						
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, organizační složka státu			IČ: 00020338			
sestavená k 31. 12. 2022						
Číslo položky	A K T I V A	Syntetický účet	Období			
			Běžné			Minulé
			Brutto	Korekce	Netto	
			1	2	3	4
AKTIVA CELKEM			2 200 261 730,13	1 137 650 188,86	1 062 611 541,27	1 061 815 638,63
A.	Stálá aktiva		2 058 574 225,07	1 137 570 760,73	921 003 464,34	937 961 011,84
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		145 804 300,32	125 669 008,69	20 135 291,63	20 725 635,63
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Software	013	121 469 635,07	101 334 343,44	20 135 291,63	20 725 635,63
3.	Ocenitelná práva	014	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	24 334 665,25	24 334 665,25	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		1 912 757 584,75	1 011 901 752,04	900 855 832,71	917 225 504,21
1.	Pozemky	031	126 833 613,29	0,00	126 833 613,29	126 853 257,10
2.	Kulturní předměty	032	12 240,00	0,00	12 240,00	12 240,00
3.	Stavby	021	717 192 436,14	230 676 693,29	486 515 742,85	495 440 567,40
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	825 239 637,28	538 534 259,89	286 705 377,39	293 852 305,60
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	820 844,18	379 819,00	441 025,18	575 145,11
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	242 310 979,86	242 310 979,86	0,00	0,00
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	318 834,00	0,00	318 834,00	221 989,00
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	29 000,00	0,00	29 000,00	270 000,00
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé půjčky	067	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Dlouhodobé pohledávky		12 340,00	0,00	12 340,00	9 872,00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	12 340,00	0,00	12 340,00	9 872,00
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva		141 687 505,06	79 428,13	141 608 076,93	123 854 626,79
I.	Zásoby		15 534 652,77	0,00	15 534 652,77	14 895 327,35
1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Materiál na skladě	112	14 860 598,69	0,00	14 860 598,69	14 373 500,26
3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Výrobky	123	574 679,08	0,00	574 679,08	521 827,09
7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Zboží na skladě	132	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Ostatní zásoby	139	99 375,00	0,00	99 375,00	0,00
II.	Krátkodobé pohledávky		19 386 612,92	79 428,13	19 307 184,79	23 867 036,67
1.	Odběratelé	311	665 474,19	6 940,43	658 533,76	1 054 591,55
2.	Směnky k inkasu	312	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 074 455,60	0,00	3 074 455,60	2 963 769,89
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	3 880 779,85	72 487,70	3 808 292,15	4 004 147,32
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	39 462,00	0,00	39 462,00	9 183,90
10.	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojiště	336	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00

16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Pohledávky ze správy daní	352	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00	0,00	0,00
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	356	0,00	0,00	0,00	0,00
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358	0,00	0,00	0,00	0,00
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0,00	0,00	0,00	0,00
24.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00	0,00	0,00
25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0,00	0,00	0,00	0,00
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0,00	0,00	0,00	0,00
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0,00	0,00	0,00	0,00
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00	0,00	0,00
30.	Náklady příštích období	381	9 235 745,64	0,00	9 235 745,64	9 531 402,21
31.	Příjmy příštích období	385	0,00	0,00	0,00	0,00
32.	Dohadné účty aktivní	388	2 430 052,64	0,00	2 430 052,64	6 265 135,80
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	60 643,00	0,00	60 643,00	38 806,00
III.	Krátkodobý finanční majetek		106 766 239,37	0,00	106 766 239,37	85 092 262,77
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Jiné běžné účty	245	94 761 581,22	0,00	94 761 581,22	73 118 922,44
6.	Účty státních finančních aktiv	247	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Běžný účet	241	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Běžný účet FKSP	243	11 758 474,31	0,00	11 758 474,31	11 700 060,49
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225	245 310,84	0,00	245 310,84	272 410,84
15.	Ceniny	263	873,00	0,00	873,00	869,00
16.	Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pokladna	261	0,00	0,00	0,00	0,00

Číslo položky	P A S I V A	Syntetický účet	Období	
			Běžné	Minulé
			1	2
PASIVA CELKEM			1 062 611 541,27	1 061 815 638,63
C. Vlastní kapitál			979 368 566,07	998 505 622,37
I. Jmění účetní jednotky a upravující položky			945 351 542,57	945 455 904,38
1. Jmění účetní jednotky	401	1 620 118 305,18	1 620 162 894,99	
2. Fond privatizace	402	0,00	0,00	
4. Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00	
5. Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-587 246 783,08	-587 246 783,08	
6. Jiné oceňovací rozdíly	407	7 252,00	67 024,00	
7. Opravy předcházejících účetních období	408	-87 527 231,53	-87 527 231,53	
II. Fondy účetní jednotky			11 803 404,15	11 861 220,42
2. Fond kulturních a sociálních potřeb	412	11 558 093,31	11 588 809,58	
4. Rezervní fond z ostatních titulů	414	245 310,84	272 410,84	
III. Výsledek hospodaření			-8 500 498 936,05	-7 747 115 912,88
1. Výsledek hospodaření běžného účetního období		-753 383 023,17	-732 195 633,21	
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00	
3. Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	-7 747 115 912,88	-7 014 920 279,67	
IV. Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření			8 522 712 555,40	7 788 304 410,45
1. Příjmový účet organizačních složek státu	222	-96 027 450,48	-96 906 762,70	
2. Zvláštní výdajový účet	223	830 435 595,43	832 370 181,05	
3. Účet hospodaření státního rozpočtu	227	0,00	0,00	
4. Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	404	7 788 304 410,45	7 052 840 992,10	
D. Cizí zdroje			83 242 975,20	63 310 016,26
I. Rezervy			0,00	0,00
1. Rezervy	441	0,00	0,00	
II. Dlouhodobé závazky			96 120,00	96 120,00
1. Dlouhodobé úvěry	451	0,00	0,00	
2. Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00	
3. Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0,00	0,00	
4. Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0,00	0,00	
5. Dlouhodobé závazky z ručení	456	0,00	0,00	
6. Dlouhodobé směnky k úhradě	457	0,00	0,00	
7. Ostatní dlouhodobé závazky	459	96 120,00	96 120,00	
8. Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0,00	0,00	
9. Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00	
III. Krátkodobé závazky			83 146 855,20	63 213 896,26
1. Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00	
2. Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0,00	0,00	
3. Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0,00	0,00	
4. Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00	
5. Dodavatelé	321	0,00	0,00	

6.	Směnky k úhradě	322	0,00	0,00
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	117 928,39	132 148,16
8.	Závazky z dělené správy	325	0,00	27 471,00
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00
10.	Zaměstnanci	331	46 441 718,00	35 571 366,00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	96 742,00	82 474,00
12.	Sociální zabezpečení	336	17 656 838,00	13 110 125,00
13.	Zdravotní pojištění	337	7 618 660,00	5 682 331,00
14.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00
15.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	5 277 760,00	3 380 998,00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	427 437,00	408 100,00
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
21.	Přijaté zálohy daní	351	0,00	0,00
22.	Přeplatky na daních	353	0,00	0,00
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354	0,00	0,00
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357	0,00	0,00
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359	0,00	0,00
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0,00	0,00
28.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0,00	0,00
30.	Závazky z finančního zajištění	366	0,00	0,00
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0,00	0,00
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0,00	0,00
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00
35.	Výdaje příštích období	383	3 047 781,68	2 655 818,10
36.	Výnosy příštích období	384	78 808,00	65 961,00
37.	Dohadné účty pasivní	389	2 298 910,45	2 060 884,00
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	84 271,68	36 220,00

Přehled pohledávek organizace určených k vymáhání za rok 2022	
CELKOVÁ HODNOTA POHLEDÁVEK URČENÝCH K VYMÁHÁNÍ	1 351 886,61 Kč
Celková hodnota pohledávek již uhrazených	1 169 000,00 Kč
Celková hodnota pohledávek dosud neuhrazených	122 276,61 Kč
Celková hodnota odepsaných pohledávek	1 010,00 Kč
Celková hodnota dobropisovaných pohledávek	59 600,00 Kč
Celková hodnota pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení	0,00 Kč
Celková hodnota pohledávek, které jsou předmětem právních sporů	11 627,61 Kč
Celková hodnota pohledávek přihlášených do vyrovnání	0,00 Kč
Zajištění pohledávek (zástavní právo, uznání závazku aj.)	0,00 Kč

Schválený rozpočet ÚKZÚZ na rok 2022 a jeho skutečné plnění

Kapitola: 329

		Schválený rozpočet	Skutečné plnění 2022
Příjmy celkem		88 799 367	96 027 450
Daňové příjmy		3 000 000	7 390 376
Nedaňové příjmy		67 000 000	76 345 126
v tom: příjmy z rozpočtu EU bez společné zeměd. politiky		18 799 367	10 392 032
kapitálové příjmy		0	1 899 916
Výdaje celkem		783 979 148	830 435 597
Běžné výdaje		783 979 148	795 062 790
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		460 996 618	465 194 629
	ostatní platby za prov. práci	8 549 042	6 868 696
	platy celkem	452 447 576	458 325 933
	platy zaměstnanců v prac. poměru	87 543 199	88 287 779
	platy státních zaměstnanců ve správ. úřadech	364 904 377	370 038 154
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem		154 743 796	155 697 562
Převod fondu kult. a soc. potřeb		9 104 233	9 186 519
Účelové a ostatní běžné výdaje		159 134 501	164 984 080
z toho:	členské příspěvky mezinárodních organizací	200 000	146 583
Kapitálové výdaje		0	35 372 807

Schválený počet zaměstnanců na rok 2022: 1 066

z toho zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních

z toho zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě: 793,90

VÝSLEDKY KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ČINNOSTI
V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

HNOJIVA A PŮDA

HNOJIVA A PŮDA

Schvalování hnojiv a programů použití kalů

Oddělení hnojiv schvaluje hnojiva (včetně rostlinných biostimulantů, pomocných půdních látek a substrátů - dále jen hnojiva) uváděná do oběhu čtyřmi legálními způsoby. Jedná se o registraci a ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemné uznávání (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2019/515) a od července 2022 také CE hnojiva (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2019/1009). CE hnojiva jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce, resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají. Jedná se o obdobný systém jako u hnojiv ES (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2003/2003), která bylo možné uvádět do oběhu (a případně zveřejnit v Registru hnojiv) do července 2022.

Správní řízení kvůli nevyhovujícím vzorkům v rámci odborného dozoru byla vedena především za nedodržení jakostních parametrů (obsah živin, nerozložitelných příměsí, vlhkosti atd.). Překročení imitů rizikových prvků bylo zaznamenáno u dvou případů.

Do působnosti oddělení patří také schvalování programů použití kalů podle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech. Nejčastějším důvodem zamítnutí programů bylo zamýšlené použití kalů na půdách s velmi vysokou zásobou fosforu a v ochranných pásmech vodních zdrojů.

Tabulka: Schvalování hnojiv a programů použití kalů			
	2020	2021	2022
Registrace	485	556	547
Ohlášení	146	223	393
Vzájemná uznávání	71	66	116
Hnojiva ES	63	42	18
CE hnojiva	-	-	61
Zrušená schválení	7	7	10
Podané žádosti programů použití kalů	-	379	269
z toho zamítnuté	-	34	6

Tabulka: Odebrané vzorky hnojiv (z toho nevyhovující vzorky)			
	2020	2021	2022
Odborný dozor (bez cílených kontrol)	99 (2)	168 (2)	145 (6)
Cílené kontroly (digestáty, komposty, statková hnojiva)	118 (6)	136 (5)	132 (4)

Kontrola používání a skladování hnojiv, upravených kalů a sedimentů a kontrola uvádění hnojiv do oběhu

V rámci prvovýroby je při kontrolách ověřováno vedení evidence o použitých hnojivech, skladování a používání hnojiv, vše v souladu s platnou legislativou. V prvovýrobě kontroluje ÚKZÚZ rovněž používání upravených kalů z čistíren odpadních vod (kontroly ČOV) a sedimentů na zemědělské půdě.

Mimo prvovýrobu je ústavem kontrolována oblast uvádění hnojiv a pomocných látek do oběhu – jejich balení, označování, výroba a distribuce v obchodní síti.

Tabulka: Kontroly hnojiv - národní 2022

	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly výroby, uvádění hnojiv do oběhu, označování, balení, skladování	225	227	0
Kontroly používání, skladování hnojiv v prvovýrobě	15	41	10
Kontrola sedimentů	4	5	1
Kontrola oprávněných osob	16	16	0
Celkem prvovýroba	35	62	11

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Tabulka: Kontroly upravených kalů z ČOV 2022

	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly používání upravených kalů z ČOV	32	34	4

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

Z hlediska užívání hnojiv byly v terénu zjištěny „přestřiky“ hnojiva mimo pozemky daného uživatele. Při aplikaci hnojiv a technologických vod nebylo zajištěno rovnoměrné hnojení, kdy při aplikaci hnojiva došlo k poškození rostlin (zežloutnutí až spálení). Dále nebyl dodržen zákaz aplikace hnojiv na přemokřenou půdu nebo půdu pokrytou souvislou sněhovou pokrývkou. V případě technologických vod se inspektoři setkali s nezapravením materiálu do půdy nejpozději do 24 hod od samotné aplikace nebo inspektorům nebyl předložen rozbor materiálu (platí pro technologické vody).

V praxi se inspektoři ústavu setkávají s případy, kdy byla statková hnojiva uložena na místě, které nebylo uvedeno ve schváleném havarijním plnu. Z hlediska ochrany životního prostředí bylo toto polní složiště provozováno na místě vhodném pro uložení hnojiv.

V případě použití sedimentů na zemědělské půdě nebyla dodržena podmínka rozprostření materiálu do maximální výšky 10 cm. V dalším případě nebyl rybníční sediment zapraven do 10 dnů od jeho rozprostření.

To, že kaly nejsou používány v souladu se zpracovaným programem použití kalů na zemědělské (aplikace kalu ještě před schválením příslušného programu anebo k dodaným kalům nebyly předloženy programy použití kalu), patří ke každoročním prohřeškům. Stejně tak nezaslání tzv. hlášení o předpokládané aplikaci kalů na zemědělskou půdu (delikt tzv. „administrativního rázu“). V dalším případě samotné umístění kalu na pozemku nebylo v souladu s programem použití kalů a upravené kaly nebyly použity do měsíce od jejich umístění na cílovém pozemku.

Použité kaly splňovaly dle předložených dokladů mikrobiologická kritéria a též mezní hodnoty obsahu rizikových prvků a rizikových látek.

V případě uvádění hnojiv do oběhu nebylo zaprotokolováno žádné pochybení legislativy zákona o hnojivech.

Kontroly Cross compliance

ÚKZÚZ zajišťuje úřední kontrolu nad dodržováním požadavků Cross compliance v oblasti životního prostředí u zemědělských podnikatelů hospodařících ve zranitelných oblastech (kontrola tzv. **nitrátové směrnice**), u požadavků platných pro ochranu podzemních vod před znečištěním (**DZES 3**), kontrolu zákazu hnojení a aplikaci přípravků na ochranu rostlin (POR) v ochranných pásmech kolem vodních útvarů (**DZES 1**).

Tabulka: Kontroly hnojiv Cross compliance v roce 2022			
	Kontroly řádné	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Nitrátová směrnice	170	175	0
DZES 1	212	213	0
DZES 3	212	223	1
Celkem	594	611	1

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek CC nebo NK

Nejčastější pochybení:

U jednoho subjektu bylo inspektory konstatováno pochybení, které je posuzováno v systému přímých plateb, což je platební agenturou zohledněno v konečné výši přiznaných dotací. U jednoho žadatele nebyl inspektorům předložen aktuální schválený havarijní plán.

U dvou subjektů nebylo možné prověřit splnění podmínky standardů, neboť nebyly předloženy požadované doklady (požadavky zmařeny).

Delegované kontroly

Delegované kontroly jsou ústavem zajišťovány pro platební agenturu (SZIF). Během kontrol je inspektory prověřováno dodržování požadavků plynoucích žadatelům žádajícím o některý z titulů v rámci AEKO, NAEKO opatření.

Pro SZIF jsou navíc každoročně odebírány vzorky technického konopí pro stanovení obsahu tetrahydrokanabinolu.

Tabulka: Delegované kontroly v roce 2022			
	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
AEKO	185	188	2
NAEKO	352	354	2
Vzorky konopí	2 kontroly/2 vzorky	2 kontroly/1 vzorek	0 kontrol/1 vzorek
EZ (DK + výběr ÚKZÚZ)	70	78	2
NEZ (DK + výběr ÚKZÚZ)	157	168	6
Celkem	766	790	12

* plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

U opatření nadstavbová ochrana vinic nebyl u dvou žadatelů dodržen minimální počet aplikací přípravků na ochranu rostlin povolených v ekologickém zemědělství za rok proti šedé hnilobě, plísni réвовé a padlí réвовému. Během kontrol na místě bylo zjištěno hnojení digestátem hadicovými aplikátory (titul chřástal polní). V záznamech o použití přípravků na ochranu rostlin nebyla u všech uvedených DPB uvedena přesná identifikace místa aplikace a dále nebyla uvedena identifikace cílového škodlivého organismu.

Zanedbání povinnosti provádět pravidelný řez u ekologických sadů se řadí k nejčtenějším porušením u ekologicky hospodařících subjektů. U jednoho chovatele neměla hospodářská zvířata zajištěna stálý přístup na otevřená prostranství a byl konstatován prodej masa konečnému spotřebiteli s klamavým označením.

V jednom případě kontrolovaný subjekt na všech DPB s kulturou orná půda po dobu posledních let nedodržel a nezvyšoval na ekofarmě úrodnost a biologickou aktivitu půdy víceletým střídáním plodin. V neposlední řadě předkládaný výkaz seznamu ekologicky obhospodařovaných ploch neodpovídal skutečnosti. Vzorky technického konopí jsou u pěstitelů odebírány na stanovení obsahu tetrahydrocannabinolu (THC), přičemž plochy využívané k produkci konopí je možné považovat za způsobilé pouze tehdy, pokud obsah THC v použitých odrůdách nepřesáhne hodnotu 0,2 %. Maximální přípustná hodnota 0,2 % byla překročena u jednoho vzorku.

Monitoring půd a monitoring vstupů do půdy

V rámci Bazálního monitoringu půd (BMP) probíhají pravidelné odběry vzorků půd a rostlin. Jedná se o program zaměřený na dlouhodobé sledování půdních charakteristik v předem stanovených intervalech na přesně prostorově definovaných plochách. Systém monitoringu byl založen v roce 1992 a jedním z jeho cílů je definovat stav a vývoj sledovaných parametrů v čase. Systém tvoří celkem 214 monitorovacích ploch.

Na vybraných monitorovacích plochách Bazálního monitoringu půd a pěti plochách v chráněných územích proběhly v roce 2022 každoroční odběry vzorků půd a rostlin. Na dvou pozorovacích plochách byl proveden výkop půdní sondy spojený s popisem půdního profilu a odběry půdních vzorků.

Monitoring vstupů do půdy zahrnuje odběry vzorků kalů z ČOV, půd po aplikaci kalů, rostlin pěstovaných na pozemcích s aplikovanými kaly a odběry sedimentů. ÚKZÚZ vede také tzv. Registr kontaminovaných ploch (RKP), což je databáze obsahující výsledky stanovení rizikových prvků v půdních vzorcích. Půdní vzorky pro potřeby RKP se ve většině případů neodebírají v terénu, ale vybírají se ze vzorků odebraných v rámci Agrochemického zkoušení zemědělských půd.

Na základě žádostí orgánů státní správy a samosprávy plánují a realizují pracovníci SZV odběry půdních vzorků, včetně vyhodnocení výsledků analýz. V roce 2022 byla ve spolupráci s OdKZV Plzeň hodnocena kvalita pozemků v okolí několika sportovních střelnic (spolupráce s ČIŽP) a dále byly na základě informací z KVS SVS pro Plzeňský kraj provedeny odběry půdních vzorků z honiteb v Plzeňském kraji, ve kterých byly detekovány nadlimitní obsahy DDT ve svalovině prasat divokých.

Tabulka: Monitoring půd a vstupů do půdy

Agenda	Odebrané vzorky v roce 2022	Počet vzorků	Analyzované parametry
BMP	půdy BMP, CHÚ	45	organické polutanty
	rostliny BMP	87	rizikové prvky
	půdy na mikrobiologická stanovení	39	15 mikrobiologických analýz
	půdy na stanovení minerálního N	46	nitrátový N, amoniakální N
	výkop a popis pedologických sond	30	fyzikální analýzy z jednotlivých půdních horizontů
		10	chemické analýzy z jednotlivých půdních horizontů
RKP	půdy RKP – rozšiřování	330	rizikové prvky
	půdy RKP – ekologičtí zemědělci	50	rizikové prvky
	půdy RKP – z AZZP na základě M3	269	rizikové prvky
Monitoring vstupů do půdy	kaly ČOV	40	rizikové prvky, ve vybraných vzorcích org. polutanty
	půda po aplikaci kalů z ČOV	41	rizikové prvky
	rostliny po aplikaci kalů z ČOV	14	rizikové prvky
	sedimenty	20	rizikové prvky, pH, zrnitost, živiny, ve vybraných org. polutanty
Nadlimitní obsahy DDT ve svalovině divokých prasat	půdní vzorky	16	DDT

Lesnická činnost

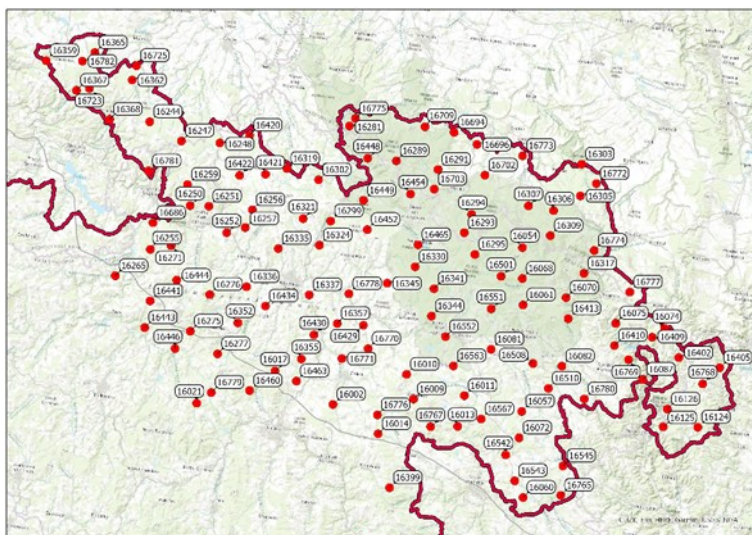
Průzkum výživy lesa a hodnocení účinnosti vápnění

V období srpen – září 2022 byl proveden odběr vzorků půdy a asimilačních orgánů hlavních hospodářských dřevin v přírodní lesní oblasti (PLO) č. 16 Českomoravská vrchovina. Protože se jedná o nejrozsáhlejší PLO v ČR, bylo vzorkování provedeno pouze v její severní a východní části s tím, že na zbývajících částí PLO proběhne vzorkování v roce 2023.

Tabulka: Počty odběrných míst a vzorků v PLO 16

Odběrná místa (OM)	Horizont nadložní organický (O)	Horizonty organominerální (A) a minerální (B)	Asimilační orgány
128	128	256	253

Obr.: Pokrytí PLO 16 odběrnými místy

V PLO č.1 (Krušné hory) proběhl odběr vzorků půdy a asimilačních orgánů pro účely kontroly účinnosti vápnění. V rámci této kontroly byly odebrány vzorky po dvou a pěti letech od vápnění. Celkově bylo odebráno 72 vzorků z horizontu nadložního organického, 144 vzorků z horizontů A a B a 153 vzorků asimilačních orgánů dřevin ze 72 stanovišť.

V rámci dlouhodobého sledování vlivu vápnění na lesní ekosystémy bylo na lokalitě Javořice na Českomoravské vrchovině v období březen - říjen odebráno celkem 54 vzorků půdní a povrchové vody.

Výsledky z průzkumu výživy lesa i z hodnocení účinnosti vápnění jsou pravidelně zveřejňovány na webu ÚKZÚZ.

Na pokusných plochách ÚKZÚZ ve Stachách na Šumavě proběhlo měření výškových přírůstků výmladků rychle rostoucích dřevin (topolů a vrb) po mýcení v předcházejícím roce, jakožto i hodnocení schopnosti různých klonů topolů zmlazovat se pomocí výmladků v podmínkách podhorského klimatu.

Agrochemické zkoušení zemědělských půd

V rámci pravidelného zjišťování úrodnosti půdy prováděného v šestiletých cyklech bylo v roce 2022 prozkoušeno celkem **472 625 ha** zemědělské půdy a odebráno **64 222** půdních vzorků, náklady na odběry činily **7 696 697 Kč**. Přehled plnění plánu AZPP za rok 2022 udává tabulka.

Tabulka: Přehled zkoušení půd v roce 2022		
Region	Počet ha z.p.	Počet vzorků
Středočeský	74 877	8 911
Jihočeský	79 906	11 069
Západočeský	60 575	8 853
Severočeský	40 000	4 877
Východočeský	71 076	10 824
Jihomoravský	108 191	13 597
Severomoravský	38 000	6 091
ČR celkem	472 625	64 222

Dlouhodobé polní výživářské zkoušky

V roce 2022 byly na 11 stanicích vedeny 4 stacionární polní zkoušky, celkem na 1 440 pokusných parcelách. **Zkouška stupňované intenzity minerálního hnojení** je vedena 50 let. Ve zranitelné oblasti na třech lokalitách v rozsahu 72 parcel byla vedena 11 rokem dlouhodobá polní zkouška **porovnávající účinnost organických hnojiv** (kejdy, digestátů, kompostu) a minerálního dusíkatého hnojiva.

Vliv obhospodařování travního porostu na produkci se sleduje od roku 1969 na pokusné ploše v Závišíně. Hodnotí se vývoj produktivity, botanického složení a kvality píce a vlastnosti půdy pod trvalým travním porostem.

Na 12 lyzimetrických stanovištích v odlišných klimatických a půdních podmínkách jsou od roku 1987 dlouhodobě sledovány vstupy živin a doprovodných látek do půdy. Hodnotí se vstupy z organických a minerálních hnojiv, srážkových vod, případně závlahové vody a dále výstupy živin odčerpané sklizní a ztráty živin zjištěné v eluátu.

Nádobové zkoušky

V roce 2022 bylo ve vegetační hale v Brně v 391 nádobách založeno 10 nádobových zkoušek.

ODRŮDY

ODRŮDY

Registrace a zkoušení odrůd

Ochrana práv k odrůdám a registrace odrůd

Národní odrůdový úřad ve spolupráci s Odborem provozním a zkušebním a ostatními odbornými pracovišti ústavu i mimo ústav zajistil řízení pro účely udělení ochranných práv k odrůdám a registrační řízení u všech odrůd v odborně zdůvodněném rozsahu. Pro účely registrace, ověřování odrůd po registraci, doporučování odrůd a udělení ochranných práv k odrůdám bylo založeno 964 pokusů a testů, což představovalo celkem 84 253 parcel na 16 pracovištích ústavu a 35 smluvních pracovištích mimo ústav. Žadatelé o registraci a ochranu práv byli průběžně seznamováni s výsledky příslušných zkoušek, a to okamžitě po jejich zpracování v komplexní tabulkové formě.

V roce 2022 bylo přijato 59 žádostí o udělení ochranných práv, vydáno 43 osvědčení o udělení ochranných práv a u 37 odrůd byla ochranná práva ukončena.

V řízení o registraci a prodloužení registrace bylo přijato 708 žádostí, bylo vydáno 275 rozhodnutí o registraci a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 143 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Odrůdová komise projednávala dva podklady pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o registraci odrůdy, kdy vydala souhlasné stanovisko s návrhem ÚKZÚZ.

Tabulka: Přehled správních řízení 2022

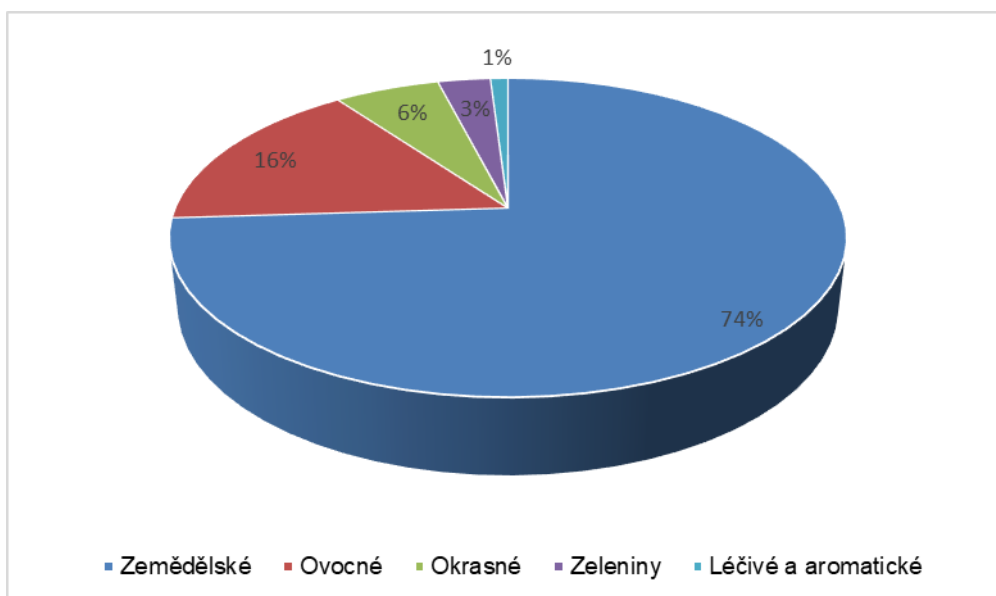
	Registrace	Prodloužení registrace		Ochrana práv
Žádosti přijaté	614	92	Žádosti přijaté	59
Zemědělské druhy	492	54	Zemědělské druhy	45
Zeleninové druhy	119	37	Zeleninové druhy	-
Ovocné druhy	3	1	Ovocné druhy	10
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	2
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	2
Žádosti vzaté zpět	349	8	Žádosti vzaté zpět	7
Žádosti zamítnuté	3	-	Žádosti zamítnuté	2
Rozhodnutí o registraci	208	67	Rozhodnutí o udělení ochranných práv	43
Zemědělské druhy	152	30	Zemědělské druhy	36
Zeleninové druhy	53	37	Zeleninové druhy	1
Ovocné druhy	3	-	Ovocné druhy	4
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	2
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	-
Zrušení registrace	51		Zánik ochranných práv	35
Uplynutí doby registrace	92		Uplynutí ochranných práv	2

Graf: Odrůdy chráněné na národní úrovni - zastoupení jednotlivých skupin plodin

2022	počet	%
Počet odrůd: ke dni 31.12.2022		
chráněných	804	
Zemědělské druhy	592	74
Zeleninové druhy	25	3
Ovocné druhy	131	16
Okrasné druhy	48	6
Léčivé a aromatické rostliny	8	1

Odrůdy chráněné na národní úrovni - zastoupení jednotlivých skupin plodin

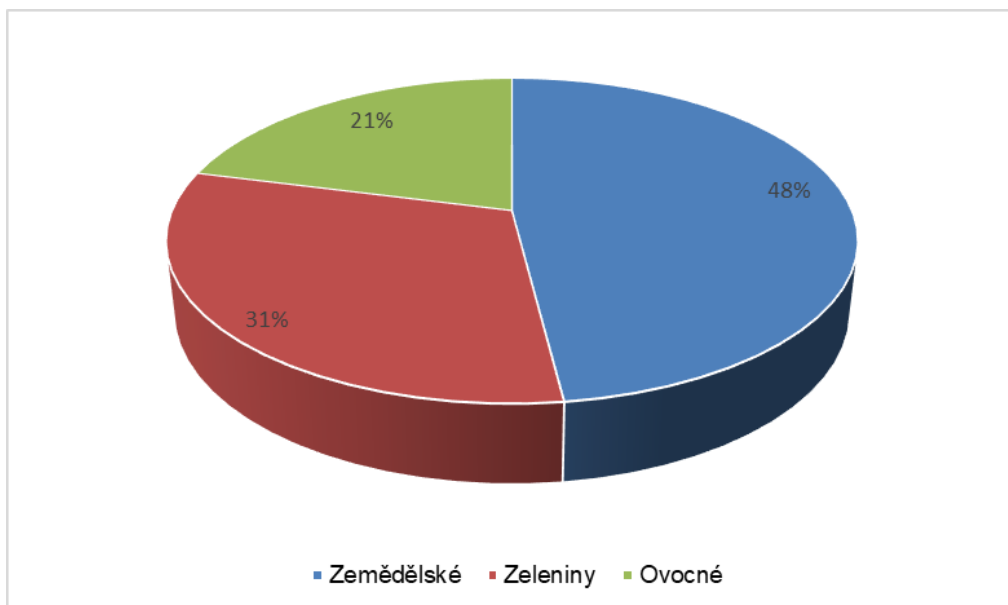
Zemědělské	74%
Ovocné	16%
Okrasné	6%
Zeleniny	3%
Léčivé a aromatické	1%

Graf: Odrůdy registrované v ČR - zastoupení jednotlivých skupin plodin

2022	počet	%
Počet odrůd: ke dni 31.12.2022		
registrovaných	3806	
Zemědělské druhy	1836	48
Zeleninové druhy	1184	31
Ovocné druhy	784	21
Okrasné druhy	2	0
Léčivé a aromatické	0	0

Odrůdy registrované v ČR - zastoupení jednotlivých skupin plodin

Zemědělské	48%
Zeleniny	31%
Ovocné	21%

Zkoušky pro Seznam doporučených odrůd (SDO)

V roce 2022 bylo podáno 268 žádostí do zkoušek pro SDO. Pro tento účel Národní odrůdový úřad zorganizoval a zajistil 70 samostatných pokusů založených na 27 lokalitách mimo ústav financovaných z dotačního titulu 9.A.b.4 – podpora pro samostatné odrůdové zkoušky. Zkoušky proběhly dle metodik zpracovaných ústavem a schválenými jednotlivými Komisemi pro SDO, sumarizaci a publikaci výsledků zajistili specialisté odboru.

Metodické změny

V návaznosti na evropskou legislativu byly pravidelně aktualizovány metodiky zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti. Seznamy aktualizovaných metodik byly uveřejněny ve vyhlášce č. 218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd.

Rozsah zkoušení odrůd révy ve zkušební vinici v r. 2022

Zkoušené odrůdy révy jsou vysazené ve zkušební vinici ÚKZÚZ v k.ú. Znojmo viniční trať Načeratický kopec. Celková výměra vinice včetně travní a ostatní plochy je 5,2 ha. V roce 2022 pokračovala výsadba parcely č. 3, kde se vysadily odrůdy registračních zkoušek nově přihlášených odrůd. V roce 2022 byla zaregistrována podnož Fercal. Záměr založení pokusu testování rezistence PIWI odrůd v roce 2022 byl z administrativních důvodů odsunut.

Tabulka: Pokusy ve vinici		
Dělení pokusů ve vinici	Plocha pokusů celkem (m ²)	Počet odrůd révy (ks)
Společný pokus registrace a odlišnosti, uniformity a stálosti	3 652	22
Ověřovací pokus	17 966	80
Provozní pokus	13 744	39
Pokus odlišnosti, uniformity a stálosti	4 569	309
Celková plocha pokusů (m²)	39 931	439

Počet odrůd révy zapsaných ve Státní odrůdové knize a počet odrůd v registračním řízení

Tabulka: Odrůdy révy zapsané ve Státní odrůdové knize ČR			
	Celkem	CZ	PO
MB	35	17	12
MM	26	11	8
ST	11	5	0
POD	8	2	0
Celkem	80	35	20

Tabulka: Odrůdy révy v řízení o registraci			
	Celkem	CZ	PO
MB	13	11	5
MM	9	8	2
ST	0	0	0
POD	0	0	0
Celkem	22	19	7

Mezinárodní spolupráce

V druhé polovině roku 2022 Česká republika předsedala Evropské Unii. Specialisté Národního odrůdového úřadu (dále jen NOÚ) předsedali Pracovní skupině pro genetické zdroje a inovace v zemědělství (Práva šlechtitelů rostlin, F05B), jejíž cílem bylo vytvoření společné pozice Členských států EU k projednávaným dokumentům pro říjnová jednání UPOV (Technický výbor [TC], Administrativní a právní výbor [CAJ], Poradní výbor [CC] a Radu [C]) a také vytvoření procedury pro výběr společného kandidáta za EU na pozici zástupce generálního tajemníka UPOV.

Na základě smluv o spolupráci s CPVO, Maďarskem, Nizozemskem, Polskem, Rakouskem, Rumunskem, Slovinskem a Slovenskem a ad hoc žádostí dalších členských států UPOV byly prováděny zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti (dále jen DUS) pro příslušné plodiny nebo poskytovány výsledky již proběhlých zkoušek.

Pro zahraniční zkušební úřady bylo v rámci spolupráce přijato 132 žádostí a zpracováno 47 průběžných a 156 závěrečných zpráv o výsledku zkoušení odlišnosti, uniformity a stálosti odrůd.

NOÚ aktivně spolupracoval s úřady pověřenými CPVO v praktické implementaci Společné databáze odrůd kukuřice a Společné databázi obecně známých odrůd bramboru.

Specialisté NOÚ se pravidelně aktivně účastní pracovních skupin CPVO pro zemědělské druhy (AEM), pro zeleniny (VEM), pro ovocné druhy (FEM), pro posuzování návrhů názvů, Výročního zasedání zkušebních úřadů (MEO) a Správní rady CPVO (AC). Dále se pravidelně aktivně účastní pracovních skupin UPOV pro polní druhy (TWA), pro zeleninové druhy (TWV), pro ovocné druhy (TWF), pro biometriku a počítače (TWC) a jednání Technického výboru UPOV (TC).

V rámci spolupráce odrůdových úřadů EU v oblasti zkoušek užitné hodnoty se zástupci NOÚ každoročně zúčastňují tohoto jednání, v roce 2022 bylo jednání pořádáno v Itálii se zaměřením na problematiku hodnocení udržitelnosti v odrůdových zkouškách užitné hodnoty.

V roce 2022 se DUS experti zúčastnili navíc dalších 9 samostatných virtuálních jednání CPVO zaměřených na konkrétní plodiny.

NOÚ je aktivně zapojen ve dvou pracovních skupinách projektu INVITE zaměřeného na inovace ve zkoušení odrůd, projekt patří do rámcového programu HORIZONT 2020 pro výzkum a inovace EU.

V dnech 29. 11. až 2. 12. 2022 ÚKZÚZ navštívil prezident Evropského odrůdového úřadu (CPVO) Francesco Mattina. ÚKZÚZ je pro CPVO nejdůležitější partner v ČR v oblasti ochranných ochrany práv k odrůdám. Pan prezident CPVO projevil zájem se sejit se zástupci ČMŠSA, v doprovodu zástupců ÚKZÚZ navštívil šlechtitelskou stanici polních plodin Selgen, šlechtitelskou stanici jabloní UEB Střížovice, šlechtitelskou stanici a provozní část firmy Moravoseed, Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy a promluvil se studenty i profesory ZF MENDELU. Ze zkušebních stanic ÚKZÚZ viděl Lysice a Oblekovice.

Publikační činnost, účast na akcích

Informace o výsledcích zkoušek užitné hodnoty a doporučování odrůd byly publikovány průběžně na webových stránkách ústavu, v Přehledech odrůd a Seznamech doporučených odrůd.

Informace týkající se správních řízení, jejichž povinnost publikace vyplývá z příslušné evropské legislativy, byly pravidelně zveřejňovány v 9 číslech Věstníku ÚKZÚZ, řada Národní odrůdový úřad, ročník XV. Věstníky byly pravidelně rozesílány členským státům EU.

Evropská Komise byla měsíčně informována o rozhodnutích týkajících se registrace odrůd do Společných katalogů zasíláním notifikačních seznamů.

Odrůdový úřad Společenství (dále jen CPVO) byl šestkrát ročně informován o žádostech o registraci a ochranu práv a udělených rozhodnutích.

Specialisté Národního odrůdového úřadu a Odboru provozního a zkušebního publikovali v samostatných odborných publikacích a ve vědeckém a odborném tisku 70 příspěvků a aktivně vystoupili na 50 odborných seminářích.

Pro širokou odbornou veřejnost zorganizoval Odbor provozní a zkušební ve spolupráci s Národním odrůdovým úřadem polní dny na většině zkušebních stanic. Oba odbory přispěly výraznou měrou k úspěšné reprezentaci ústavu na celostátním polním dnu na ZS Chrastava, na celostátní výstavě Naše pole v Nabočanech, Země živitelka v Českých Budějovicích.

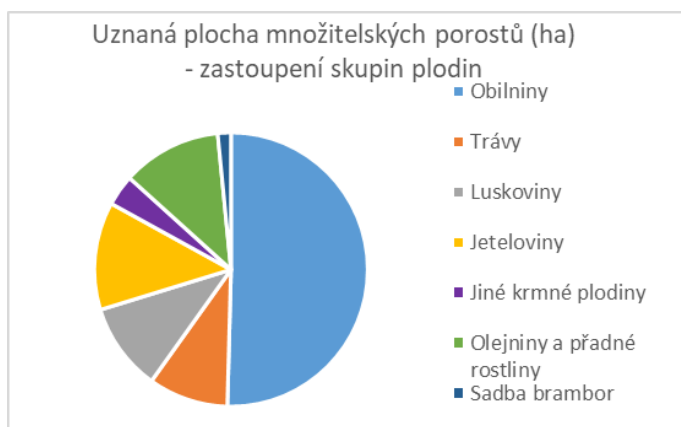

OSIVO A SADBA

OSIVO A SADBA

Jednoznačně největší podíl na celkovém množství osiva, které prošlo uznávacím řízením, měly ve sklizňovém roce 2021 tradičně obilniny, s velkým odstupem následovány jetelovinami:

Tabulka: Uznaná plocha množitelských porostů a uznané osivo, sadba v roce 2021		
Skupina plodin	Uznaná plocha (ha)	Uznané osivo, sadba (t)
Obilniny	53 594	171 358
Trávy	10 049	7 685
Luskoviny	11 024	20 008
Jeteloviny	13 543	4 835
Jiné krmné plodiny	3 893	936
Olejniny a přádné rostliny	12 518	10 031
Celkem	104 621	214 853
Sadba brambor	1 658	52 743

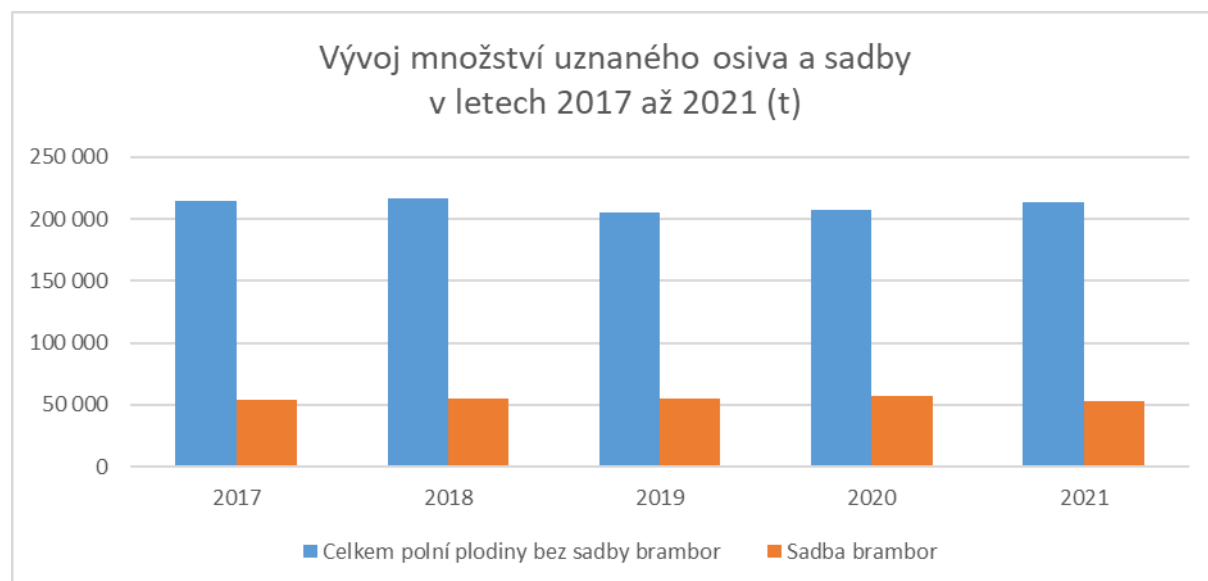
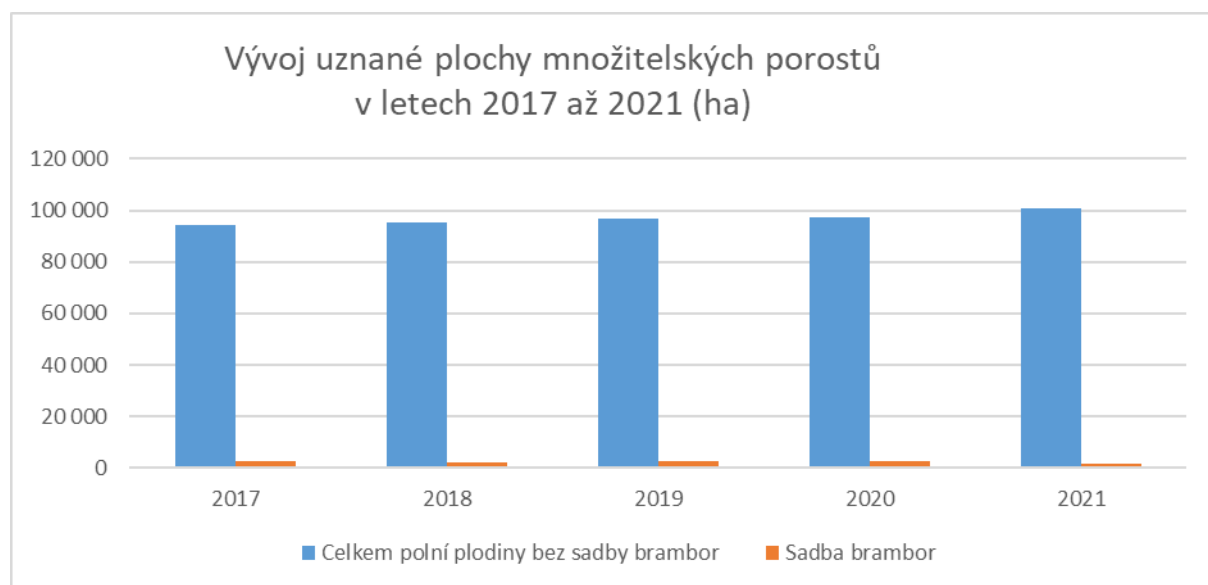
Celková plocha uznaných množitelských porostů se v posledních pěti letech významěji nezměnila, ale zvýšil se podíl kukuřice na úkor olejnin a přádných rostlin:

Tabulka: Vývoj uznané plochy množitelských porostů v letech 2017 až 2021 (ha)							
Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přádné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
49 503	602	9 946	10 147	16 408	7 680	94 286	2 512
52 907	631	9 778	7 889	14 547	9 536	95 288	2 444
53 847	410	10 013	8 069	14 171	10 496	97 006	2 490
52 759	155	10 121	10 771	12 210	11 497	97 513	2 542
53 023	571	10 049	11 024	13 543	12 518	100 728	1 658

Celkové množství uznaného osiva v posledních pěti letech mírně narůstá, a to zejména díky nárůstu množství uznaného osiva kukuřice:

Tabulka: Vývoj množství uznaného osiva, sadby v letech 2017 až 2021 (t)

Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přádné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
178 813	769	7 031	16 077	5 400	6 448	214 538	53 899
179 125	942	6 788	13 573	5 067	9 087	216 601	54 855
171 444	1 045	6 721	13 546	5 286	7 585	205 626	55 315
172 937	1 291	5 436	17 363	3 882	6 488	207 396	57 015
169 614	1 744	7 685	20 008	4 835	10 031	213 917	52 743

Nedílnou součástí procesu uznání osiva je testování vzorku osiva v semenářské laboratoři. Nejčastěji testovanými druhy byly opět obilniny, následované luskovinami a jetelovinami:

Tabulka: Počet analyzovaných vzorků od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2022	
Skupina plodin	Počet vzorků
Obilniny, kukuřice	6 185
Trávy	1 481
Luskoviny a jeteloviny	2 062
Jiné krmné plodiny	223
Olejniny a přadné rostliny	1 309
Řepy	67
Zeleninové druhy	457
Ovocné druhy	20
Květiny, léčivky, jahodník	1
CELKEM	11 805
z toho: Mezinárodní certifikace	440
Kontrola osiva z jiné země původu	96
Informativní rozbory	970

Kontroly uznaného osiva před setím ve skladech vykonané v období od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2022 přinesly celkem uspokojivé výsledky:

Tabulka: Kontrola uznaného osiva a sadby před setím ve skladech			
Druh osiva	Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
Ječmen ozimý	57	2	3,5
Ječmen jarní	123	13	10,6
Oves setý + oves nahý	25	4	16,0
Pšenice setá ozimá	226	11	4,9
Pšenice setá jarní	22	0	0
Tritikale	14	1	7,1
Tritikale jarní	2	0	0
Žito ozimé	15	5	33,3
Kukuřice	7	2	28,6
Jeteloviny + trávy	13	0	0
Luskoviny	53	23	43,3
Olejniny a přadné rostliny	15	3	20,0
Ostatní	2	0	0
Celkem	574	64	11,1

Výsledky kontrol klíčivosti osiva zelenin v malospotřebitelských baleních s blížícím se koncem doby použitelnosti poukázaly na to, že této oblasti je potřeba nadále věnovat zvýšenou pozornost:

Tabulka: Kontrola osiva uvedeného do oběhu v malém balení		
Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
101	3	3,0

Zjišťování případných příměsí geneticky modifikovaného materiálu v konvenčním osivu nezachytily žádnou kontaminaci:

Tabulka: Kontrola osiva za účelem zjištění geneticky modifikovaných příměsí v osivu			
Druh	Počet analyzovaných vzorků	Výsledek analýzy	
		bez GM příměsí	s GM příměsí
Kukuřice	29	29	0
Řepka	15	15	0
Sója	5	5	0

Při kontrole zdravotního stavu sadby brambor byly zjištěny 3 nevyhovující případy:

Tabulka: Kontrola zdravotního stavu sadby brambor		
Počet kontrolovaných partií	Z toho nevyhovujících	% nevyhovujících vzorků
137	3	2

TRVALÉ KULTURY

TRVALÉ KULTURY

Registry

Registr chmelnic

Vedením registru chmelnic je dle zákona č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů, pověřen ÚKZÚZ – Oddělení chmele a certifikace produktů v Žatci.

V registru jsou vedeny plochy chmelnic podle jednotlivých producentů, odrůd a způsobu využití v návaznosti na LPIS. V roce 2022 bylo registrováno 4 943 ha sklizňové plochy, což je oproti roku 2021 o 28 ha méně. Bylo provedeno 408 změn a vydáno 101 rozhodnutí ve správním řízení. Vedené plochy dle pěstitelů slouží k auditu požadavků SZIF pro administraci dotací. Výstupem jsou údaje o chmelařských polohách a oblastech pro ČSÚ a hlášení dle Prováděcího Nařízení Komise (EU) 2017/1185.

Registr vinic

Vedením registru vinic je dle zákona č. 321/2004 Sb., (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění pověřen ÚKZÚZ, Oddělení registru vinic ve Znojmě - Oblekovicích.

V registru jsou vedeny údaje o pěstitelích, vinicích, provozovnách výrobců, vyrobeném a zatříděném víně, obchodních zprostředkovatelích hroznů a vína, dovozech vína, zásobách vína a moštu, prodejnách se sudovým vínem, kontrolách, přestupcích a další údaje podle předpisů Evropské unie.

Prostřednictvím registru je spravován mimo jiné produkční potenciál ČR, přidělování povolení pro novou a opětovnou výsadbu vinic a další zákonná činnost.

Stav produkčního potenciálu révy dle níže uvedené tabulky je **18 493,5438 hektarů**.

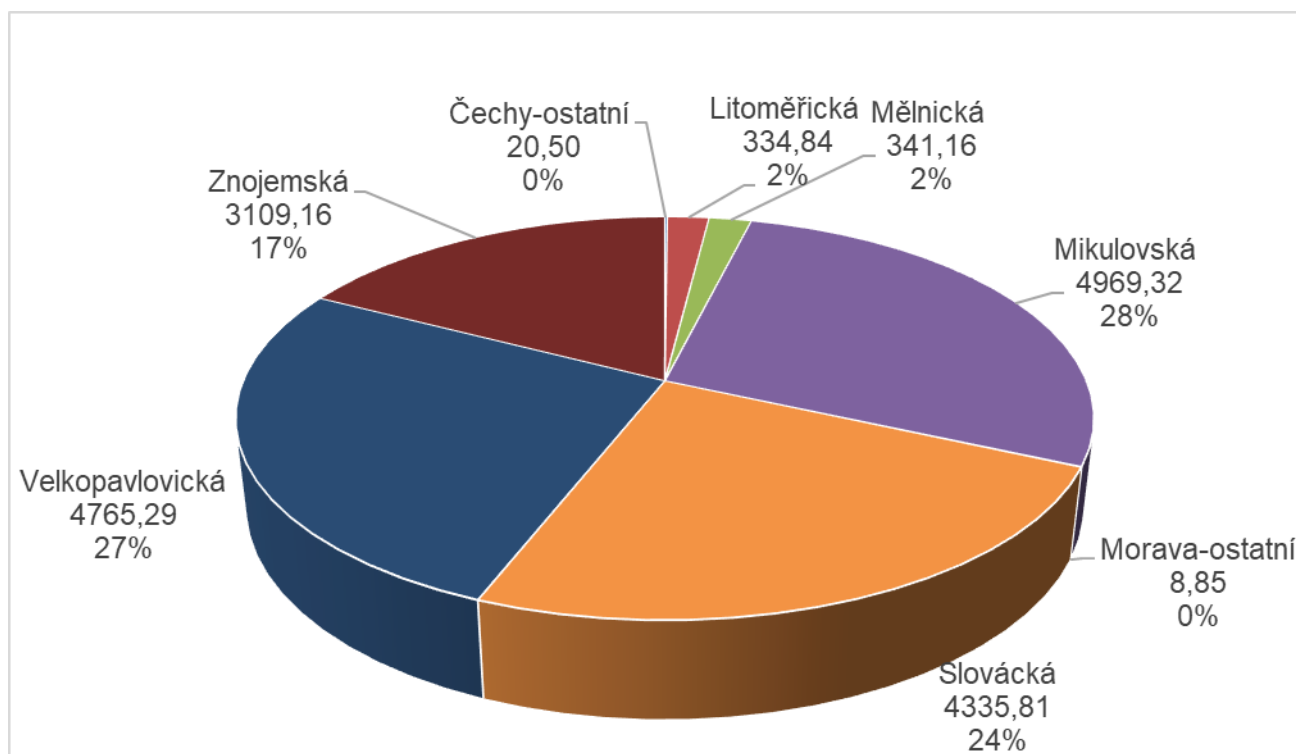
Produkční potenciál vinic k 31. 12. 2022 (v hektarech)

Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	289,8491 ha
Povolení pro opětovnou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	160,2016 ha
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	158,574 ha
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2022		17 884,9191 ha
Celkem produkční potenciál	K 31. 12. 2022		18 493,5438 ha

V roce 2022 bylo vysázeno 383,3815 ha vinic. To je o 115,2264 víc než v roce minulém. Osázená plocha vinic je 17 884,9191 ha. Oproti roku 2021, kdy činila 17 865,7874 ha je vyšší o 19,1317 hektarů.

Nejvíce vysazovanými odrůdami jsou bílé odrůdy. Pálava (62,63 ha), Tramín červený (52,77 ha) a Veltlínské zelené (23, 67 ha) z bílých odrůd. Z modrých odrůd je to Merlot (10,62 ha). Z PIWI odrůd se nejvíce sázel Hibernal 17, 52 ha.

Plocha vinic v ČR dle podoblastí k 31. 12. 2022 (ha)

V roce 2022 byla stanovená kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 178,4 ha. Ve stanoveném termínu požádalo 131 pěstitelů o povolení výsadby na plochu 81,6 ha. V tomto roce nebyla kvóta naplněna, vyhověno bylo všem žadatelům.

K 31. 12. 2022 bylo v registru vinic vedeno 13 732 pěstitelů, což je o 266 méně než v roce 2020. Tento pokles byl způsoben vyřazením neaktivních subjektů z registru vinic. V roce 2022 bylo vydáno 3 519 rozhodnutí o vinicích. Z toho 262 z moci úřední. Na žádost pěstitele bylo vydáno 3 257 rozhodnutí, což je o 738 méně než v roce 2021.

K 31. 12. 2022 bylo v LPIS vedeno 12 258 dílů půdních bloků s kulturou vinice o ploše 15 461,82 ha. To činí 0,44 % z výměry zemědělské půdy evidované v LPIS v ČR. Pěstitelsky bylo vedeno 14 350 ha jako konvenční hospodaření, 208 ha přechodné a 905 ha v ekologickém režimu.

K 31.12.2022 je v registru vedeno **1 885** výrobců, tj o **16** více než k 31. 12. 2021. Provozoven s výrobou produktů je **2 172**, což je o **23** méně než k 31. 12. 2021.

Registr sadů

Registr sadů je na Oddělení trvalých kultur veden od roku 2005 podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů.

V RS jsou evidovány sady jak v konvenčním, tak i v ekologickém režimu pěstování, primárně určené pro tržní produkci ovoce o celkové výměře **13 980,42 ha**.

Intenzivní ovocné sady podle ovocných druhů a ovocnářských oblastí 2022 (ha)

Ovocný druh	Ovocnářská oblast							Celkem
	Střední Čechy	Jižní Čechy	Západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	
Angrešt	0,35	0,01	0,00	1,95	0,39	0,11	0,20	3,01
Broskvoň	40,39	0,05	0,00	8,63	6,73	112,66	3,26	171,72
Hrušeň	195,41	26,35	14,45	147,38	121,32	102,57	95,25	702,73
Hrušeň písečná	0,00	0,05	0,62	0,00	0,00	0,02	0,85	1,54
Jabloň	432,86	332,59	275,67	1 021,07	1 034,73	080,15	691,61	5 868,68
Maliník a ostružiník	21,94	0,02	0,00	0,00	3,97	0,00	3,19	29,12
Meruňka	48,37	1,16	0,44	48,69	33,53	580,30	17,72	730,21
Ořešák vlašský	27,66	0,09	7,04	10,28	2,50	0,61	0,53	48,71
Rybíz bílý	0,03	0,00	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00	0,80
Rybíz černý	28,93	14,50	13,06	86,68	70,61	2,67	122,39	338,84
Rybíz červený	20,20	40,22	0,00	67,66	109,04	41,42	70,04	348,58
Slivoň	127,17	137,91	39,22	108,72	270,17	791,30	474,67	1 949,16
Třešeň	199,51	63,61	24,03	126,57	194,76	87,88	54,66	751,02
Višeň	422,83	142,45	3,30	184,01	182,04	231,15	53,82	1 219,60
Ostatní ovocné druhy	10,52	7,00	13,68	24,12	0,33	57,33	0,25	113,23
Celkem	2 576,17	766,01	391,51	1 836,53	2 030,12	3 088,17	1 588,44	12 276,95

Ostatní ovocné druhy: mandloň, jeřáb černý, jeřáb obecný, jeřáb oskeruše, bez černý, kdouloň podlouhlá, líska obecná, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný

Zdroj: (Registr sadů – ÚKZÚZ – k 2.1.2023)

Jak je patrné z tabulky, tak největší koncentraci intenzivně pěstovaných sadů nacházíme v oblasti Jižní Moravy s 3 088,17 ha, která je následována Středními Čechami s 2 576,17 ha. Dále můžeme vyčíslit, že největší plochy v rámci ovocnářství jsou výsadby jableň. Na druhém místě je výsadba slivoní (1 949,16 ha), následována výsadbou višní (1 219,6 ha).

Věková struktura hlavních ovocných druhů v intenzivních ovocných výsadbách v ČR 2022 (ha)

Ovocný druh	Mladé výsadby	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Staré výsadby	Celkem ha
Angrešt	0,00	0,10	1,74	1,15	2,99
Broskvoň	8,25	3,13	37,40	122,94	171,72
Hrušeň	26,88	86,29	260,56	328,99	702,72
Hrušeň písečná	0,01	0,66	0,81	0,06	1,54
Jabloň	93,96	542,08	2 131,47	3 101,17	5 868,68
Meruňka	16,33	128,94	362,99	221,94	730,20
Rybíz bílý	0,00	0,03	0,00	0,77	0,80
Rybíz černý	45,10	20,41	80,56	192,76	338,83
Rybíz červený	1,77	6,67	26,45	313,70	348,59
Slivoň	176,77	211,80	1 133,22	427,36	1 949,15
Třešeň	55,76	76,49	467,26	151,50	751,01
Višeň	107,58	105,89	547,01	459,08	1 219,56
Celkem	532,41	1 182,49	5 049,47	5 321,42	12 085,79

Zdroj: (Registr sadů – ÚKZÚZ – k 2.1.2023)

Ze součtů sloupců v tabulce by se mohlo zdát, že se výrazně zlepšila věková struktura hlavních ovocných druhů v produkčních výsadbách, tento efekt však způsobují zejména jabloně, slivoně, hrušně, třešně a višně, které byly v minulých letech předmětem restrukturalizace. V případě jiných druhů jako jsou např. broskvoně, rybíz a angrešt, je situace opačná, jak je zřejmé při podrobnější pohledu, převážnou část tvoří staré výsadby s nízkým produkčním potenciálem a naopak nově vysazených či mladých výsadeb je podstatně méně než plodných a starých výsadeb, což značí do budoucna ne příliš příznivý výhled.

Certifikace

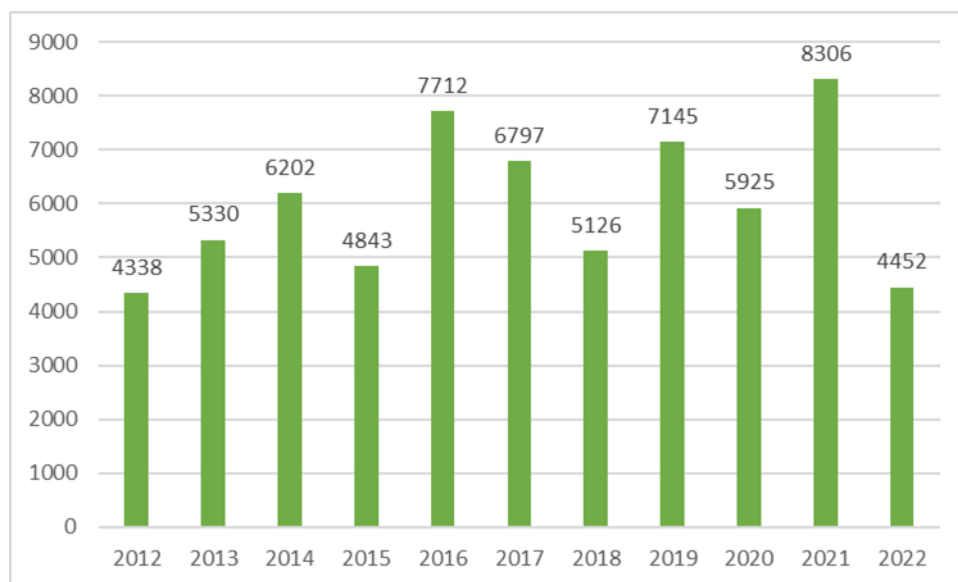
Certifikace produkce chmele

Sklizeň chmele v roce 2022 byla nejnižší za posledních 10 let (4 452,34 t), s průměrným výnosem 0,90 t z hektaru, který je zároveň nejnižším hektarovým výnosem od roku 2000. Ve srovnání s ročníkem 2021, který byl výnosově nadprůměrný, došlo ke snížení produkce chmele o 3 853,38 t (v roce 2021 bylo sklizeno 8 305,72 t), což je meziroční pokles o 46,39 %.

V certifikační sezóně 2021/2022 (od 1.8.2021 – 31.7.2022) bylo podáno 573 žádostí o ověření chmele a chmelových produktů. Ověřeno bylo 8 559 t chmele a chmelových produktů, což je o 31,39 % více než v certifikační sezóně 2020/2021, a bylo vydáno 2 345 ověřovacích listin – certifikátů.

Pro kontrolu dodržování minimálních kvalitativních požadavků chmele pro certifikaci dle Nařízení Komise (ES) č. 1850/2006 bylo odebráno 50 vzorků.

Sklizeň chmele v tunách

Zdrojový dokument (Zdroj_chmel)

Certifikace konzumních brambor v režimu kvality Q CZ

Certifikační orgán (Oddělení chmele a certifikace produktů) ve druhém roce čtyřletého certifikačního cyklu vydal 26 žadatelům celkem 29 certifikátů, z toho 23 certifikátů pro produkt B1 (konzumní brambory vyprodukované), 2 certifikáty pro produkt B2/1 (konzumní brambory zabalené a upravené), 3 certifikáty pro produkt B2/2 (konzumní brambory zabalené) a 1 certifikát pro produkt B2/3 (konzumní brambory upravené).

Certifikace rozmnožovacího materiálu

V roce 2022 bylo podáno dodavateli 615 žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů a oznámení o rozsahu výroby rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů. V případě uznávaného rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů dle certifikačního schématu to představuje 8 974 množitelských porostů a v případě konformního rozmnožovacího materiálu (tzv. CAC materiál) bylo přihlášeno 14 412 množitelských porostů.

Množitelských porostů přihlášených o uznání rozmnožovacího materiálu révy bylo v loňském roce přijato 949.

Certifikovaných množitelských porostů chmele bylo přihlášeno 132 a standardních množitelských porostů chmele bylo 16.

Z dat evidovaných v registru množitelských porostů a rozmnožovacího materiálu je zřejmé, že u druhů, které jsou nejvíce vysazovány v produkčních sadech v rámci restrukturalizace, stále převažuje podíl matečných rostlin vycházejících z certifikačního schématu.

V případě druhů, kde jsou výpěstky vyráběny zejména za účelem prodeje drobným hobby pěstitelům, je znatelný opačný trend. Jedná se zejména o drobné ovoce, jako jsou rybíz či angrešt, v případě borůvek jde o stoprocentní zastoupení CAC materiálu, tato skutečnost je dána zejména absencí certifikačního schématu v předchozích letech.

Vyprodukované množství výpěstků k expedici v 3-letém porovnání

Druh	Rok		
	2020	2021	2022
Angrešt	257 413	217 471	357 772
Broskvoň	86 694	83 398	119 271
Brusnice sp.	1 632 062	1 903 766	1 662 978
Hrušeň	203 898	221 789	215 508
Jabloň	1 465 634	1 288 554	1 298 786
Jahodník	12 569 185	10 231 255	7 390 788
Kaštanovník jedlý	0	1 000	1 125
Kdouloň	3 765	4 776	4 402
Líska obecná	114 063	257 356	510 772
Maliník	260 819	446 244	693 148
Mandloň	4450	12 686	9 902
Meruňka	183 471	187 733	174 810
Meruzalka zlatá – plodová	210	400	3 200
Myrobalán – plodový	831	1 350	1 986
Ořešák vlašský	129 517	121 351	103 784
Ostružník	19 177	29 977	91 781
Prunus x (mezidruhoví kříženci)	751	8 515	4 652
Ribes x (mezidruhoví kříženci)	24 774	35 326	44 422

Rubus x (mezidruhoví kříženci)	23 420	13 531	45 781
Rybíz bílý	85 716	84 847	99 668
Rybíz černý	146 248	170 228	220 110
Rybíz červený	257 888	262 580	334 713
Slivoň švestka	318 524	343 841	368 082
Slivoň vrbová (japonská)	754	729	1 397
Třešeň	168 503	189 577	166 701
Víšeň	67 937	64 632	46 273
Réva vinná	403 007	321 113	194 096*
Chmel otáčivý	1 419 353	1 456 485	1 057 081
CELKEM	18 428 711	16 504 025	13 971 812

Zdroj: (Registr množitelských – ÚKZÚZ – k 31. 12. 2022)

*dosud nebylo ukončeno uznávací řízení – data jsou nekompletní

V roce 2022 došlo k výraznému meziročnímu snížení celkové školkařské produkce, zejména díky snížení produkce kontejnerované sadby jahodníku. Naopak k nárůstu došlo u sadby drobného ovoce, tedy u rodu *Ribes* a *Rubus*. Většinou ustálenou produkci mají hlavní druhy velkého ovoce, což se v následujících letech může změnit z důvodu stále klesající obnovy produkčních ovocných sadů.

ODCHRANA PROTI ŠKODLIVÝM ORGANISMŮM

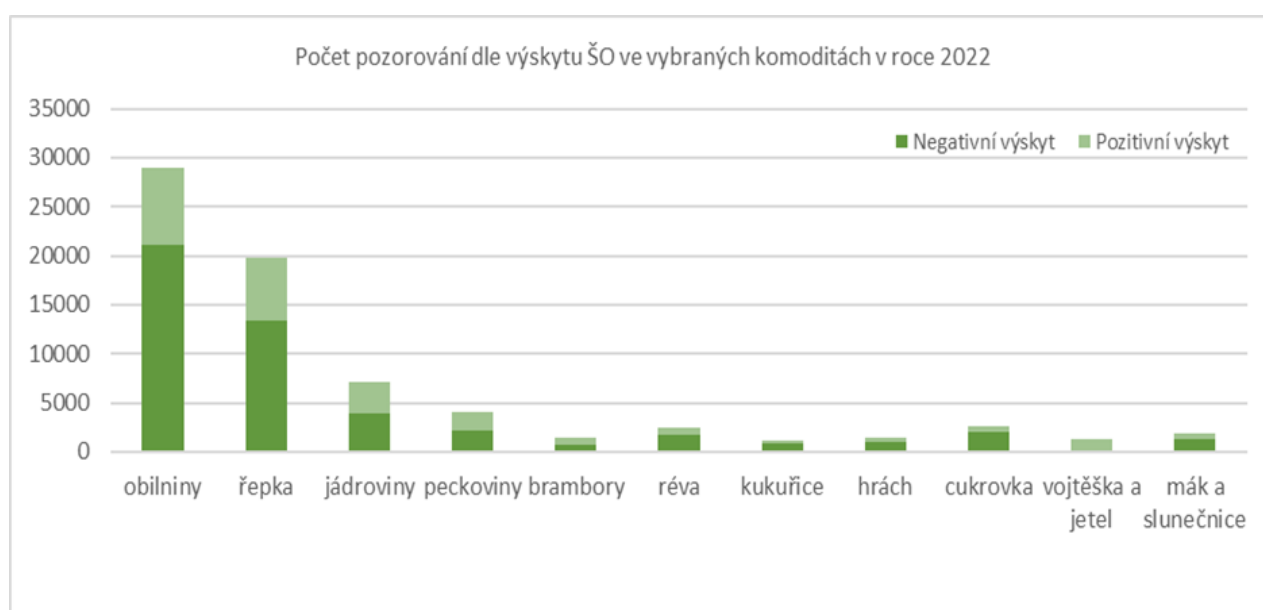

ODCHRANA PROTI ŠKODLIVÝM ORGANISMŮM

Rostlinolékařská opatření proti šíření škodlivých organismů rostlin

Monitoring a průzkum výskytu škodlivých organismů

Inspektoři terénní inspekce ÚKZÚZ sledovali v roce 2022 více než 250 druhů škodlivých organismů (ŠO) rostlin; přes 200 druhů běžných a přes 40 druhů regulovaných škodlivých organismů. V roce 2022 bylo provedeno více než 76 000 pozorování běžných ŠO a téměř 5 000 detekčních průzkumů na regulované a jiné rizikové ŠO.

V rámci detekčních průzkumů výskytu karanténních a dalších rizikových škodlivých organismů rostlin se v roce 2022 nepokračovalo v průzkumech výskytu těch organismů, pro které fyto-sanitární předpisy EU nepředepisují povinnost každoročního průzkumu, a výsledky dosud vykonaného průzkumu na území ČR jsou považovány za dostatečné buď k ověření statusu výskytu, nebo k posouzení jejich šíření a škodlivosti. Nově byly do průzkumů zařazeny karanténní škodlivé organismy pro EU, na něž se od roku 2021 vztahuje povinnost provést průzkum nejméně jednou za období 5 až 7 let, u nichž průzkum v tomto období dosud neproběhl. Jednalo se o rzi *Chrysomyxa arctostaphyli* a *Melampsora farlowii*, které napadají jehličnany, houbový patogen *Anisogramma anomala*, který škodí na lísce, obaleče *Grapholita inopinata*, který poškozuje plody jabloní a hrušní, háďátko *Nacobbus aberrans* a virus Tomato leaf curl New Delhi virus s širokými okruhy hostitelů. Dále byly do průzkumu zařazeny dva neregulované škodlivé organismy, považované za invazní nepůvodní druhy zavlečené z Asie, které se rozšiřují z jihu Evropy a které by mohly na území ČR způsobit hospodářsky významné škody, a to křísek *Arboridia kakogawana*, napadající révu vinnou, a motýl *Garella musculana* z čeledi drobnuškovití, napadající plody ořešáků. Výskyt žádného z uvedených škodlivých organismů nebyl při průzkumech v tomto roce na území ČR zjištěn.

Při průzkumech v roce 2022 byl opětovně potvrzen výskyt fytoplazmového zlatého žloutnutí révy (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*), poprvé zjištěný na území ČR v roce 2021, na dalších dvou lokalitách na jižní Moravě. Výskyt viru Tomato brown rugose fruit virus, proti jehož zavlékání a rozšiřování jsou v EU nařízena zvláštní opatření, byl potvrzen na jedné lokalitě. Výskyt karanténní bakterie *Ralstonia solanacearum* byl potvrzen ve 22 vzorcích říční vody, a to z Labe (a souvisejícího Opatovického kanálu), Dyje a Jevišovky (odvodňovací kanál). Jednalo se o nové i opakované výskyty. Tato bakterie byla potvrzena rovněž ve 3 vzorcích z rostlin lilku potměchuti (*Solanum dulcamara*), a to 2x z jedné lokality na březích Labe a ze břehu Opatovického kanálu.

Na základě oznámení z Nizozemska, že v partii rostlin kalamondinu (x *Citrofortunella microcarpa*), z níž byla část rostlin dodána do ČR, byl zjištěn výskyt karanténní molice *Aleurocanthus spiniferus*, byly dohledány 4 dosud neprodané rostliny a na dvou z nich byl potvrzen výskyt této molice. Napadené rostliny byly zlikvidovány a byla uložena opatření, spočívající v monitoringu výskytu molic v dotčené provozovně, přičemž další přítomnost molice nebyla zjištěna. Tato karanténní molice je původní v tropech Asie, odkud se rozšířila do Oceánie, včetně Austrálie, a v Evropě do Albánie, Černé Hory, Itálie, Chorvatska a Řecka. I když se zbylé rostliny z předmětné zásilky nepodařilo dohledat, neboť byly prodány konečným spotřebitelům, riziko dalšího šíření tohoto škodlivého organismu v ČR je vzhledem k jeho teplotním nárokům nízké.

Další oznámení z Nizozemska se týkalo dodávky rostlin slézovce přímořského (*Lavatera maritima*), které pocházely z partií, v nichž byl v Nizozemsku zjištěn Cotton leaf curl Gezira virus. Tento virus je karanténní, i když v seznamu karanténních škodlivých organismů není jmenovitě uveden, neboť se řadí do rodu Begomovirus, přičemž druhy z tohoto rodu, až na několik výjimek, patří mezi karanténní škodlivé organismy. V ČR se podařilo dohledat všech 100 ks dodaných rostlin, pocházejících ze zamořených partií. Eradikační opatření spočívala v likvidaci dotčených rostlin a dále v následném monitoringu výskytu molice bavlníkové, která je přenašečem tohoto viru. Vzhledem k tomu, že se následně výskyt molice ani viru nepotvrdil, je možné považovat eradikační opatření za úspěšná.

Rozsah a výsledky detekčních průzkumů vybraných karanténních škodlivých organismů rostlin v roce 2022

Škodlivý organismus rostlin	Počet kontrol	Počet vzorků	Počet pozitivních vzorků
<i>Agrilus anxius</i>	402	1	0
<i>Agrilus planipennis</i>	412	2	0
<i>Anoplophora glabripennis</i>	869	1	0
<i>Anoplophora chinensis</i>	750	0	0
<i>Aromia bungii</i>	446	0	0
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	561	285	0
<i>Clavibacter sepedonicus</i>	161	191	0
<i>Cryphonectria parasitica</i>	98	2	0
<i>Epitrix</i> spp.	303	1	0
<i>Globodera pallida</i>	438	432	0
<i>Globodera rostochiensis</i>	445	451	0
<i>Fusarium circinatum</i>	470	8	0
<i>Grapevine flavescence dorée phytoplasma</i>	196	328	3
<i>Synchytrium endobioticum</i>	140	125	0
<i>Ralstonia solanacearum</i>	232	277	26
<i>Tomato brown rugose fruit virus</i>	139	722	4
<i>Xylella fastidiosa</i>	1490	272	0

Srovnání rozsahu činností spojených s monitoringem a průzkumem výskytu škodlivých organismů (ŠO) rostlin za období 2016–2022

činnost/roky/počet	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Provedená pozorování výskytu ŠO	54 690	63 644	80 369	85 966	76 532	76 541
Detekční průzkumy ŠO	4 805	4 754	5 160	4 699	5 451	4884
Monitoring invazních rostlin	238	45	49	*		

Kontroly a opatření v oblasti škodlivých organismů rostlin

V roce 2022 provedli inspektoři terénní inspekce ÚKZÚZ 3 261 kontrol v rámci rostlinolékařského dozoru nad dodržováním rostlinolékařských povinností v oblasti ochrany před šířením škodlivých organismů rostlin, z toho ve čtyřech případech byla zjištěna závada.

Počet rostlinolékařských kontrol v letech 2014 - 2022						
Činnost/ rok/ počet kontrol	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování rostlin a rostlinných produktů (SRK)	1 623	1 496	1 368	Od 1. 1. 2020 se tento typ kontrol dle platné legislativy neprovádí		
z toho kontroly se zjištěním výskytu karanténních škodlivých organismů	2	2	0			
Kontroly v rámci provádění rostlino-lékařského dozoru	3 370	2 624	2 082	2 574	3 024	3 261

V návaznosti na výsledky rostlinolékařských kontrol bylo v roce 2022 dle zákona o rostlinolékařské péči uloženo 9 úředních opatření a nařízeno 28 mimořádných rostlinolékařských opatření formou rozhodnutí ve správním řízení a formou Nařízení ÚKZÚZ blíže neurčenému množství osob. Největší počet opatření byl v roce 2022 vydán z důvodu výskytů původce *Grapevine flavescence doreé phytoplasma* (GFDP).

Počet nařízených mimořádných rostlinolékařských opatření v letech 2018 - 2022					
Činnost/ rok/ počet MRO	2018	2019	2020	2021	2022
Hraboš polní (<i>Microtus arvalis</i>)	-	-	568	23	-
Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV)	-	-	6	75	4
Tomato mottle mosaic virus (TOMMV0)	-	-	1	-	-
Tomato spotted wilt virus (TSWV)	3	-	-	-	-
<i>Ralstonia solanacearum</i>	5	4	3	1	1
<i>Globodera rostochiensis</i>	1	1	-	1	2
<i>Globodera pallida</i>	-	-	-	-	1

Potato stolbur phytoplasma	-	1	-	-	-
Apple proliferation mycoplasma	1	-	-	-	-
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>phaseoli</i> var. <i>fuscans</i>	1	-	-	-	-
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>phaseoli</i>	-	-	1	-	-
<i>Verticillium nonalfalfae</i>	1	-	-	-	-
Cotton leaf curl Gezira virus	-	-	-	-	1
Grapevine flavescence doreé phytoplasma	-	-	-	-	19
<i>Cryphonectria parasitica</i>	-	-	-	-	1

PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN (POR)

PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN (POR)

Povolování POR

Povolovací proces má dva stupně, schválení účinné látky Evropskou komisí a povolení přípravku v jednotlivých členských státech. Aby mohl být přípravek v České republice prodáván a používán, musí být, stejně jako ve všech ostatních zemích Evropské unie, povolen národním registračním úřadem, kterým je ÚKZÚZ, Odbor přípravků na ochranu rostlin.

V roce 2022 se celkový počet podaných žádostí o povolení, změnu nebo obnovu povolení pohyboval na mírně vyšší úrovni, než v roce 2021. V případech náročných na kapacitu hodnotitelského úseku se situace meziročně nezměnila. K poklesu došlo pouze u souběžných obchodů. Jelikož převažující část žádostí spadajících pod souběžné obchody, u nichž se neprovádí hodnocení, jsou žádosti zemědělců o povolení souběžného obchodu pro vlastní potřebu již dříve hodnoceného, měly na pokles počtu žádostí patrně vliv opatření spojená s onemocněním Covid-19, tj. v průběhu roku omezované možnosti vycestovat do okolních států a v rámci povolení k souběžnému obchodu pro vlastní potřebu si zde přípravek opatřit.

Dále se snížil počet žádostí o změnu vyloučení přípravku z OP II. st. z plánovaných 10 na 1. Příčinou může být to, že změna vyloučení z OP II. stupně je podmíněna změnou podmínek použití přípravku (např. rozsahu použití), k čemuž žadatelé nemusí disponovat podklady.

Pokles žádostí o povolení nového pomocného prostředku je dán využíváním nařízení EP a Rady 2019/515 o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008, pod které lze pomocné prostředky spadající pod § 54 zákona č. 326/2004 Sb. zahrnout.

Předpokládá se, že i nadále se bude pozornost věnovat zajištění dostatečné personální kapacity v jednotlivých členských zemích, aby bylo zejména možno zajistit včasné posouzení účinných látek v procesu obnovy schválení. Cílem Komise bude rovněž odstranění některých překážek u procesu vzájemného uznávání povolení.

V roce 2022 byla schválena novela zákona č. 324/2004

Kontrola uvádění POR na trh

Předmětem je zejména kontrola plnění povinností distributorů POR a kontrola složení, označování a balení POR. V roce 2022 bylo v rámci ČR odebráno 49 vzorků POR k laboratorním analýzám. Inspektoři Odboru kontroly zemědělských vstupů v roce 2022 provedli 746 kontrol distributorů POR. Porušení požadavků bylo zjištěno u 138 kontrol. Při kontrolách bylo vydáno celkem 15 opatření k nápravě.

Tabulka: Kontroly uvádění POR na trh 2022

	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením**
Kontroly výroby, uvádění POR na trh (distribuce) a jejich označování, balení a propagace	728	746	138

**plánované, následné, mimořádné (na podnět), **porušen minimálně jeden požadavek včetně marginálních závad*

Kontrolní testování aplikační techniky (KT)

KT spočívá v přezkoumání způsobilosti zařízení pro správnou aplikaci přípravků a je prováděno provozovny KT jejichž seznam je dostupný na webu ÚKZÚZ. V roce 2022 bylo vydáno 1 stanovisko za účelem změny koncesní listiny pro provádění KT a bylo provedeno 13 kontrol stávajících provozoven KT. Jedna kontrola byla zahájena s tím, že bude dokončena v roce 2023. Kontroly byly zaměřeny především na správnost postupu při provádění vlastního KT, používání odpovídajících zkušebních pomůcek a vedení evidence zařízení podrobených KT.

Registr POR a registr distributorů POR

Na webových stránkách ÚKZÚZ je dostupný tzv. „Registr přípravků na ochranu rostlin“, který zpřístupňuje veřejnosti data týkající se povolených přípravků, a tzv. „Registr distributorů přípravků“, což je seznam subjektů a jejich provozoven, kde mohou zemědělci a další uživatelé získávat přípravky určené pouze pro profesionální uživatele. Aktuálně je v registru zapsáno cca 300 distributorů.

Kontroly nakládání s přípravky na ochranu rostlin

Kontroly u profesionálních uživatelů POR a PP provádí ÚKZÚZ nejen podle plánů kontrolní činnosti pro daný rok, ale také na základě zaslaných podnětů zejména v souvislosti s prošetřováním úhynů včel, suchozemských obratlovců, zasažením necílové plochy při aplikaci POR, podezřením z nesprávné aplikace POR a na základě nálezů nadlimitních koncentrací metabolitů účinných látek POR v pitné vodě.

Kontroly nakládání s POR a PP u profesionálních uživatelů jsou zaměřeny zejména na níže uvedené oblasti:

- Dodržování požadavků na skladování POR a PP.
- Používání POR, PP, které jsou povoleny ÚKZÚZ.
- Používání POR, PP do povolené plodiny, popř. k účelu, který je ÚKZÚZ povolen.
- Používání POR, PP tak, aby nebylo překročeno dávkování POR, PP.
- Používání POR v souladu s požadavky na ochranu zdraví lidí, zdrojů pitné vody, včel, zvěře, vodních a dalších necílových organismů.
- Dodržování požadavků na vedení záznamů o použitých POR a PP.
- Nakládání s POR osobou odborně způsobilou.
- Dodržování požadavků v souvislosti s používáním zařízení pro aplikaci POR (kontrolní testování).

Tabulka: Kontroly nakládání s přípravky na ochranu rostlin u profesionálních uživatelů v roce 2022

Typ kontroly	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením**
Cross compliance	322	338	13
Národní	450	553	5

**plánované, mimořádné (na podnět), ** porušen minimálně jeden požadavek*

V roce 2022 bylo provedeno 338 kontrol Cross Compliance (CC), z toho 322 řádných a 16 mimořádných. Z celkového počtu 338 kontrol CC bylo zjištěno porušení požadavků pro nakládání s POR při 13 kontrolách, z toho v 11 případech porušení požadavků PPH 10. U řádných kontrol CC (PPH 10) bylo zjištěno porušení CC požadavků při čtyřech kontrolách. V rámci kontrol CC (řádných a mimořádných) bylo zaznamenáno nejčastější porušení požadavku PPH 10/6 v šesti případech a požadavku PPH 10/8 ve čtyřech případech.

Mimo CC požadavky bylo zjištěno porušení národních požadavků při 5 kontrolách. V roce 2022 bylo provedeno 553 národních kontrol (NK) u žadatelů i nežadatelů o dotace, z toho v 5 případech bylo zjištěno porušení povinností při nakládání s POR.

Mezi nejčastější závady, které byly zjištěny při kontrolách CC a NK, patřilo zasažení necílové plochy při aplikaci POR, použití nepovoleného POR, použití POR mimo povolený rozsah použití (tj. použití PO do nepovolené plodiny), nakládání s POR osobou bez osvědčení o odborné způsobilosti a nedostatky ve vedení záznamů o použitých POR.

V roce 2022 bylo provedeno celkem 62 kontrol ZAP při aplikaci POR a nebylo zjištěno žádné porušení povinností při nakládání s POR. Kontroly byly provedeny jak s odběrem, tak bez odběru vzorku.

Dále v roce 2022 inspektoři ÚKZÚZ realizovali 373 kontrol se zaměřením na dodržení ochranné vzdálenosti od oblastí využívaných širokou veřejností a zranitelnými skupinami obyvatel, pokud se jedná o přípravky, které mají klasifikaci CLP uvedenou v § 52b odst. 3 zákona o rostlinolékařské péči nebo mají stanovena jiná omezení z hlediska ochrany zdraví lidí (SZÚ). V rámci dvou mimořádných kontrol bylo zjištěno porušení podmínek k ochraně zdraví lidí, a to v jednom případě nedodržení ochranné vzdálenosti od oblasti využívané zranitelnými skupinami obyvatel a v druhém případě ošetření celé výměry pozemků bez vynechání dvacetimetrového ochranného pásu od jejich okraje.

Obrázek: Aplikace POR ve vinohradu sousedícího s naučnou stezkou (autor – Blažková Andrea)

Odborná způsobilost pro nakládání s POR

ÚKZÚZ zajišťuje v souladu se zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů konání zkoušek odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin. ÚKZÚZ ve spolupráci s místně příslušnými orgány ochrany veřejného zdraví v rámci těchto zkoušek ověřuje znalosti a vydává „Osvědčení o odborné způsobilosti II. a III. stupně“. V roce 2022 ÚKZÚZ uspořádal 175 zkoušek, během kterých bylo vyzkoušeno celkem 1967 žadatelů, z toho 1352 žadatelů o II. stupeň a 615 žadatelů o III. stupeň odborné způsobilosti. Na základě vykonané zkoušky bylo v roce 2022 vydáno 1949 „Osvědčení II. a III. stupně“.

Na webových stránkách ÚKZÚZ je k dispozici „Registr držitelů osvědčení o odborné způsobilosti osob pro nakládání s přípravky II. a III. stupně“

[Registru držitelů odborné způsobilosti pro přípravky \(ÚKZÚZ\) \(eagri.cz\)](http://eagri.cz)

Statistika spotřeby POR

Inspektoři ÚKZÚZ prováděli sběr a zpracování dat o spotřebě POR za přechodí kalendářní rok od 3 390 subjektů vybraných Českým statistickým úřadem (ČSÚ) pro 19 zemědělských plodin. Data o spotřebě POR slouží ke zpracování statistiky spotřeby POR pro účely Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Českého statistického úřadu (EUROSTAT), Českého hydrometeorologického ústavu a pro účely poskytování informací na žádost držitelů povolení POR, KHS, obcím atd. Data jsou následně zveřejňována na webových stránkách ÚKZÚZ.

<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/pripravky-na-or/ucinne-latky-v-por-statistika-spotreba/spotreba-pripravku-na-or/>

DOVOZ A VÝVOZ

DOVOZ A VÝVOZ

Činnost Odboru dovozu a vývozu

Činnost odboru je spojená s ochranou území České republiky před zavlékáním škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, a to škodlivých organismů stanovených legislativou, tak i nových s možností být potencionálně škodlivých. Místa provádění výkonu činnosti zůstala stejná jako v roce 2021. V roce 2022 již také plně odezněla opatření proti šíření c-19, což mělo za následek stabilnější provádění činnosti a její rovnoměrnější rozdělení. Jak již bylo několikrát uvedeno, činnost odboru se řídí především podanými žádostmi o provedení vývozního šetření nebo dovozní kontroly či žádostí pro udělení oprávnění provozovat zařízení k hubení škodlivých organismů. Činnosti tedy nelze předem plánovat, ani je nelze nijak omezovat. Dozorová činnost zahrnuje jen kontroly subjektů oprávněných k provozování zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu. Další část dozorových kontrol potom zahrnuje kontroly dováženého dřevěného obalového materiálu společně se zbožím všeho druhu. Tato činnost je plánována vždy na počátku roku a ukládá inspektorům minimální rozsah činnosti. V roce 2022 byly poprvé realizovány i dozorové kontroly subjektů, které disponují oprávněním v souladu s čl. 98 nařízení 2016/2031 (omezeno z důvodu omezení šíření c-19).

U dovozních kontrol došlo ke stabilizaci podmínek pro dovoz, byla vydána nová konsolidovaná verze předpisů (BIA) podmínek dovozu rostlin a rostlinných produktů. Plně byl propojen systém TRACES NT se systémem Celní správy (březen – duben 2022). Rovněž bylo v rámci systému TRACES NT provedeno mnoho úprav a změn, které se týkaly registrace subjektů, COI certifikace, kontrolních bodů atd. Nadále platilo, že se dovozní kontrola zaměřovala na zamezení zavlékání především stanovených škodlivých organismů a splnění dalších dovozních fytosanitárních podmínek. ÚKZÚZ v roce 2022 již plně přijímal elektronickou verzi rostlinolékařských osvědčení (e-Phyto) ze zemí, které tento doklad využívají. Veškeré administrativní úkony a dokumenty jsou v rámci dovozních kontrol plně digitalizovány, včetně propojení s Celní správou.

Česká zemědělská produkce se uplatňuje na světových trzích, vývoz byl však omezen nadále na několik významných komodit, které tvoří 70 % všech vyvážených zásilek. Nejvýznamnější zastoupení mělo dřevo, ať již surové kmeny či zpracované dřevo, osivo polních i speciálních plodin, rostlinné suroviny pro potravinářský průmysl a zpracované potraviny. Ostatní komodity tvoří cca 1/3 vyváženého objemu zásilek. Nejmenší podíl poté zaujímají rostliny k pěstování, ať již se jedná o školkařský materiál nebo okrasné rostliny a zásilky určené pro potřebu fyzických nepodnikajících osob.

Na úseku vývozu zásilek do zemí mimo EU došlo ke snížení počtu odbavených zásilek u dřeva, a to z důvodu snížené těžby a odeznívání kůrovcové kalamity. U ostatních zásilek byl vývoz srovnatelný s předcházejícími roky. Vývozce může podat elektronickou verzi žádosti o vystavení mezinárodních dokladů pro vývoz přes portál eAgri, resp. „Portál farmáře“. V roce 2022 byla dokončena i digitalizace oblasti zpoplatnění, především možnost platby správních poplatků předem. Nadále probíhají práce na propojení dalších systémů pro plně automatické zpoplatnění od výkonu až po odeslání faktury. Plně se osvědčila možnost platby předem za správní poplatky, tento systém vývozci využívají ve stále větším rozsahu.

Je tak možné uhradit veškeré poplatky za prováděné odborné úkony převodem, a to bez ohledu, kterému inspektorovi byla žádost podána, a z kterého místa je komodita vyvážena.

Pokrok byl zaznamenán i v oblasti vydávání e-Phyto, kdy je ÚKZÚZ schopen vydávat tento doklad do zemí, které ho přijímají. V roce 2022 započaly práce na opatření dokladů tzv. e-seal a zřízení administrátora za Českou republiku. V roce 2023 již počítáme s tím, že nabídneme vývozcům možnost vystavení pouze e-Phyto do států, které to umožňují. V současné době nadále fungují oba systémy souběžně, tj. je vystavován klasický doklad a souběžně i jeho digitální forma.

Další důležitou činností bylo zpracování podkladů a materiálů k uplatnění agrární produkce ČR na zahraničních trzích. Tato činnost je pro ČR, jako pro exportně zaměřenou zemi, velmi významná. Nadále byla prováděna osvěta a propagace činnosti směrem k odborné i laické veřejnosti, i když tato oblast byla s ohledem na nárůst jiných činností do jisté míry upozaděna. Zprávy, které jsou důležité pro dovozce a vývozce však byly průběžně zveřejňovány.

Činností, kterou výrazně zasáhla změna legislativy, je opravňování subjektů, které provozují zařízení k hubení škodlivých organismů a označují dřevo, dřevěný obalový materiál a jiné předměty v souladu se standardem ISPM č. 15. Zde došlo k výrazným legislativním změnám, které znamenaly pro značnou část dříve oprávněných subjektů, opětovný proces získání oprávnění. Tuto činnost poznamenala i změna informačního systému pro evidenci těchto případů, který však nebyl na počátku roku plně funkční. V roce 2022 tak pokračovalo „přeregistrování“ (správní řízení o udělení oprávnění k provádění činnosti) subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců obalového materiálu.

Dovozní rostlinolékařská kontrola

V ČR byla i nadále v provozu pouze vstupní místa pro leteckou a poštovní přepravu. Ostatní zásilky vstupují přes vstupní místa v jiných členských státech EU a jsou poukazovány ke kontrole do ČR, to platí především pro německá vstupní místa. Na všech letištích se ve spolupráci s Celní správou provádí i namátkové kontroly osob v cestovním styku a v omezeném počtu i kontroly vstupujících zásilek, které nepodléhají povinné fyto-sanitární kontrole. Provozní doba pracoviště Fytokaranténní inspekce Praha byla v roce 2022 nastavena na standardní režim s tím, že bylo upraveno nahlašování zásilek.

Dovozní kontrola byla nadále ve většině případů odbavována ve vstupních místech, ale i v roce 2022 docházelo ke značnému odbavování zásilek na tzv. místech určení, ať již šlo o celní prostory, nebo o schválená místa přímo u dovozců (control point). V rámci dovozu bylo několik míst pro odbavování zásilek uvnitř ČR nově schváleno. Jednalo se ve většině případů o celní prostory pro kontrolu dřevěného obalového materiálu, ale došlo i ke schválení míst pro umístění rostlin do karantény (tzv. izolační prostor). Nadále počítáme s rozšiřováním počtu těchto míst.

Schválená místa pro kontrolu dřevěného obalového materiálu (DOM)

Kontrolní místo	Detaily místa	Kód v TRACES	Kategorie zboží
ÚKZÚZ	Zemědělská 1a, 613 00 Brno	CP	DOM
CÚ pro hlavní město Prahu	Podleská 926, Praha 10;	CP	DOM

CÚ pro Jihočeský kraj	Kasárenská 6, 370 21 České Budějovice	CP	DOM
CÚ pro Jihočeský kraj	Heydukova 1111, 386 01 Strakonice	CP	DOM
CÚ pro Jihomoravský kraj	Řípská 9, Brno - Slatina	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Rudé armády 865, 739 21 Paskov	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Košská č.p. 749, 739 61 Třinec	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Slezská 765, 738 01 Frýdek Místek	CP	DOM
CÚ pro Plzeňský kraj	Domažlická 178, 318 00 Plzeň	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	Nupaky 148, 251 01 Říčany u Prahy	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	K Přívozu 2604, 276 01 Mělník	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	Průmyslová 829, 293 06 Kosmonosy	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	Jana Nohy 1237, 256 01 Benešov	CP	DOM
CÚ pro Ústecký kraj	Přístavní 8, Ústí nad Labem	CP	DOM
CÚ pro Vysočinu	Střítěž 5, 588 11 Střítěž u Jihlavy	CP	DOM
CÚ pro Zlínský kraj	Hranická 93, Valašské Meziříčí	CP	DOM
NAVYKO s.r.o.	Podnikatelská 593, Praha 9-Běchovice	CP	DOM

Systém dovozních kontrol je stabilní a probíhá plně podle nové legislativy, kterou představují nařízení (EU) 2016/2031, EU 2017/625, EU 2018/2019 a prováděcí nařízením EU 2019/2072. Posledně jmenované nařízení doznalo v roce 2022 změn v několika přílohách. Rovněž bylo v průběhu roku vydáno několik nařízení k povolení dovozu některých komodit nebo k úpravě podmínek dovozu.

Všechny zásilky podléhající kontrole povinně evidovány v systému TRACES NT. Bylo tedy nadále nutné provádět zakládání dovozců do systému, uskutečňovat konzultace a pomoc při zadávání zásilek. Těchto případů bylo i v roce 2022 několik desítek. Pomoc dovozcům probíhala v průběhu roku prakticky se stejnou intenzitou, nelze tedy uvést, že by došlo již ke stabilizaci v této oblasti. Nadále se objevují problémy se zásilkami z Velké Británie a i neznalost dovozců se změnami s ohledem na Brexit.

Nadále byla prováděna u vybraných zásilek dovozní rostlinolékařská kontrola, které nepodléhají povinné dovozní kontrole, ať již z důvodu podezření na výskyt škodlivých organismů, tak i v rámci ověření podmínky zásilkami opatřit rostlinolékařským osvědčením.

Další významnou část zásilek, které byly kontrolovány, jsou zásilky vyjmenovaných rizikových komodit, které jsou přepravovány pomocí dřevěného obalového materiálu. Od 1. března 2021 Evropská unie přistoupila k mimořádným opatřením (prováděcí nařízení EU 2021/127) při dovozu některých zásilek z Běloruska, Číny a Indie. Opatření mají za cíl omezovat zavlékání škodlivých organismů vázaných na dřevěný obalový materiál. Prováděcí nařízení bylo platné po celý rok 2022 a znamenalo uskutečnit dovozní rostlinolékařskou kontrolu u mnoha desítek zásilek. Dřevěné obaly použité pro přepravu jiného zboží do EU nejsou tímto opatřením nijak omezeny.

Výstupem dovozní rostlinolékařské kontroly je doklad SZVD-PP (CHED-PP), který je povinnou přílohou k celní deklaraci, a to bez ohledu na rozsah kontroly, v jakém byla ze strany ÚKZÚZ provedena.

Není možné opomenout, že od 1.10.2022 ÚKZÚZ zajišťuje i kontroly zásilek spadajících do kategorie ekologické produkce. ÚKZÚZ tedy kontroluje COI certifikáty a potvrzuje provedení kontroly v systému TRACES NT.

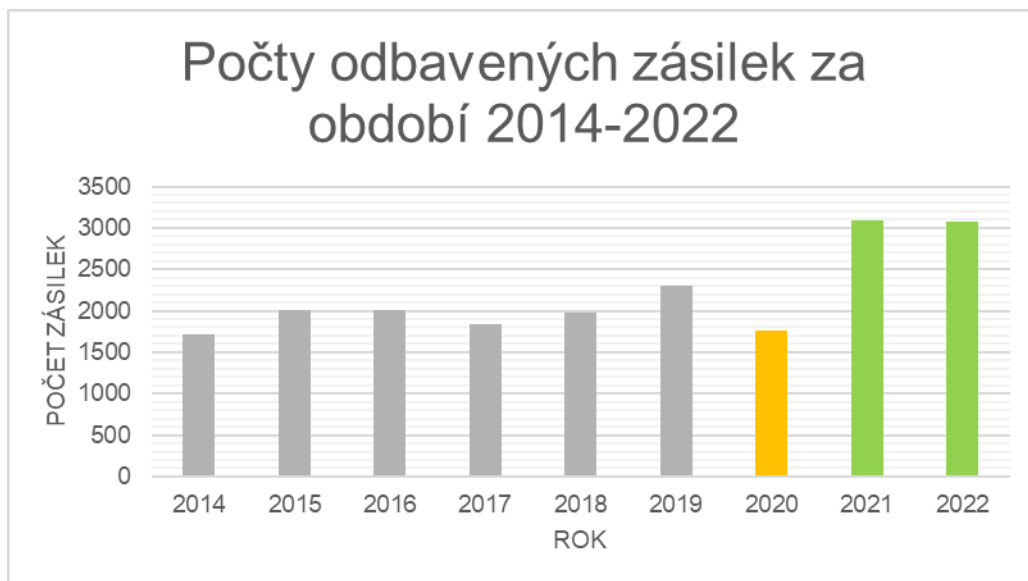
Nadále probíhala velmi dobrá spolupráce s Německem, Slovenskem a Litvou s ohledem na kontroly dřevěného obalového materiálu. Dobrou spolupráci lze avizovat i u zemí, kudy vstupují na území EU zásilky použité zemědělské mechanizace. Jednalo se především o Německo, Francii a Nizozemí.

Všichni dovozci rostlin určených k pěstování, které musí být po dovozu umístěny do karantény, byli osloveni a jejich provozovaná místa prošla správním řízením pro schválení místa jako izolačního zařízení.

Celkem bylo v roce 2022 vydáno pro 3073 zásilek, což je prakticky totožný údaj jako v loňském roce (3088). Potvrzuje se tak, že podíl kontrolovaných zásilek se zvýšil z důvodu změn legislativy. Samozřejmě zde svůj podíl zaujímá povinně kontrolovaný dřevěný obalový materiál z Číny, Indie a Běloruska.

Graf: Počet provedených dovozních kontrol (DRK) v letech 2014-2022

Spektrum dovážených zásilek zachovává rozložení roku 2021. Největší podíl zaujímá dovoz zeleniny a ovoce, osiva, mechanizace a rozmnožovacího materiálu rostlin. Výrazně byl omezen dovoz dřeva z Ruské federace. Zásilky osiv tvořily 118 zásilek, což představovalo hmotnost 29662 kg. Zeleniny bylo dovezeno 7473 partií o hmotnosti 1359006 kg, ovoce 4779 partií o celkové hmotnosti 1247236 kg. Rostlin určených k pěstování bylo dovezeno 96 zásilek (6485 kg) a použité mechanizace 301 zásilek o váze 2218032 kg. Další zásilky zahrnují dřevo, pelety, semena rostlin neurčená k pěstování a výrobky ze surového dřeva.

Závady byly zjištěny u 27 zásilek, které bylo nařízeno vrátit do země původu, ošetřit nebo zničit. Závady zahrnovaly výskyt škodlivých organismů, nesplnění dovozních fytosanitárních podmínek nebo chybějící doklady. S ohledem na polohu ČR uvnitř EU se upřednostňovala likvidace zásilky, ale vždy záleží na vyhodnocení rizika, které ze zjištění plynou a dohody s dovozcem.

Na letištích bylo zadrženo 5 zásilek, v zasílaných zásilkách 13 zásilek a 9 zásilek bylo zadrženo na území ČR v kontrolních bodech.

Opatření	Datum	Komodita	Druh rostliny	Množství	Původ
Odmítnuto	18/01/2022	Určené k výsadbě: semena	Solanum lycopersicum	28,00	Čína
Odmítnuto	27/01/2022	Jiné živé rostliny: řezané květiny a větve s listy	Dracaena	51,00	Kambodža
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Aster	0,01	Spojené království
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Ocimum Phaseolus Trichosanthes Brassica perviridis Cucurbita maxima Cucurbita pepo Daucus carota	0,08	Spojené království
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Acmella oleracea	0,01	Spojené království
Odmítnuto	01/03/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	10/03/2022	Určené k výsadbě: vodní rostliny	Gymnocoronis Myriophyllum mat-togrossensis	19,00	Malajsie
Odmítnuto	21/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Capsicum annuum	21,10	Čína

Odmítnuto	21/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Solanum lycopersicum</i>	67,00	Čína
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Mangifera indica</i> (A)	0,08	Austrálie
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Dahlia</i> <i>Helianthus</i> <i>Alcea rosea</i> <i>Celosia spicata</i> <i>Canna indica</i> <i>Gerbera jamesonii</i> <i>Tagetes</i> sp.	0,30	Spojené státy
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Phaseolus</i> <i>Cucumis sativus</i> <i>Solanum lycopersicum</i>	0,10	Spojené státy
Odmítnuto	24/03/2022	Jiné	/	1 000,00	Japonsko
Odmítnuto	24/03/2022	Jiné	/	17 800,00	Japonsko
Odmítnuto	28/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Agastache</i> <i>Digitalis</i> <i>Echinacea</i> <i>Lupinus</i> <i>Nepeta</i> <i>Salvia</i> <i>Stipa</i> <i>Verbena</i> <i>Alchemilla mollis</i> <i>Ammi majus</i> <i>Heuchera sanguinea</i>	0,23	Spojené království
Odmítnuto	28/03/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Phaseolus</i> <i>Allium porrum</i> <i>Brassica oleracea</i> <i>Daucus carota</i> <i>Lactuca sativa</i> <i>Solanum lycopersicum</i> <i>Pastinaca sativa</i>	0,05	Spojené království
Odmítnuto	07/04/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	<i>Dahlia</i>	1,00	Spojené státy
Odmítnuto	29/04/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	<i>Cymbidium</i>	1,70	Austrálie
Odmítnuto	05/05/2022	Určené k výsadbě: řízky	<i>Vitis</i>	1,50	Ukrajina
Odmítnuto	21/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	15/06/2022	Other living plants: leafy vegetables	<i>Ficus</i>	2,00	Kambodža
Odmítnuto	27/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	27/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	01/07/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Capsicum annuum</i>	346,40	Čína
Odmítnuto	01/07/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Anethum</i> <i>Phaseolus</i> <i>Pisum</i> <i>Abelmoschus esculentus</i> <i>Coriandrum sativum</i> <i>Cucumis melo</i> <i>Cucurbita pepo</i> <i>Lactuca sativa</i> <i>Solanum lycopersicum</i> <i>Ocimum basilicum</i> <i>Zea mays</i>	0,18	Spojené státy
Odmítnuto	28/07/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	05/10/2022	Určené k výsadbě: semena	<i>Solanum lycopersicum</i>	2,60	Indie
Odmítnuto	20/10/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	<i>Crocus</i> <i>Lilium</i> <i>Narcissus</i>	1,00	Ruská federace
Odmítnuto	09/11/2022	Určené k výsadbě: řízky	<i>Vitis</i>	0,90	Spojené státy
Odmítnuto	22/11/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	<i>Hoya</i>	7,00	Kambodža

V rámci dovozu bylo odebráno 181 vzorků, z nichž 44 bylo pozitivně testováno na některý škodlivý organismus. Nejzávažnější jsou záchyty osiva rajčat a papriky kontaminované nebezpečným virem ToBRFV. Z dalších škodlivých organismů lze uvést *Coleosporium*, TMV, *Mucor* sp., *Trichoderma* sp., *Botryospheria rhodina*. Počet odebraných vzorků je prakticky stejný jako v roce 2021.

V rámci dozoru nad plněním karanténních opatření po dovozu byly provedeny 4 kontroly, jednalo se především o kontroly rostlin určených k dalšímu pěstování, tj. kontroly zásilek umístěných do izolačního zařízení.

Nadále platí, že největším rizikem pro zavlékání škodlivých organismů je dovoz osiv a množitelského materiálu rostlin. Pro dovoz osiva byla dokončena metodika, která upravuje povinné testování jednotlivých druhů, vč. zohlednění států původu. Rozpracována byla podobná metodika pro rostliny určené k pěstování (přenosné rostliny, okrasné dřeviny), se zavedením do praxe se počítá v roce 2023. Cílem je zabezpečit testování karanténních škodlivých organismů s nejvyšším rizikem, u důležitých komodit se zaměřit na regulované nekaranténní organismy a rovněž i na průzkum výskytu ostatní škodlivých organismů.

Povinnost testování souvisí i s přípravou vybudování izolačního zařízení pro účely dočasného uskladnění testovaných zásilek před jejich propuštěním do navrhovaného celního režimu. Vybudování karanténní stanice je cílem ÚKZÚZ z důvodu zabezpečení provádění kontrol dovážených zásilek, a to nejenom s ohledem na fytosanitární oblast, ale i s ohledem na bezpečnost potravin (spolupráce se SZPI) a ochrana druhů spadajících pod CITES (spolupráce s MŽP). ÚKZÚZ má potencionálně vytipovaná dvě místa pro výstavbu karanténní stanice, u kterých byly provedeny studie proveditelnosti. Ideálním místem pro vybudování se jeví lokalita v Praze-Ruzyni, kde je budova AVC ÚKZÚZ. Toto místo vyhovuje po stránce dostupnosti, velikosti a přístupu k diagnostické laboratoři. V současné době je však realizace, s ohledem na rozpočtové možnosti, odložena.

Od 1.10.2022 ÚKZÚZ zabezpečuje i kontrolu dovážené ekologické produkce, tzv. COI certifikace. Žádná zásilka spadající pod tuto certifikaci nebyla v roce 2022 předložena.

V průběhu roku se řešilo mnoho dalších záležitostí, které souvisí s dovozem zásilek a provozem vstupním míst – likvidace zásilek, údržba budovy FI, připojení budovy na síť, proběhlo jednání s Celní správou, Českou poštou s.p., umístěny byly nové informační plakáty na mezinárodní letiště. Došlo k úpravě letáků, které informují cestující o podmínkách dovozu rostlin, a jsou k dispozici rovněž na letištích.

Zpoplatnění dovozní kontroly probíhá v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., která stanovuje sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů. Výše poplatků nebyla v roce 2022 upravována.

Vývozní rostlinolékařské šetření

Vývozní rostlinolékařské šetření tvoří významnou část činnosti odboru. V rámci tohoto procesu jsou vystavovány mezinárodní dokumenty, které garantují splnění dovozních fytosanitárních podmínek cílového státu. Výsledkem procesu je vystavení rostlinolékařského osvědčení (phytosanitary certificate), rostlinolékařského osvědčení pro reexport nebo předvývozního osvědčení (pre-export certificate).

<i>Typ dokladu</i>	Počet vydaných dokladů
<i>Export</i>	12325
<i>Re-export</i>	0
<i>Pre-export</i>	722

Rozsah šetření byl nadále ovlivněn vývozem dřeva z kůrovcové kalamity do několika států. V průběhu roku bylo vystaveno na tuto komoditu 3208 rostlinolékařských osvědčení a 672 preexportních osvědčení. Podobně jako v roce 2021 byly vydány přesné podmínky pro realizaci vývozů v zimním období (20.11.), kdy není možno kompletně využívat pro ošetřování přípravky na ochranu rostlin. Po dvouletém nárůstu vyvážených zásilek dřeva došlo k poklesu cca o čtvrtinu vyváženého objemu, u počtu zásilek se jedná cca o 30 %.

Nadále se ÚKZÚZ snažil o rozšíření spektra použitelných přípravků pro fumigaci v kontejnerech, ale rovněž i na skládkách dřeva. Bohužel tyto možnosti nebyly nakonec s ohledem na vysoké riziko poškození zdraví při použití schváleny. Vývoz ostatních komodit byl značně ovlivněn konfliktem mezi Ruskem a Ukrajinou, došlo ke značnému snížení objemu vyvážených i dovážených komodit. Výraznou změnou je i odchod Velké Británie z EU, a s tím spojené dodržování fytosanitárních předpisů. Veškeré vývozy stanovených komodit musely být opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Rovněž Velká Británie přistoupila k dočasnému začlenění některých škodlivých organismů do své legislativy, což navyšuje cenu za realizaci vývozů a prodlužuje dobu pro odbavení zásilky. Postupně předpokládáme, že dojde ještě k mírnému nárůstu odbavovaných zásilek do Velké Británie v roce 2023, protože Velká Británie teprve od poloviny roku 2023 začne plně kontrolovat plnění dovozních podmínek (bylo několikrát odloženo). Z ČR jsou vyváženy tradiční komodity jako potravinové suroviny, zpracované dřevo a osivo. Nadále je pouze v omezené míře vyvážen školkařský materiál a brambory, dokonce lze konstatovat, že došlo k dalšímu snížení vývozů těchto komodit.

Přehled vyvážených komodit

Skupina komodit	Počet zásilek
dřevo hraněné	2202
dřevo surové	
- odkorněné	492 + 282 (preex)
- surové kmeny	2699 + 390 (preex)
- ostatní	17
půda a substráty	57
stroje	148
osiva	1110
brambory - sadba	7
štěpka a třísky	5
potravinové suroviny	1286
mladé rostliny a rostliny určené k pěstování	157
rostlinné produkty	791
ovoce	3
obaly	223
akvarijní rostliny	858
cibule, hlízy, řízky	64
zpracované potraviny a polotovary	1080

Tabulka neuvádí všechny vyvážené komodity.

Součástí vývozního šetření je i provádění šetření v místech produkce vyváženého materiálu. Od roku 2021 jsou semenářské porosty, jejichž produkce je určena k vývozu, a zároveň spadají pod uznávací řízení, kontrolovány na splnění dovozních podmínek v rámci uznávacího řízení. To samozřejmě muselo být metodicky ošetřeno a byly realizovány školení pro inspektory provádějící šetření v rámci uznávacího řízení. Žadatel podává žádost v rámci uznávacího řízení, do které uvede i požadavek na provedení kontroly před vývozem komodity. V roce 2022 byly doplněny další plodinové přílohy (len, světlice atd.). Porosty nepodléhající uznávacímu řízení, jsou kontrolovány v režimu, který žadatelé znají z předešlých let.

Celkem bylo provedeno 318 šetření (uvedeny jen kontroly provedené ODV). U semenářských porostů, které zároveň byly přihlášeny do uznávacího řízení, jsou výsledky kontroly uvedeny v záznamu semenářského porostu. Další kontroly probíhaly přímo před vývozem zásilky, záznamem je vystavení rostlinolékařského dokladu, jednalo se o tisíce šetření.

Z porostů byly odebírány vzorky k rozborům na celé spektrum škodlivých organismů, příkladem mohou být *Bruchus* sp., *Pseudomonas*, CMV, ToMMV, *Pseudomonas syringae*, *Xanthomonas* sp., Pea seed borne mosaic virus, Pea enation mosaic virus-1, *Ditylenchus dipsaci*, OYDV, *Fusarium* spp., CaLSol, a mnoho dalších.

Vývoz zboží přepravovaném prostřednictvím dřevěného obalového materiálu z ČR do většiny třetích zemí byl možný pouze při použití ošetřeného a označeného DOM. Rostlinolékařské osvědčení na DOM vyvážený se zá-sil-ka-mi je vyžadováno nadále jen do několika států - Indie, Indonésie, Vietnam, Malajsie, Maroko, Rusko, Kazachstán, ale z řad vývozců nadále registrujeme požadavek na vystavení rostlinolékařského osvědčení i do dalších států. V těchto případech je vydáváno rostlinolékařské osvědčení na základě kontroly DOM inspektory. Každopádně počty rostlinolékařských osvědčení vydaných na dřevěný obalový materiál nadále klesají.

Při své činnosti se odbor často obracel s požadavkem na diagnostický rozbor vzorků. V roce 2022 byly zaznamenány případy, kdy dovážející stát požaduje i rozbor konkrétní metodou, což zvyšuje nároky na diagnostické laboratoře. V rámci odboru bylo celkem odebráno 709 vzorků (699 v roce 2021), z nichž 145 bylo pozitivně testováno na některý škodlivý organismus (veškeré škodlivé organismy). V roce 2022 pokračoval i odběr vzorků dřeva z vyvážené kulatiny, celkem bylo odebráno 23 vzorků (snížení počtu s ohledem na negativní výsledky v roce 2021 a úsporu finančních prostředků). Žádný vzorek nebyl pozitivně testovaný na výskyt háďátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*). Další vzorky byly odebrány a diagnostikovány v terénu v rámci prováděných šetření v místě uskladnění nebo zpracování komodit. Nadále byla prováděna úzká spolupráce s diagnostickou laboratoří na rozšiřování počtu diagnostikovaných škodlivých organismů (zavedení nových metod, zavedení validovaných rozborů).

V rámci rozborů byly zjištěny následující organismy: ToBRFV ve 21 případech, *Ditylenchus dipsaci* v 6 případech, CaLSol v 50 případech, PSTVd ve dvou případech, ToMMV v 5 případech, *Pseudomonas syringae* ve dvou případech a z dalších organismů OYDV, TMV, Pea seed-borne mosaic virus, Pea enation virus 1, *Peynonellaea pinodes* a další.

ÚKZÚZ ve spolupráci s MZe nadále jednal o uplatnění české agrární produkce na trzích zemí mimo EU. Nadále jsou zpracovávány podklady pro Pest Risk Analysis a úzce se spolupracuje se zeměmi, kam by měl směřovat vývoz.

Byly dojednávány možnosti vývozu ovoce do Číny, Indie, Vietnamu, rostlinných produktů do Číny, Egypta, Turecka, USA a rostlin určených k pěstování do Bolívie, Peru. Posun byl zaznamenán v jednání s Čínou, Indií a USA. V dalších, již rozjednaných, případech, byly doplňovány požadované podklady, ale posun v povolení dovozu komodit z ČR nenastal.

Graf: Počet vývozních šetření v letech 2014 -2022

Zpoplatnění vývozního šetření probíhá v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., která stanovuje sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů. Poplatek za provedení šetření nebyl změněn. Byla provedena úprava vyhlášky č. 221/2002 Sb., o náhradách nákladů za provedené odborné úkony ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů, která se týkala upřesnění některých položek a rozdělení poplatků u vývozního šetření podle náročnosti – CITES.

Z důvodu zlepšování činnosti a vývoje na úseku vnější karantény bylo přistoupeno k dalšímu rozvoji informačního systému „Vnější karanténa“, která zahrnovala další úpravy a propojení s dalšími informačními a účetními systémy ÚKZÚZ. Dokončení prací bude realizováno až v roce 2023 z důvodu pozdního přidělení finančních prostředků a uskutečnění výběrových řízení pro dodavatele.

V rámci vývozního šetření a vydávání úředních dokladů bylo podáno trestní oznámení na společnost, která předkládala falzifikáty dokladů o původu dřeva a fytosanitárním statutu.

Dozorové kontroly

Dozorové kontroly dřevěného obalového materiálu

Kontroly dovážených zásilek ložených na dřevěném obalovém materiálu zaměřené na omezování šíření škodlivých organismů vázaných na dřevo – *Monochamus* spp., *Anoplophora glabripennis*, *Bursaphelenchus xylophilus* byly prováděny v souladu s nařízením EU 2016/2031 a později novým nařízením EU 2021/127 platným od 1.3.2021. Toto nařízení se týká provádění dovozních kontrol u vyjmenovaných komodit z Běloruska, Číny a Indie. Pro dovozce to znamenalo dovážené zásilky zapsat do systému TRACES NT, protože nově spadají pod dovozní rostlinolékařskou kontrolu se sníženou četností kontrol.

Celkem bylo za rok 2022 dovezeno 409 zásilek, u kterých bylo provedeno 50 kontrol. Výsledkem kontroly byl záznam CHEDPP. Závady nebyly zjištěny.

Kontroly dováženého obalového materiálu se však netýkaly jen uvedených zemí, ale obecně obalového materiálu ze všech států. V rámci dozoru nad dováženým dřevěným obalovým materiálem bylo provedeno 126 kontrol při nichž bylo odebráno 158 vzorků dřeva k rozborům na háďátka borovicové (*Bursaphelenchus xylophilus*). Háďátka nebylo v žádném vzorku zjištěno. Ve dvou případech bylo kontrolováno obalové dřevo z Portugalska a byl rovněž odebrán vzorek (bez výskytu háďátka borovicového).

Další kontroly byly provedeny Celní správou ČR, která na kontrolách s ÚKZÚZ úzce spolupracuje. Celkem bylo provedeno Celní správou opět několik desítek kontrol. Je nutné zmínit, že nadále funguje výborná spolupráce s poukazováním zásilek přepravovaných pomocí dřevěného obalového materiálu se státy, kudy zásilky vstupují na území EU. Tento způsob je plně automatizován prostřednictvím unijního systému TRACES NT. Zásilky se sníženou četností kontrol jsou často zaslány ke kontrole do míst určení přímo vstupním místem, to platilo i pro zásilky, u kterých se těžko zajišťuje provedení kontroly v místě vstupu. Největší podíl na poukazování zásilek ke kontrole do ČR má nadále Německo.

Dozorové kontroly u subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu

Provozování technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušáren) za účelem tepelného ošetřování dřevěného obalového materiálu, v souladu s požadavky standardu FAO ISPM 15 a článku 98 nařízení EU 2016/2031. Tyto předpisy stanovují podmínky pro jejich provozování a povinnosti pro jejich provozovatele.

Na opravňování subjektů úzce navazuje i rostlinolékařský dozor, který se zaměřuje na kontrolu dodržování povinností stanovených právníky a fyzickými osobami na úseku provozování a funkční způsobilosti technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušárny) stano-vených rostlinolékařským zákonem. Na tomto úseku bylo provedeno 113 kontrol, při kterých bylo zjištěno 36 závad. Závady jsou odstraněny buď ve stanoveném termínu nebo je nařízeno subjektu úřední opatření s cílem napravit nevyhovující stav. Pokud se tak nestane, tak je subjektu odebráno oprávnění k provádění značení dřevěného obalového materiálu.

K provádění kontrol byl zpracován nový metodický pokyn, do kterého jsou zahrnuty veškeré nové legislativní a praktické požadavky na oprávněné subjekty.

Udělování oprávnění subjektům provozujícím zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu

S ohledem na změnu legislativy došlo ke změně přístupu k opravňování subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a označování dřeva, dřevěného obalového materiálu a jiných předmětů. V roce 2022 probíhalo nadále „přeregistrování“ subjektů podle nových pravidel, tedy těch, kterým skončila platnost oprávnění, ale již se jednalo o podstatně méně subjektů.

Celkem bylo vedeno 44 správních řízení za účelem udělení oprávnění, a to v 15 případech u výrobců dřevěného obalového materiálu a ve 29 případech pro subjekty provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů.

Tyto subjekty rovněž nebyly vybrány k dozorovým kontrolám právě z důvodu nutnosti vydání nového oprávnění k činnosti, kdy se v rámci správního řízení provádí kontrola plnění nově stanovených podmínek.

Ačkoliv se v rámci změny legislativy rozšířila možnost používání i jiných způsobů ošetřování, tak je v ČR nadále využívána jen možnost tepelného ošetřování metodou HT. Nebyla podána žádná žádost pro metodu DH nebo SF. Provozovatelé mají k dispozici novelizovanou příručku „Jak správně ošetřovat dřevo, dřevěný obalový materiál a jiné předměty“, do které byly zařazeny všechny dostupné metody, pravidla a doporučení, jak správně ošetřovat a označovat obalový materiál.

Pokuta za neplnění povinností nebyla udělena. Subjekty, které o novou registraci nepožádaly, byla registrace zrušena. Byly však vedeny dvě správní řízení s cílem udělit pokutu. V jednom případě nebylo porušení předpisů zjištěno, druhý případ není ukončen.

Na tomto úseku se odbor podílel na úpravách informačního systému pro správu a evidenci udělených oprávnění, který byl zařazen do systému „Registr subjektů“.

Zpoplatnění

Poplatky	Počet úkonů	Suma (CZK)
Vyhláška 221/2002 Sb.		5558703,46
Převod	2666	1333000
Kolky	9240	4620000
Celkem ODV		10178703,46

Další činnosti

- záchranná centra pro rostliny CITES – kontroly umístěných rostlin a zadržených zásilek před vydáním rozhodnutí
- školení pro provádění šetření v porostech – výrobci a inspektoři ÚKZÚZ (4 školení)
- vypracování nových metodických pokynů, podíl na vypracování souvisejících metodických pokynů pro Celní správu
- informace – pravidelné informace o činnosti, výskytu škodlivých organismů a změn v podmínkách
- BTFS – zástupce odboru je školitelem EU kurzů
- spolupráce s NPPO – na úseku kontrol dřeva, dřevěného obalového materiálu, poštovních zásilek
- PRA – Bolívie, Peru, příprava auditu Ruské federace
- spolupráce s ČIŽP, SZPI, Česká pošta, s.p., Celní správa, MŽP
- aktivní spolupráce s MZe – Čína, Indie, Rusko
- příprava stanovisek a pozic za ČR pro jednání pracovních skupin EU
- Noc vědců 2022, Obalová akademie, přednášky pro školy, školení pro vývozce
- TV, videa, školení, výstavy, materiály pro vývozce – listovky, materiály pro turisty – letáky, infoplakáty, ACK

KRMIVA

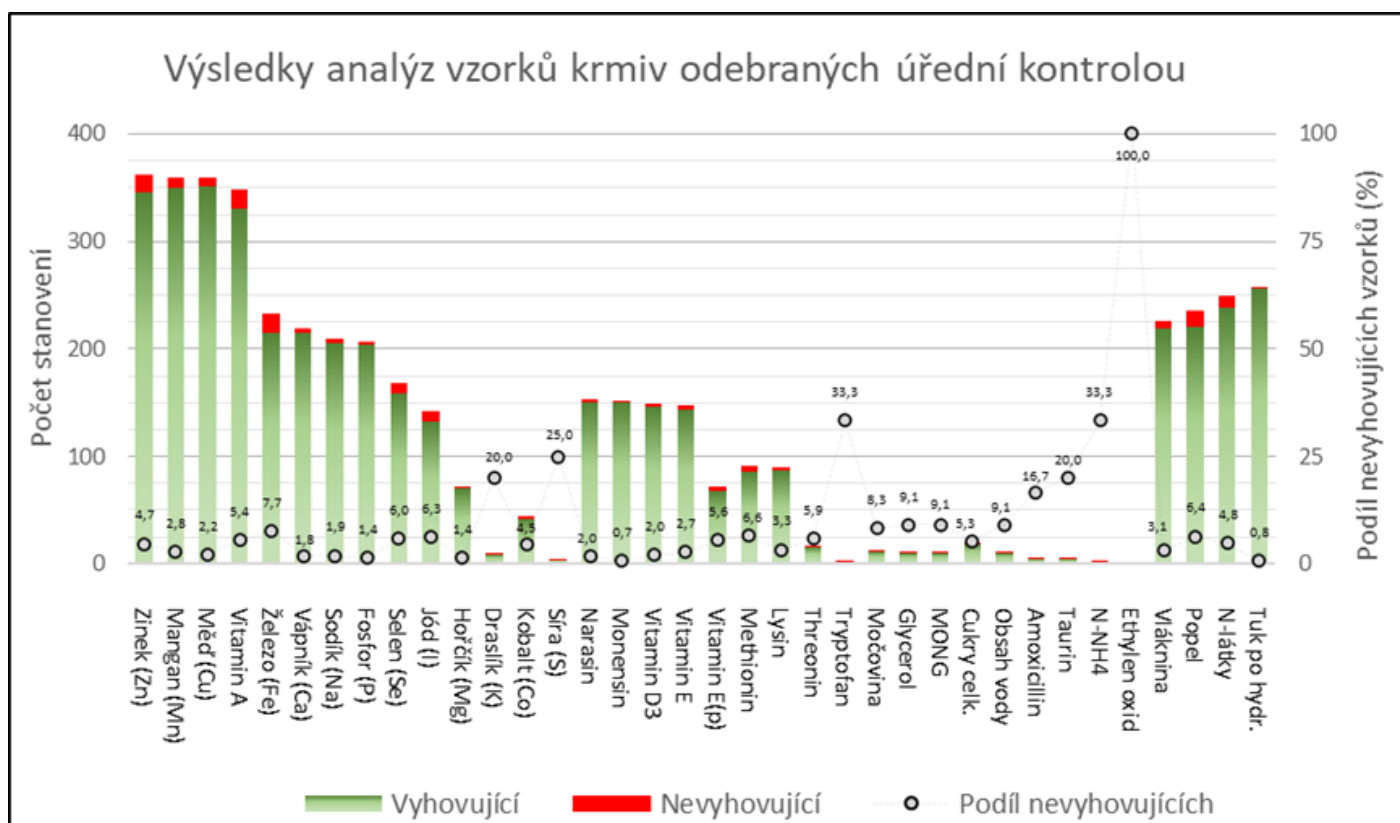
KRMIVA

V registračním systému bylo k 31. 12. 2022 evidováno 22 391 zemědělských subjektů, aktivních v sektoru krmiv. Jejich úřední kontroly ÚKZÚZ provádí formou:

- běžné kontroly výroby krmiv, uvádění krmiv na trh a dodržování platné legislativy,
- cílené kontroly krmiv, zaměřené na nejzávažnější rizika ohrožení jejich bezpečnosti,
- monitoringu krmiv s průběžným sledováním hodnot vybraných parametrů,
- mimořádné kontroly, prováděné po obdržení podnětu k prošetření (např. RASFF).

V roce 2022 inspektoři vykonali 1 345 úředních kontrol v provozech výroby a uvádění krmiv na trh, mimo kontrol Cross compliance v zemědělské prvovýrobě. Bylo zjištěno 16 závažných závad nedodržení platných předpisů a rovněž 16 marginálních závad, které byly neprodleně během kontroly odstraněny. ÚKZÚZ provozovatelům uložil 10 zvláštních opatření pro nápravu zjištěného stavu.

Úřední kontrolou bylo odebráno a posouzeno 1 066 vzorků různých druhů krmiv, u kterých byla ověřena bezpečnost a jakost. Požadavkům nevyhovělo 110 vzorků (10,3 %). Zachyceno bylo 6 šarží krmiv s ohroženou bezpečností, které byly neprodleně stahovány z obchodní sítě. Ve 4 případech byl na základě zjištěného složení zakázán původní účel použití krmiva. Jiné 2 krmné suroviny byly posouzeny jako falšované. Dvěma výrobcům křížově kontaminovaného krmiva bylo uloženo opatření zvýšit účinnost dekontaminačního programu. Dalších 96 porušení se týkalo nedodržení deklarovaného složení krmiva. Celkem 22 vzorků nebylo zbožíznalecky hodnoceno, avšak data byla použita pro monitoring obsahu PFAS v krmivech.

Kontroly Cross compliance

V rámci kontrol Cross compliance ústav provádí kontroly dodržování požadavků na hygienu krmiv u provozovatelů krmivářských podniků a dále prověřuje dodržování zásad a pravidel pro prevenci, tlumení a přenos TSE (tzv. přenosné spongiformní encefalopatie).

Tabulka: Kontroly krmiv - Cross compliance 2022			
	Kontroly plánované	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly zásad potravinového práva (PPH 4-CC)	315	316	0
Kontroly tlumení přenosu TSE (PPH9)	196	196	0
Celkem	511	512	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Delegované kontroly

Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (SÚJB) je na ÚKZÚZ delegován odběr vzorků krmiv pro stanovení obsahu radionuklidů v krmivech.

Tabulka: Delegované kontroly v roce 2022			
	Kontroly	Kontroly celkem*	Kontroly
Vzorky krmiv na stanovení radionuklidů	50 vzorků	50 vzorků	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Biologické testování krmiv

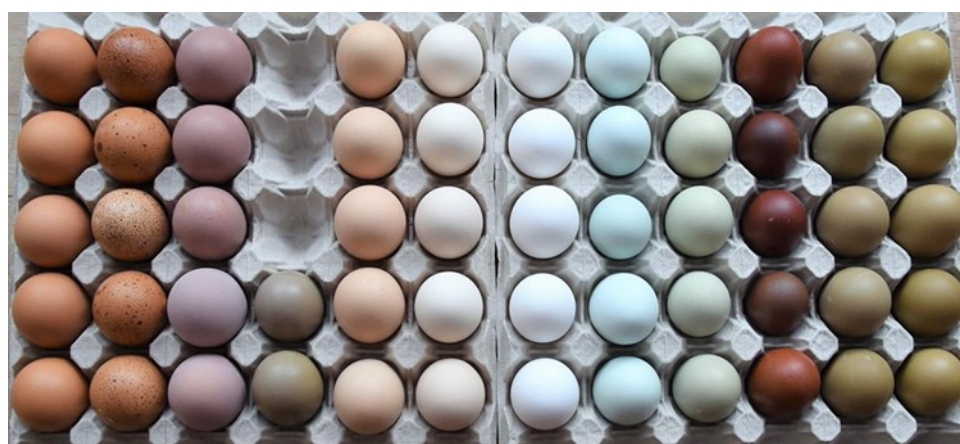
V březnu 2022 skončila biologická testace pro společnost DOMINANT GENETIKA s.r.o. Do testu bylo zařazeno 12 genotypů slepic šlechtěných na modrou a zelenou barvu skořápky s označením DOMINANT GREENSHELL. Cílem testu bylo mimo jiné ověřit vliv navržené směsi na parametry užitkovosti jednotlivých genotypů. Receptura krmné směsi byla navržena ve spolupráci se společností MIKROP Čebín a ČZU Praha. Výrobu a distribuci zajišťovala výrobní krmných směsí Sehnoutek a synové s.r.o.

Na základě dlouholeté smlouvy mezi ÚKZÚZ a společností INTEGRA, a.s. byly provedy dvě biologické testace v rámci výkrmu kohoutů genotypu ISA Dual.

V červenci byla zahájena odchovem kuřic další biologická testace. Cílem bude ověřit vliv navržené krmné receptury u nosných hybridů vylíhnutých ve společnosti INTEGRA, a.s. Jedná se tyto genotypy: Bovans Brown, Bovans Sperwer, Isa Dual, Moravia BSL, Isa Sussex, Dekalb White a Moravia Barred.

Příklad slepic programu DOMINANT GREENSHELL

Dominant nabízí velké množství finálních hybridů nejen v mnoha základních barvách opeření, ale také s různou barvou skořápky vajec.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství

Úřední kontroly v ekologickém zemědělství

V roce 2022 ÚKZÚZ provedl celkem 246 úředních kontrol ekologického zemědělství (EZ).

Porušení pravidel ekologické produkce bylo zjištěno u tří kontrolovaných subjektů. Pokud jde o povahu zjištěných porušení, jednalo se o chov zvířat (prasat) bez přístupu na otevřená prostranství, nestřídání plodin v rámci osevního postupu, neoprávněné nebo klamavé označení bio produktů a skutečnost, že seznam obhospodařovaných ploch neodpovídal skutečnosti. Při kontrolách EZ byla uložena tři nápravná opatření.

U pěti kontrolovaných subjektů pak bylo zjištěno porušení pravidel nařízení vlády č. 76/2015 Sb. o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, resp. nařízení vlády č. 331/2019 Sb. o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství. Ve všech pěti případech šlo o neprovedení řezu v ekologickém sadu. Vzhledem k tomu, že nejde o porušení pravidel ekologické produkce, ale pravidel stanovených dotačním opatřením, byly tyto případy předány na SZIF, který je kompetentním orgánem pro vyplácení a případné krácení těchto dotací.

V rámci úředních kontrol EZ bylo odebráno celkem 87 vzorků z ekologické produkce a dále 18 konvenčních vzorků v rámci tzv. pozitivní kontroly na zkušebních stanicích ÚKZÚZ v Chrlicích, Oblekovicích a Lysicích.

Pro stanovení reziduí pesticidů byly odebírány vzorky na orné půdě (rostlinný materiál, půda), v sadech (ovoce a listy) a ve vinohradech (listy a hrozny révy moštové). Celkem se jednalo o 55 vzorků. Dále inspektoři ÚKZÚZ odebrali vzorky ekologických krmiv (32 vzorků) na detekci reziduí pesticidů (15 vzorků), GMO (2 vzorky) anebo z důvodu monitoringu mykotoxinů (15 vzorků).

Rezidua pesticidů nepovolených v ekologické produkci byla zjištěna ve 14 vzorcích z ekologické produkce. Na základě šetření nicméně žádný ze vzorků nebyl vyhodnocen jako nevyhovující s tím, že došlo k porušení pravidel ekologické produkce. Z výše uvedeného je zřejmé, že ne všechny vzorky s nálezem reziduí pesticidů jsou automaticky hodnoceny jako porušení pravidel ekologické produkce.

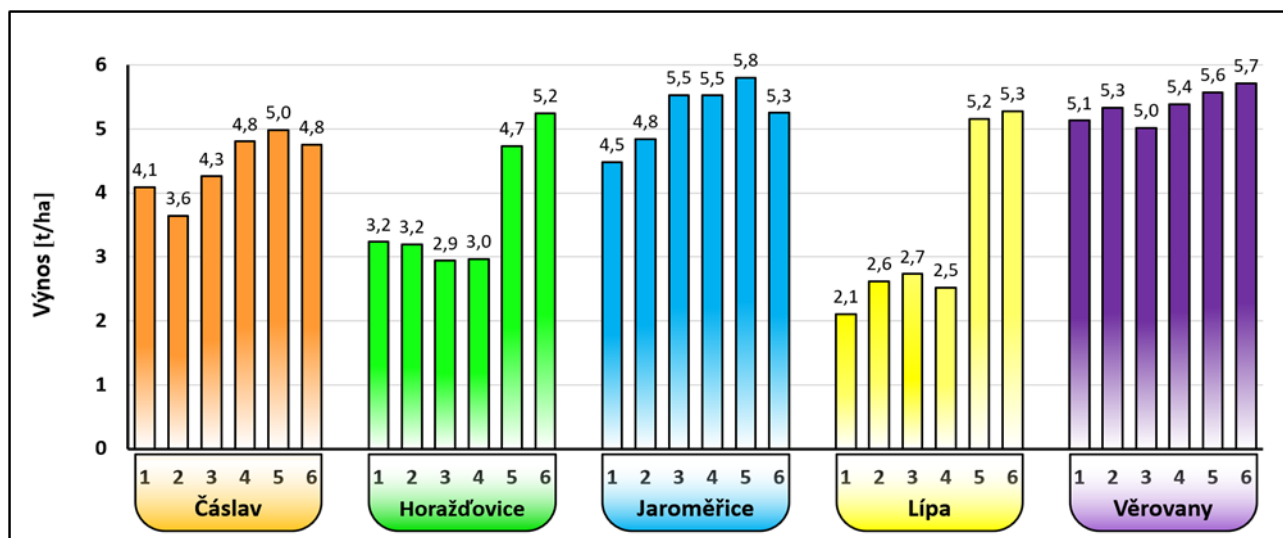
Dlouhodobý ekologický stacionární pokus

Pokus probíhá na pěti zkušebních stanicích, a to v Čáslavi, Horažďovicích, Jaroměřicích nad Rokytnou, Lípě a Věrovaněch. Polní pokus je založen na výživářských bázích jako přesný a dlouhodobý. V pokusu se porovnávají dva rozdílné systémy hospodaření, a to systém založený výhradně na rostlinné produkci (varianty 1 až 4) a systém s živočišnou výrobou (varianty 5 a 6).

Rok 2022 byl sedmým rokem trvání dlouhodobého ekologického polního pokusu. V předchozím roce byl na pokusných variantách 1 až 4 pěstován Hrách (odrůda Eso) a na variantách 5 a 6 vojtěška (odrůda Plato). Po sklizni hrachu se posklizňové zbytky (hrachovina) zapravily podmítkou. Pro podporu vzcházení výdrolu hrachu také došlo k zaválení daných parcel. Na podzim byla celá plocha pokusu zorána a následně po předseťové přípravě byla vyseta hlavní plodina roku 2022 – pšenice ozimá (odrůda Wiwa). Zároveň byl před výsevem na varianty 4 a 6 aplikován intenzifikační vstup (přípravek na bázi dolomitického vápence, organických látek a stopových prvků).

Po sklizni pšenice se sláma na variantách 1-4 rozdrtla a nechala na daných parcelách, zatímco sláma z variant 5 a 6 byla z pokusu odvezena (simulace podniku s živočišnou výrobou – využití slámy jako podestýlky). Následně byl na varianty 3 a 4 aplikován kompost a na varianty 5 a 6 hnůj. Tato tuhá hnojiva byla zapravena podmínkou. Po předseťové přípravě bylo na varianty 2-6 vyseto zelené hnojení (směska jílku, vikve a jetele). Na podzim se toto zelené hnojení zmulčovalo a zapravilo střední orbou.

Výnos pšenice (t/ha)

Integrovaná produkce révy a ovoce

Od roku 2020 oddělení ekologického zemědělství zajišťuje povinná školení na integrovanou produkci révy vinné a ovoce. Za splnění této dotační podmínky se považuje účast na školení doložená podpisem na prezenční listině nebo formou čestného prohlášení v případě off-line webináře. Školení v případě IP révy proběhla prezenční formou. V případě školení IP ovoce se jednalo o kombinaci školení formou off-line webináře a školení prezenční formou.

Na integrovanou produkci révy vinné bylo proškolen celkem 634 subjektů. Školení na integrovanou produkci ovoce absolvovalo celkem 264 subjektů.

Ověřování účinnosti přípravků na ochranu rostlin (POR) a pomocných prostředků na ochranu rostlin

V roce 2022 za metodického vedení ÚKZÚZ pokračovalo ověřování účinnosti přípravků (POR), pomocných prostředků na ochranu rostlin (PPOR) a základních látek, které by mělo vést k hledání nízkorizikových alternativ k přípravkům na chemické bázi, a jež by bylo možné využívat v ekologické, popř. integrované produkci.

Zkoušení přípravků a pomocných prostředků pokračovalo v trvalých kulturách na révě vinné a jabloních. U obou kultur byly cílové škodlivé organismy vybrány na základě diskuse s profesními svazy a přípravky k testování s ohledem na jejich šetrnost k životnímu prostředí.

Na révě vinné byly stejně jako v roce 2021 testovány přípravky proti padlí révovému (*Erysiphe necator*) a plísni šedé (*Botrytis cinerea*).

U jabloní se obdobně jako v roce 2021 ověřovala účinnost přípravků a pomocných prostředků proti mšicím (Aphis pomi) a skládkovým chorobám jablek.

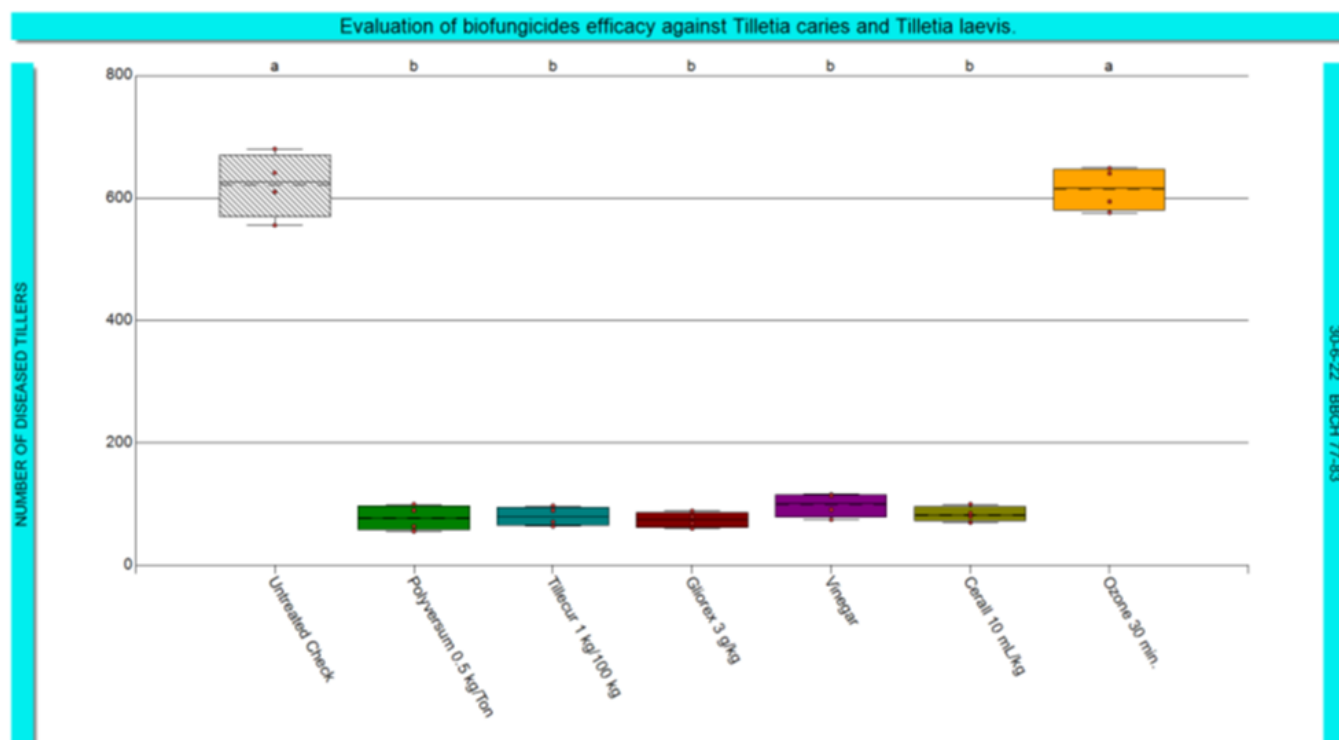
Vzhledem k tomu, že ÚKZÚZ v současné době nedisponuje homogenními porosty révy vinné ani ovocných dřevin, na kterých by mohlo být testování prováděno, byly na základě výsledků průzkumu trhu na dodavatele odborných služeb vybrány dva externí subjekty, které jsou držiteli certifikátu GEP, u kterých byly tyto činnosti formou služeb objednány.

Dodavatelé pokusů prováděli sledování jednotlivých variant dle příslušných metodik a po ukončení pokusů provedli jejich vyhodnocení. ÚKZÚZ obdržel ze všech realizovaných pokusů závěrečné zprávy včetně protokolů z programu ARM určeného pro zpracování a hodnocení výsledků pokusů.

Paralelně s testováním přípravků na révě vinné vybranou firmou, probíhalo testování identických přípravků pracovníky ÚKZÚZ na vinicích poskytnutých k tomuto účelu komerčními vinohradnickými subjekty. Obdobně tomu bylo i v případě zkoušení proti houbovým chorobám na jabloních.

Na podzim roku 2021 bylo zahájeno ověřování účinnosti mořidel u ozimé pšenice, a to proti růžovění klasů (*Fusarium culmorum*) a mazlavé snětivosti pšenice (*Tilletia caries*). V roce 2022 pokračovalo toto ověřování účinnosti mořidel, a to na základě smlouvy s externími akreditovanými GEP pracovišti, a to již na dvou pokusných stanovištích.

Účinnost mořidel proti mazlavé snětivosti pšenice (rok 2022)

ÚKZÚZ rovněž na svém pracovišti Podpory integrované ochrany rostlin (PPIOR) dlouhodobě provádí ověřování účinnosti POR a PPOR v zelenině a bramborách, přičemž v roce 2022 bylo sledováno padlí dýňovitých u tykve velkoplodé, plíseň dýňovitých u okurek, účinnost zoocidních přípravků na dřepčíky u kvěťáku, účinnost mořidel vůči houbovým chorobám u sadby česneku a účinnost POR na mandelinku bramborovou u brambor.

Závěry zkoušení budou zveřejněny v průběhu roku 2023 na stránkách ÚKZÚZ.

Integrovaná ochrana rostlin (IOR)

Povinnost dodržovat obecné zásady integrované ochrany rostlin (dále „IOR“) stanovené v České republice § 5 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcími právními předpisy (vyhláškou č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin a vyhláškou č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin) je sledována prostřednictvím dotazníkového šetření. Toto nastavení vychází ze skutečnosti, že právní řád už obsahuje řadu konkrétně formulovaných povinností profesionálních uživatelů, které můžeme zahrnout mezi obecné principy IOR a ze zkušeností s aplikační praxí. Úřední kontroly profesionálních uživatelů jsou zaměřeny na používání povolených POR, jejich aplikaci v souladu s etiketou, a tudíž i do povolených plodin. Provádí se kontroly evidencí použitých POR, ale také náhodné kontroly přímo při aplikaci POR v porostech, zejména kvetoucích plodin (řepka). Prostřednictvím dotazníkových šetření je pak možné monitorovat stav zemědělské prvovýroby a stanovit míru, se kterou jsou zde uplatňovány zásady IOR. Současně mohou výstupy dotazníkového šetření sloužit také pro ověření účinnosti nastavení dotační politiky v případě podpor, které mají cílit na snížení rizik a omezení dopadů používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí, včetně alternativních postupů, které mají pomoci snižovat závislost na používání pesticidů.

Šetření IOR za rok 2022 prováděli inspektoři ÚKZÚZ u 104 náhodně vybraných podniků. Výsledky potvrzují dlouhodobý trend nižšího využití IOR malými podniky, ačkoli se v tomto směru začínají rozdíly mezi jednotlivými velikostními kategoriemi postupně stírat. V případě malých podniků (velikost 10-60 ha) dosáhla celková míra využití IOR 57 %, u středně velkých podniků (velikost 60-500 ha) 58 %, u velkých podniků (velikost 500-1000 ha) 58 % a u největších podniků (velikost nad 1000 ha) 60 %. Na základě komplexního posouzení získaných výsledků lze usuzovat, že je míra využití zásad IOR do značné míry ovlivněna nastavením podmínek hospodaření a tržní ekonomikou. Slabými místy zůstává stav půd, a to nejen z pohledu eroze, utužení a acidifikace, ale také co se týče vyvážené zásoby živin a organické hmoty. Dále zůstává slabým místem pestrost osevních postupů a dodržování požadovaných časových odstupů při pěstování jednotlivých plodin, ale také využití nechemických způsobů ochrany rostlin, včetně ověřování jejich účinnosti a rozšiřování takto získaných informací. Podrobné výsledky šetření je možné nalézt v závěrečné zprávě IOR publikované na stránkách ÚKZÚZ. Výsledky šetření ve formě závěrečné zprávy byly rovněž poskytnuty ministerstvu zemědělství.

NÁRODNÍ REFERENČNÍ LABORATOŘ

NÁRODNÍ REFERENČNÍ LABORATOŘ

Všechny plánované i mimořádné úkoly požadované v roce 2022 byly splněny navzdory problémům spojeným s nárůstem cen vstupů a omezenou dostupností některého spotřebního materiálu.

NRL se podílela na plnění úkolů Národního akčního plánu pro snížení používání pesticidů. Na tento úkol byly z MZe uvolněny investiční i provozní prostředky, které umožnily zvládnout nárůst požadavků na stanovení.

Pro potřeby Nařízení 1009/2019 byla Evropskou komisí (EK) vypsána celá řada požadavků na normalizaci. ÚKZÚZ byl úspěšný v tendru na vývoj metod pro stanovení vybraných parametrů v rostlinných biostimulancích a následně i v dalším tendru pro validaci těchto metod.

V roce 2022 proběhly pravidelné dozorové audity ČIA akreditovaných subjektů podle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 i subjektu akreditovaného podle ČSN EN ISO/IEC 17043:2010. Oddělení osiv a sadby úspěšně vypořádalo neshody zjištěné během komplexního auditu ISTA a obdrželo akreditaci ISTA. Tento modul je nyní k dispozici všem laboratořím NRL.

Odborná činnost

Kontrola vstupů do půdy

Ve všech oblastech činností byly úkoly plněny podle požadavků technických útvarů. Na pracovištích v Plzni, Brně a Opavě se provádí agrochemické zkoušení zemědělských půd. U všech vzorků se měří pH a prvky ve výluhu Mehlich 3 metodou ICP-OES (základní parametry P, K, Ca, Mg, S, mikroelementy Cu, Fe, Al, Zn, Mn, B a Cd). Počty analyzovaných vzorků a stanovených parametrů pro AZZP jsou uvedeny v Tabulce.

Tabulka: Agrochemické zkoušení zemědělských půd

	Brno	Opava	Plzeň	celkem
	počet vzorků			
Vzorky AZZP/ parametry	21826/ 356780	22707/ 375046	23598/ 385963	68131/ 1117789
- z toho vzorky na	1263	1954	1397	4614

***SOM – Půdní organická hmota** – stanovené parametry: oxidovatelný uhlík, glomalin, celkový dusík, barevný kvocient Q4/Q6, celkový organický uhlík (TOC).

Oddělení mikrobiologie a biochemie pokračovalo v mikrobiologickém průzkumu půd a v ekotoxikologických testech. Ekotoxikologické parametry vzorků byly stanoveny pomocí baterie ekotoxikologických testů.

Bezpečnost potravních řetězců – kontrola krmiv

V rámci úředních a cílených kontrol je každoročně stanoveno široké spektrum analytů od základních parametrů (dusíkaté látky, tuk, vláknina, aminokyseliny) přes doplňkové látky (vitamíny A, E, D3, kokcidostatika, močovinu aj.) až po rozsáhlou skupinu analytů řazených do skupiny nežádoucích či zakázaných látek. Vedle organochlorovaných polutantů se začaly ze skupiny POP monitorovat také perfluoralkylované látky (PFAS). V souladu s požadavky Nařízení Komise (ES) 1881/2006 a 2022/1428 a Doporučení Komise (EU) 2022/1431 byla zavedena a ověřena UHPLC-MS/MS metoda pro stanovení PFAS v rostlinných i živočišných krmných surovinách, konkrétně obilovinách a rybích moučkách.

Kvalita rostlinné produkce a ekologické zemědělství

Všechny analýzy pro odbor Národního odrůdového úřadu (NOÚ) probíhaly v roce 2022 podle plánu.

Na ONRL Brno v Oddělení testování odrůd (OdTO) bylo analyzováno 4 777 vzorků. Největší podíl z tohoto počtu představují vzorky pšenice (3 139 vzorků), s velkým rozsahem stanovení.

Na OdTO byly v roce 2022 analyzovány vzorky konopí setého, jak pro účely delegovaných kontrol pro SZIF, tak i v rámci spolupráce s ÚKSÚP.

Na oddělení NIR spektroskopie v Brně, Opavě a Plzni a bylo proměřeno pro NOÚ více než 3 508 vzorků. Jedná se o analýzy vzorků olejnin, obilovin a luskovin.

Oddělení reziduálních analýz (ONRL Brno) spolupracuje s inspektory OKZV při řešení podnětů, které upozorňují na možnou nesprávnou aplikaci přípravků na ochranu rostlin a při kontrole dodržování požadavků při používání přípravků na ochranu rostlin.

Hlavními úkoly Odboru NRL Opava pro NOÚ byly analýzy 1056 vzorků silážní kukuřice na požadované parametry metodou NIRS a popel referenční metodou a analýzy 45 vzorků pro kontrolu a zpřesnění kalibračních rovnic.

Na NRL OSARK Lípa bylo od NOÚ v roce 2022 dodáno 50 vzorků na stanovení alkaloidů v bramborách. Dále byly prováděny komplexní rozborů brambor, analýzy vzorků silážní kukuřice a také zkoušení vzorků lupin na obsah celkových alkaloidů.

Laboratorní kontrola přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin

Do plánu postregistrační kontroly přípravků (PRK) na ochranu rostlin bylo v roce 2022 zařazeno cca 23 různých účinných látek ve 279 přípravcích na ochranu rostlin.

I přes kritickou personální situaci na pracovišti OdZPOR se pracovníkům laboratoře podařilo v průběhu roku vyvinout a zavést 9 nových analytických metod na stanovení účinných látek, nečistot a formulačních přísad v POR.

Diagnostika škodlivých organismů rostlin

Laboratoře zajišťovaly v souladu s platnými evropskými i národními předpisy úkoly vyplývající z pozice Národní referenční laboratoře pro diagnostiku škodlivých organismů rostlin, úřední laboratoře a karanténní stanice ÚKZÚZ.

V rámci diagnostických činností bylo v roce 2022 diagnostikováno celkem **10 571** laboratorních vzorků zahrnující všechny odbornosti a laboratoře včetně stále více uplatňovaných molekulárně-biologických analýz.

Počet vzorků zpracovaných jednotlivými laboratořemi/specializacemi.

Pracoviště	Počet zpracovaných vzorků
OdDŠOR Olomouc*	7 880
LDŠOR Praha	361
LDŠOR Opava	1 347
OdDŠOR Havlíčkův Brod	983
Celkem	10 571

*součet za šest specializovaných laboratoří spadajících pod OdDŠOR Olomouc.

Popis činností laboratoří ODŠOR v roce 2022:

Laboratoře Odboru diagnostiky zajišťovaly v roce 2022 činnosti zahrnuté v „**Analýze potřeb Odboru diagnostiky škodlivých organismů rostlin a koncepce rozvoje diagnostických pracovišť v návaznosti na celoustravní strategii s výhledem na období 2022-2025**“, která byla vypracovaná v roce 2021 jako stěžejní dokument pro diagnostické aktivity.

OdDŠOR Olomouc

Laboratoř bakteriologie

Do laboratoře bylo během roku 2022 přijato 625 vzorků, kdy převažoval počet vzorků na diagnostiku karanténního organismu *Xylella fastidiosa* (280 vzorků) a latentní infekce *Erwinia amylovora* (93 vzorků).

Laboratoř entomologie

V roce 2022 tvořily převážnou část z 644 diagnostikovaných vzorků hmyzu a roztočů vzorky lepových desek a sběry z lapačů odebraných v rámci detekčních průzkumů a vzorky z běžného monitoringu.

Laboratoř mykologie

V laboratoři mykologie bylo v roce 2022 rozborováno celkem 346 vzorků. Základní diagnostickou metodou je světelná mikroskopie.

Laboratoř molekulární biologie

Laboratoř přijala 3 065 vzorků k analýze a dalších 163 vzorků analyzovala v rámci validací a zavádění nových diagnostických metod. Dále rostl počet vzorků analyzovaných metodou sekvenace nukleových kyselin. Celkem laboratoř provedla 19 817 molekulárních analýz. Zcela nově byla Laboratoř molekulární biologie vyvinuta a zavedena metoda diagnostiky původce verticiliového vadnutí chmele.

OdDŠOR Havlíčkův Brod

Laboratoř přijala 983 vzorků a celkem provedla 2414 analýz. Vzhledem k zaměření laboratoře byla i v roce 2022 stěžejní činností diagnostika karanténních bakterií brambor *Clavibacter sepedonicus* a *Ralstonia solanacearum*.

LDŠOR Opava

Byla ukončena 31. sezóna monitoringu letu mšic pomocí sacích pastí typu Johnson–Taylor. Během sezóny proběhla nutná oprava karuselů (zařízení na automatický posun vzorkovnic), proto byly na všech lokalitách zaznamenány několikadenní výpadky. Přesto bylo odebráno a zpracováno 1 078 vzorků a byl odchycen nadprůměrný počet 144 039 kusů mšic.

LDŠOR Praha

Na pracovišti se řešila tradiční problematika – vedle zpracování zejména nematologických vzorků z detekčních průzkumů od inspektorů ÚKZÚZ to bylo testování rezistence novošlechtění brambor proti dvěma druhům hádčátek rodu *Globodera* a původci rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum*, a to v laboratorních a polních testech.

NRL OOS

V NRL OOS byly provedeny zkoušky kvality osiva v rámci uznávacího řízení osiva a sadby na území ČR, akreditované rozborů a informační rozborů osiva na žádost zákazníka nebo jako součást kontroly pověřených laboratoří, pověřených vzorkovatelů a inspektorů pro vzorkování OTI. Nedílnou součástí práce laboratoře je pořádání školení, workshopů a přednášek.

Legislativní činnost

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1009 ze dne 5. června 2019, kterým se stanoví pravidla pro dodávání hnojivých výrobků EU na trh, znamenalo a bude v dalších letech znamenat značný nárůst požadavků v této oblasti. Pro laboratorní kontrolu hnojiv se budou využívat harmonizované normy a NRL se velmi aktivně účastní na jejich zpracovávání.

Nové přístrojové vybavení

Celkový objem realizovaných investic v roce 2022 byl **8 947 361 Kč**.

V této sumě je zahrnuta i částka 3 569 548 Kč z Národního akčního plánu, která byla určena na nákup přístrojového vybavení pro plnění cílů NAP.

Zajištění a kontrola kvality

Mezilaboratorní porovnávací zkoušky

V roce 2022 bylo zorganizováno 17 programů mezilaboratorních porovnávacích zkoušek (MPZ ÚKZÚZ), kterých se zúčastnilo celkem 166 laboratoří.

V roce 2022 připravila NRL OdOS PT / kruhové testy osiva (pro druhy *Pisum sativum*, *Trifolium pratense*, *Triticum aestivum* a *Sinapsis alba*) jako součást kontroly 18 pověřených laboratoří dle platné legislativy. Do KT NRL OdOS jsou přihlášeny také laboratoře ze Slovenska, Jordánska, Mongolska a Kosova.

Pověřování externích laboratoří

V roce 2022 byly naplánované pravidelné kontrolní audity OdMPZ v laboratořích u pěti subjektů s potvrzeními o způsobilosti vydanými v minulých letech. (eagri.cz)

Akreditace a certifikace

Všechny laboratoře Sekce NRL, které jsou subjekty akreditované ČIA, pracují podle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018.

Mezinárodní projekty

ÚKZÚZ se dlouhodobě zapojuje do mezinárodních projektů orientovaných především na přípravu norem pro hnojiva a krmiva. NRL se také stala součástí několika významných mezinárodních validačních projektů.

Projekt "Zavedení systému fyto-sanitární kontroly v Gruzii"

V roce 2022 byly v rámci projektu pro účastnickou fyto-sanitární diagnostickou laboratoř (State Laboratory of Agriculture) zorganizovány tři komplexní workshopy zahrnující zavádění, validace a trénink nových diagnostických metod.

Požadavek na standardizaci pro zpracování norem pro hnojiva

Pracoviště NRL OdMPZ bylo v rámci výběrového řízení vybráno jako organizátor (poskytovatel) vybraných validačních studií v rámci ověřování norem ve vzorcích rostlinných biostimulantů pro CEN/TC 455 WG 4 „Other Safety Parameters“. Projekt je plně financovaný CEN prostřednictvím České agentury pro standardizaci.

Evropská a mezinárodní standardizace

Specialisté NRL pracují v několika technických skupinách ISO (190, 34, 134) a CEN (455, 327, 307, 223, 260, 444).

Projekt „Institucionální podpora v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice“

V rámci projektu rozvojové pomoci České republiky Moldavské republice, který je financovaný Českou rozvojovou agenturou, se z důvodu celosvětově nepříznivé situace ve vzájemné spolupráci pokračovalo v omezené míře. Přesto proběhlo na pracovišti OdRA praktické školení na vybrané single reziduální metody.

Spolupráce s referenčními laboratořemi Evropských Společenství (EU RL)

NRL ÚKZÚZ je podle nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 jmenována jako Národní referenční laboratoř pro:

Rezidua pesticidů v obilovinách a krmivech	Hmyz a roztoče
Těžké kovy a dusíkaté sloučeniny v krmivech	Bakterie
Doplňkové látky v krmivech	Hlístice
Mykotoxiny a rostlinné toxiny v krmivech	Viry, viroidy a fytoplazmy
Houby a oomycety	

Spolupráce s CIPAC a ESPAC

CIPAC: Oddělení zkoušení přípravků na ochranu rostlin se i v roce 2022 aktivně zapojilo do činnosti neziskové mezinárodní organizace CIPAC. Pracovníci laboratoře testovali 4 metodiky pro mezinárodní organizaci CIPAC. Jednalo se o stanovení účinných látek v technických látkách a v různých formulacích POR: trifluralin (HPLC/UV), matrine (HPLC/UV), difenoconazol a jeho izomery (GC/FID) a stanovení vylévatelnosti (revize metody CIPAC MT 148.2).

ESPAC: Hlavní činností této expertní mezinárodní organizace je poskytovat podporu organizaci CIPAC, a to ve smyslu provádění malých mezilaboratorních testů a připomínkování analytických metod ještě před velkými mezilaboratorními testy pořádanými CIPAC, dále pak revidování příruček vydaných CIPAC. V roce 2022 pracovníci laboratoře revidovali multimetody GC/FID a UHPLC/UV. Tabulky byly aktualizovány/rozšířeny o 51 dalších účinných látek, které byly validovány na OdZPOR. Za tuto činnost obdrželi pracovníci OdZPOR od předsedy ESPAC pochvalu.

EPPO a EUPHRESKO

Laboratoře ODŠOR jsou aktivně zapojeny do vybraných evropských/celosvětových organizací. Intenzivní spolupráce probíhá zejména v rámci Evropské a středozevní organizace ochrany rostlin (European and Mediterranean Plant Protection Organization – EPPO). Pracovníci ODŠOR jsou aktivními členy diagnostických panelů EPPO dle své odbornosti a spolupodílí se na vytváření, připomínkování a pravidelné revizi diagnostických protokolů EPPO.

Vzdělávání a publikační činnost

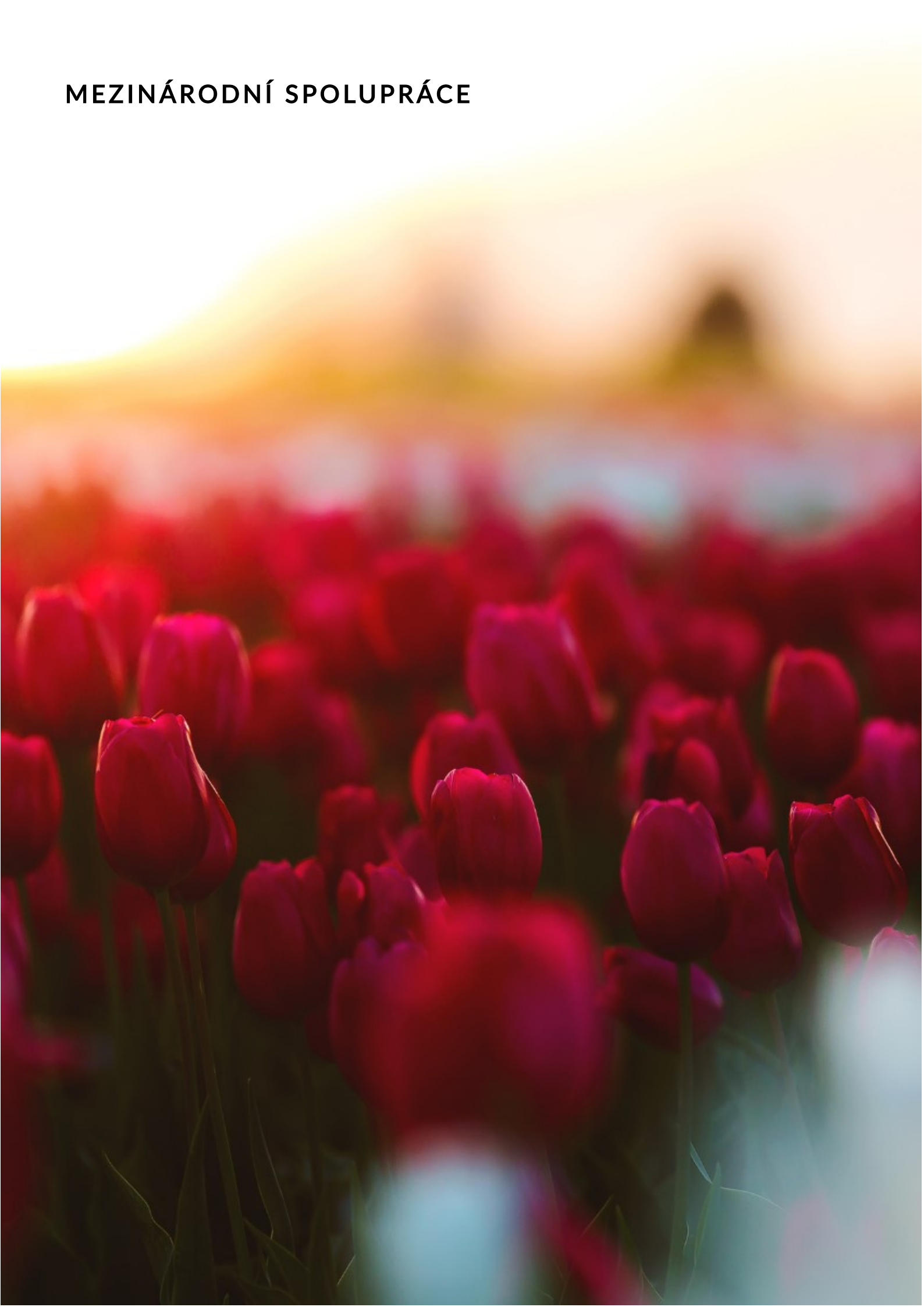
Vzdělávání pracovníků NRL

Vzdělávání pracovníků NRL bylo v roce 2022 částečně ovlivněno doznívajícími hygienickými a dalšími opatřeními, která souvisela s pandemií COVID-19. Osobní setkávání a jednání byla omezena také z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině a s tím související finanční krizí a potřebou úspor. Některá tuzemská i zahraniční zasedání a vzdělávací akce se konaly formou webových konferencí. V květnu 2022 proběhla návštěva expertů z Agricultural Research Center z Estonska, jejíž součástí byla návštěva laboratoří a odborná diskuze s návrhem další spolupráce.

Publikace a prezentace na odborných akcích

Tři čísla Bulletinu NRL byla zveřejněna na internetových stránkách ústavu. Byl publikován soubor JPP Analýza půd III, čtvrté vydání, které bylo přepracované a rozšířené. Průběžně byly aktualizovány, doplňovány a revidovány i další JPP ze souborů Analýza půd, JPP Zkoušení hnojiv a JPP Zkoušení krmiv. V průběhu r. 2022 publikovali specialisté NRL v některých odborných časopisech.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Udržování kontaktů a spolupráce s orgány Evropské unie, mezinárodními organizacemi a zahraničními institucemi obdobného charakteru představovalo nedílnou součást odborných činností Ústavu v roce 2022.

Spolupráce s mezinárodními organizacemi

V roce 2022 probíhala spolupráce s mezinárodními organizacemi jako jsou např. CEN (Evropský výbor pro normalizaci), CPVO (Odrůdový úřad Společenství), EFSA (Evropský úřad pro bezpečnost potravin), EPPO (Evropská a středozezemní organizace ochrany rostlin), EURL (Referenční laboratoře Evropských společenství), FAO (Organizace OSN pro výživu a zemědělství), ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci), ISTA (Mezinárodní asociace pro zkoušení osiva), OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), OIV (Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno), UNECE (Evropská hospodářská komise OSN), UPOV (Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin), WTO (Světová obchodní organizace) a dalšími.

Zastupování ČR v pracovních orgánech EU

Experti ÚKZÚZ pravidelně zastupují ČR na jednáních pracovních orgánů EU. V roce 2022 se jednalo o 29 expertů ve 39 formacích EK (výbory, pracovní a expertní skupiny) a 13 expertů v 11 formacích Rady EU (pracovní skupiny a podskupiny). Celkem se experti Ústavu účastnili 80 jednání v pracovních orgánech EU.

Předsednictví ČR v Radě Evropské unie (CZ PRES)

V průběhu českého předsednictví v Radě EU, které probíhalo v druhé polovině roku 2022, se experti Ústavu aktivně podíleli na řízení pracovních skupin Rady EU a dále na organizaci Neformálního jednání hlavních rostlinolékařských úředníků. Do přípravy a výkonu předsednictví bylo celkem zapojeno 44 expertů ÚKZÚZ.

Pod taktovkou ÚKZÚZ probíhala jednání v následujících oblastech:

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi prioritní oblasti českého předsednictví patřila oblast přípravků na ochranu rostlin, konkrétně projednání návrhu nového nařízení o udržitelném používání pesticidů, který Evropská komise (EK) zveřejnila v druhé polovině června 2022. Tento návrh má nahradit původní směrnici. Na úrovni pracovní skupiny Rady EU - Pesticidy/Přípravky na ochranu rostlin došlo, pod vedením ÚKZÚZ, k projednání čtyř kapitol nového nařízení.

Jednalo se o úvodní kapitolu, obsahující zaměření nového předpisu a základní definice, kapitolu stanovující národní cíle redukce spotřeby pesticidů a postup při jejich výpočtu. Další kapitolou se stanoví národní akční plány, zprávy o postupu při jejich plnění a sumární zprávu Komise.

Poslední projednávanou byla kapitola zahrnující integrovanou ochranu rostlin a povinnosti pro uživatele přípravků a úřady členských zemí. CZ PRES vypracovalo kompromisní návrhy pro Definice, a dále pro článek 18 - Citlivé oblasti. Tyto návrhy budou dále projednávány v období švédského předsednictví.

Většina ministrů zemědělství členských zemí EU na závěrečném jednání Rady ministrů AGRIFISH dne 12. prosince 2022 ocenila postup a dosažené závěry českého předsednictví v pracovní skupině Rady EU - Pesticidy/ Přípravky na ochranu rostlin.

Nejdůležitějším výstupem předsednictví v této oblasti byla shoda členských zemí k vypracování dodatku stávající dopadové studie adresovaného EK, který by obsahoval posouzení nových faktorů, zejména vliv války na Ukrajině, změny cen zemědělských vstupů a rovněž vyčíslení dopadů na produkci jednotlivých plodin a na menší podniky. Na jednání Rady ministrů dne 19. prosince 2022 bylo schváleno rozhodnutí Rady, v němž se EK vyzývá k dopracování dodatku.

Zdraví rostlin

Na dvou jednáních pracovní skupiny Rady EU pro vedoucí rostlinolékařské úředníky byla experty ÚKZÚZ mimo jiné koordinována diskuse k otázce většího vlivu EU na fytosanitární dění v evropském a středozezemním regionu. CZ PRES připravilo a schválilo v rámci této diskuse dokument o rozsahu a dalších možnostech technické spolupráce mezi EU a EPPO.

Experti ÚKZÚZ také koordinovali přípravu pohotovostních plánů členských států EU pro fytosanitární opatření přijímaná v případech zavlečení prioritních škůdců a patogenů rostlin. Téma pohotovostních plánů zaznělo také na programu neformálního jednání vedoucích rostlinolékařských úředníků, které ÚKZÚZ organizoval v polovině října v Praze, a kde byla rovněž projednána analýza záchytů karanténních škůdců a původců chorob rostlin v EU.

Dále byl schválen návrh společné pozice EU k otázce celosvětové regulace námořních kontejnerů z hlediska zavlékání a šíření škodlivých organismů rostlin. CZ PRES následně v duchu společné pozice vystoupilo na mezinárodním workshopu k námořním kontejnerům a na Mezinárodní konferenci o zdraví rostlin v Londýně.

Na jednání pracovní skupiny Rady k mezinárodním fytosanitárním otázkám se podařilo dosáhnout shody na jednotných unijních připomínkách k návrhům mezinárodních rostlinolékařských standardů, které regulují fytosanitární pravidla dovozu a vývozu rostlin podle Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin.

CZ PRES projednalo a dosáhlo shody na společné pozici EU k odborné agendě programu 72. zasedání Rady Evropské a středozezemní organizace ochrany rostlin (EPPO), kterou poté prezentovalo na zasedání této Rady v Paříži.

Rozmnožovací materiál rostlin

Plánované jednání k novelizaci legislativy pro rozmnožovací materiál rostlin se v průběhu CZ PRES neuskutečnilo, očekává se jeho projednání v době švédského předsednictví.

V oblasti osiv, sadby a rozmnožovacího materiálu je výsledkem CZ PRES společná pozice členských států ve zvýšení poplatků za členství v OECD Seed Schemes (OECD - Organization for Economic Cooperation and Development / Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj).

Práva šlechtitelů rostlin

V oblasti práv šlechtitelů byla jedním z projednávaných bodů předsednického týmu ÚKZÚZ otázka procesu výběru nového zástupce generálního tajemníka UPOV (Unie na ochranu nových odrůd rostlin). Bylo dosaženo dohody ve výběru společného kandidáta za EU na tuto pozici, ve kterém jsou dva kandidáti z EU, Švédska a Španělska. Švédsko požádalo CZ PRES o předsedání této pracovní skupině i po dobu švédského předsednictví, což zdůvodnilo konfliktem zájmů.

Podařilo se též splnit hlavní cíl CZ PRES, pracovní skupiny Práv šlechtitelů, což bylo zkoordinovat postoj jednotlivých členských států a dospět k dosažení shody ve všech projednávaných bodech UPOV.

Neformální jednání hlavních rostlinolékařských úředníků

ÚKZÚZ byl v rámci předsednictví odpovědný za organizaci neformálního setkání vedoucích nejvyšších rostlinolékařských autorit Evropské unie. Toto setkání se uskutečnilo 16. až 19. října 2022 v Praze.

Na programu byla diskuze o strategických tématech v oblasti ochrany zdraví rostlin. Setkání se celkem zúčastnilo 41 vedoucích národních organizací ochrany rostlin členských států EU, zástupců Evropské komise a Generálního sekretariátu Rady. Hlavní rostlinolékařští úředníci v Praze jednali zejména o přípravě pohotovostních plánů EU rychlé reakce v případě zavlečení prioritních karanténních škůdců a chorob rostlin do EU.

Součástí setkání byla návštěva pěstitele sadby zelenin, hrnkovaných a záhonových květin ve středních Čechách, kde proběhla diskuze o praktických otázkách ochrany rostlin, včetně připojování rostlinolékařských pasů k dodávkám rostlin v rámci vnitřního trhu v EU. Účastníci si prohlédli skleníkové pěstební prostory a seznámili se se zásadami fyto-sanitární prevence, které jsou v podniku uplatňovány.

Institucionální podpora v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice

Donor: Česká rozvojová agentura (ČRA)

Období realizace: 6/2017 - 9/2023

Cílem projektu je posílení sektoru ekologického zemědělství v Moldavské republice v souladu s požadavky EU vedoucí ke zvýšení kapacity, transparentnosti a důvěryhodnosti státních institucí v oblasti ekologického zemědělství. Výstupem projektu je posílená státní správa v oblasti ekologického zemědělství, vytvoření funkčního systému jednotné autorizace vstupů do EZ, posílená kompetentnost místní laboratoře v oblasti ekologického zemědělství a zavedený systém pro doporučování agrotechnických postupů, druhů a odrůd vhodných pro ekologické zemědělství.

V roce 2022 pokračovala jednání k návrhu zákona o ekologickém zemědělství, přičemž ke konci roku 2022 byl návrh schválen Vládou Moldavské republiky a postoupen Parlamentu.

Pro zástupce Ministerstva zemědělství (MAFI) a Národní agentury pro bezpečnost potravin (ANSA) byla zajištěna účast na odborné mezinárodní konferenci zaměřené na ekologické zemědělství Biofach v Norimberku.

Za podpory projektu proběhl v Moldavsku polní den na zkušební stanici Státní komise pro zkoušení odrůd (Zirnesti), zaměřený na doporučování odrůd vhodných pro ekologické zemědělství.

Laboratoři CARANTINA byla zajištěna účast v kruhového testu na stanovení reziduí pesticidů.

Pro partnery projektu ÚKZÚZ zorganizoval dvě studijní návštěvy v České republice. První byla zaměřena na implementaci single reziduálních metod pro stanovení dithiokarbamátových fungicidů v ovocných druzích a zelenině a glyfosátu v cereáliích. Účastnice byly proškoleny v postupech pro přípravu vzorků k analýze, dále v měřících technikách doporučených pro stanovení výše uvedených pesticidů pomocí plynové a kapalinové chromatografie.

Druhá studijní návštěva měla za cíl finalizovat systém doporučování odrůd vhodných pro ekologické zemědělství. Mimo jednací část programu účastníci navštívili naši ovocnářskou zkušební stanici v Lysicích a zkušební vinohrad v Oblekovicích. Naši specialisté referovali o odrůdách révy vinné v ekologickém pokusu, kde mj. sledujeme rozsah přestřiků přípravků na ochranu rostlin z konvenčních vinic. Též se zaměřili na zemědělskou techniku používanou k provádění pokusů na stanicích.

Zvyšování bezpečnosti potravin v Bosně a Hercegovině

Donor: Česká rozvojová agentura (ČRA),

Období realizace: 11/2017 – 12/2023

Projekt se zaměřuje na tři oblasti – oblast úřední kontroly pesticidů a hnojiv včetně vytvoření registru pesticidů a hnojiv, zavedení systému integrované produkce u vybraných ovocných druhů včetně integrované ochrany rostlin a pomoc bosenským laboratořím při validaci nových laboratorních metod. Zároveň se u všech tří oblastí řeší bosenská legislativa a její harmonizace s legislativou EU.

V minulém roce byly aktivity vzhledem k celosvětovým omezením kvůli viru COVID 19 v první polovině roku omezeny. Poté již probíhali podle plánu aktivit. Proběhlo školení na novou legislativu v oblasti hnojiv a zároveň čeští experti pomáhali při přípravě nového zákona. Byla vytvořeny finální návrhy metodik integrovanou produkci pro jablka a vinou révu. Metodika na vinou révu byla představena formou workshopu.

Zavedení systému národní fyto-sanitární kontroly v Gruzii

Donor: Česká rozvojová agentura (ČRA), USAID

Období realizace: 9/2017 – 12/2022

Projekt se zaměřuje především na úřední kontrolu v oblasti zdraví rostlin včetně vytvoření fyto-sanitárního registru v Gruzii, zavedení nových laboratorních metod detekce škodlivých organismů včetně pomoci gruzínské referenční laboratoři se akreditovat podle mezinárodní normy ISO 17025. Současně řeší i problematiku registrace pesticidů a hnojiv včetně příslušné úřední kontroly. Zároveň se u všech tří oblastí řeší gruzínská legislativa a její harmonizace s legislativou EU.

V minulém roce byly aktivity vzhledem k celosvětovým omezením kvůli viru COVID 19 v první polovině roku omezeny. Byla uzavřena smlouva s firmou ABACO, která začala s implementací software pro fyto-sanitární registr. Probíhali aktivity v laboratorní oblasti (zapojení gruzínské strany do mezilaboratorních porovnávacích zkoušek, workshopy v Gruzii), tak i v oblasti legislativy pro fyto-sanitární oblast. V srpnu se uskutečnila study visit do České Republiky.

Manažerské vzdělávání zástupců managementu ÚKZÚZ a vybraných zaměstnanců zapojených do realizace projektů v oblasti projektového řízení

Program: Operační program Zaměstnanost (OPZ), prioritní osa 4 Efektivní veřejná správa, řídicí orgán Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV)

Období realizace: 3/2021 – 2/2023

V uplynulém roce pokračovala realizace projektu zaměřeného na vzdělávání dané cílové skupiny v oblasti projektového řízení, včetně interní zpětné vazby. Na projekt je poskytována finanční podpora Evropské unie (z Evropského sociálního fondu).

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

ÚKZÚZ klade v rámci informování zemědělské i laické veřejnosti důraz na aktuální témata a způsob jejich interpretace směrem k vybraným cílovým skupinám. Komunikace ÚKZÚZ s veřejností i médii je založena na transparentnosti a otevřenosti, přehlednosti a srozumitelnosti. Členové managementu a vybraní experti z jednotlivých odborných útvarů, ve spolupráci s tiskovou mluvčí, informují odbornou i laickou veřejnost o aktuálním dění v daných oblastech činnosti ÚKZÚZ.

Základním nástrojem pro komunikaci s veřejností prostřednictvím médií je vydávání tiskových zpráv a publikování aktuálních sdělení. V roce 2022 bylo vydáno 30 tiskových zpráv a 7 aktualit ÚKZÚZ. Nedílnou a navazující součástí této komunikace je aktivní spolupráce se zpravodajskými a publicistickými redakcemi významných druhů médií – televizí, rozhlasem, tiskem, internetovým zpravodajstvím. V roce 2022 byly hlavními tématy propagace ÚKZÚZ výživa rostlin, invazní choroby a škůdci, podpora udržitelné produkce, ale i 200. výročí od narození J. G. Mendela, zakladatele moderní genetiky.

Nově probíhala spolupráce s organizátorem Mendel festivalu, obecně prospěšnou společností SPOLEČNĚ. Pod logem „Mendel...“ ÚKZÚZ realizoval dvě akce pro laickou i odbornou veřejnost. Byl uspořádán Celostátní polní den ÚKZÚZ v Chrastavě, kde mimo propagace odkazu J.G Mendela, byla hlavním tématem podpora udržitelné produkce v ČR ve vazbě k ÚKZÚZ,“ a zkušební činnost ÚKZÚZ. Druhou akcí byl Den ve vinohradu ÚKZÚZ pod názvem „Jaké víno Mendel pil, kdyby révu šlechtit“ s ukázkou hodnocení stavu odrůdových pokusů, vzorků hroznů stolních odrůd révy vinné i vín. Presentovány byly i informace k ekologickému vinohradnictví, probíhaly diskuse se šlechtiteli. Obě akce se setkaly se značným a pozitivním ohlasem.

ÚKZÚZ zaměřil propagaci i na 50. výročí výživářských zkoušek ÚKZÚZ, tj. dlouhodobých polních pokusů. Při této příležitosti pořádal v září konferenci a zveřejňoval k tématu blok příspěvků na svém facebookovém profilu.

Již třetím rokem pokračovala spolupráce s Národním zemědělským muzeem (NZM) v Praze. V červnu proběhla panelová výstava „Invazní škůdci a choroby rostlin kolem nás,“ za osobní účasti ministra zemědělství Zdeňka Nekuly. V NZM Čáslav pak byla celoročně prezentována putovní panelová výstava „Zdraví rostlin ve fotografii,“ kterou ÚKZÚZ prezentoval v NZM. Praha při příležitosti Mezinárodního roku zdraví rostlin 2020.

V rámci CZ PRES - českého předsednictví v Radě Evropské unie (v období od 1. července do 31. prosince 2022) bylo PR zaměřeno na účast expertů ÚKZÚZ, kteří vedli nebo byli součástí pracovních skupin Rady EU. ÚKZÚZ v rámci předsednictví organizoval a prezentoval i „Neformální setkání rostlinolékařských úředníků v Praze.“ Součástí prezentace CZ PRES byla též návštěva prezidenta Francesca Mattiny z The Community Plant Variety Office (CPVO) v ÚKZÚZ.

Dalším PR nástrojem je webová prezentace ÚKZÚZ, která je součástí portálu eAGRI Ministerstva zemědělství ČR (MZe) a pro její správu je používán publikační systém MZe.

Prioritou ÚKZÚZ je při správě webové prezentace především aktuálnost obsahu všech odborných částí portálu www.ukzuz.cz. ÚKZÚZ informuje veřejnost prostřednictvím webových stránek (webu) o činnostech Ústavu, volných pracovních pozicích či plánovaných akcích. V roce 2022 bylo navázáno na přípravné práce upgrade webu eAGRI – ÚKZÚZ z předešlého roku s cílem spuštění nového webu v roce 2023. Nová verze by měla přinést atraktivnější design webu i komfortnější proces publikování pro redaktory, kteří tvoří jeho obsah.

Webové stránky jsou stále důležitým komunikačním médiem, což vyplývá např. z dotazníků hodnocení akcí, které ÚKZÚZ pořádá (přehled akcí viz níže). Web ÚKZÚZ je pozitivně hodnocen z pohledu jeho přehlednosti, informačního obsahu i aktuálnosti. Zvýšenému přístupu na webové stránky přispívají i profily ÚKZÚZ na sociálních sítích, v jejichž příspěvcích se na části webu odkazujeme.

Kromě již využívaného Facebooku a YouTube, které patří k významným online nástrojům pro komunikaci s veřejností, ÚKZÚZ v roce 2022 začal prezentovat svoji činnost i prostřednictvím Twitteru.

Seznam publikací neperiodických za rok 2022 s přiděleným ISBN

Číslo	Název	ISBN
1	Olejniný 2022	978-80-7401-207-5
2	Brambor 2022	978-80-7401-208-2
3	Příručka přehlížeatele množitelských porostů (aktualizace)	978-80-7401-212-9
4	Monitorování letu mšic 2021/2022	978-80-7401-209-9
5	Luskoviny 2022	978-80-7401-210-5
6	JPP Analýza půd III	978-80-7401-211-2
7	Obilniny 2023	978-80-7401-213-6
8	Mšice / malý atlas do ruky 9	978-80-7401-214-3
9	Recomendation Privind	978-80-7401-215-0
10	AZZP 216-2022	978-80-7401-216-7
11	50 let dlouhodobých výživářských pokusů 60 let agrochemického zkoušení zemědělských půd v ČR	978-80-7401-217-4
12	Recommentation (EN)	978-80-7401-218-1
13	Kukuřice 2022	978-80-7401-219-8
14	Cukrovka 2022	978-80-7401-220-4

ISBN a jejich distribuce do knihoven s právem povinného výtisku dle zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Seznam těchto publikací uvádí tabulka výše.

Podle zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, vydává Ústav Věstník ÚKZÚZ. Ve Věstníku Ústav uveřejňuje údaje stanovené zvláštními zákony, oznámení a informace Ústavu. Věstník Ústavu tvoří odborné řady příslušných technických odborů. Elektronická podoba Věstníku ÚKZÚZ je k dispozici ke stažení ve formátu PDF na www.ukzuz.cz.

Specialisté z jednotlivých odborných útvarů taktéž přispívají k informovanosti veřejnosti formou odpovědí na ústní i písemné dotazy. V roce 2022 jsme opět evidovali počet obdržených žádostí o informace podle ust. § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kterých bylo přijato celkem 27.

Pořádání akcí a účast na zemědělských výstavách a veletrzích

Také v roce 2022 byly činnosti ÚKZÚZ prezentovány veřejnosti. Tematicky zaměřené odborné akce, jako například konference a semináře uspořádané ústavem jsou vyjmenovány níže. Aktivita ÚKZÚZ byly rovněž prezentovány na vyjmenovaných veletrzích a výstavách.

Odborné akce a semináře pořádané ÚKZÚZ

- Odborný webinář Přípravky na ochranu rostlin jako součást integrované ochrany rostlin online, 2. 2. 2022
- Seminář Závažné choroby révy vinné, jejich význam a výskyt v ČR Znojmo, 12. 4. 2022
- Celostátní polní den ÚKZÚZ Chrastava, 22. 6. 2022
- Výstava „INVAZNÍ ŠKŮDCI A CHOROBY ROSTLIN KOLEM NÁS“ Praha, 3. 5. - 3. 7. 2022 - ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem
- Den ve vinohradu ÚKZÚZ aneb „Jaké víno by Mendel pil, kdyby révu šlechtil?“ Oblekovice, 30. 8. 2022
- Konference 50 let dlouhodobých polních pokusů ÚKZÚZ Brno, 7. 9. 2022
- Neformální jednání rostlinolékařských úředníků (COPHS) v Praze v rámci CZ PRES Praha, 17. – 19. 10. 2022

Spoluúčast ÚKZÚZ na odborných akcích

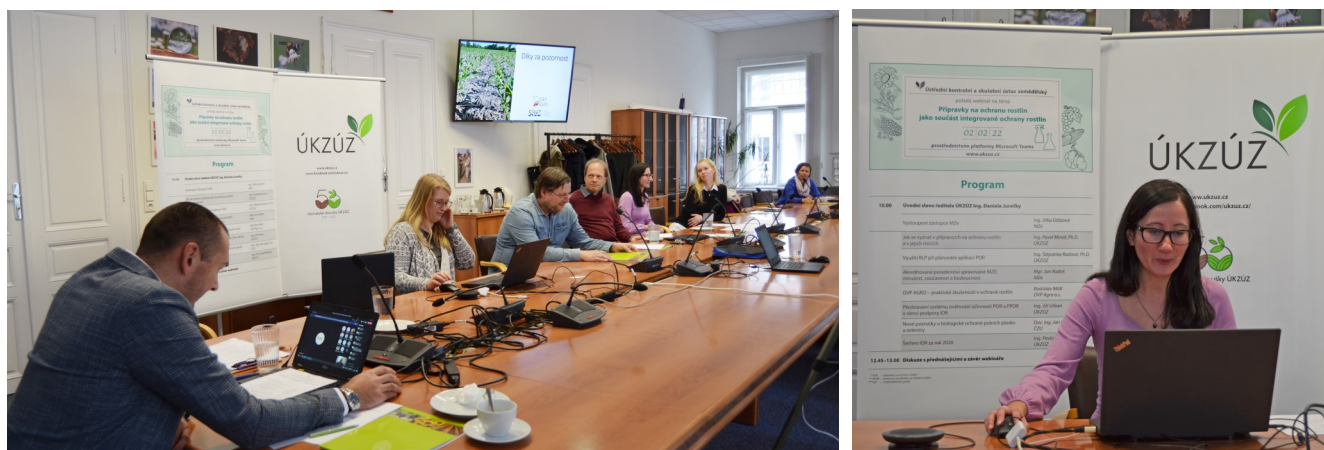
- Kariérní den Mendelu - 16. 3. 2022, online
- Výstava Naše Pole – Nabočany, 14. - 15. 6. 2022
- Noc vědců – Brno, 30. 9. 2022
- Rostlinolékařské dny XXII. – Pardubice, 2. - 3. 11. 2022

Účast na tuzemských výstavách a veletrzích pod patronací MZe

- Země Živitelka - České Budějovice, 26. - 31. 8. 2022

Účast na tuzemských výstavách a veletrzích pod patronací MZe byla pro rok 2022 díky COVID situaci omezena. Některé výstavy na zemědělské téma byly jejich hlavními organizátory zrušeny.

Výběr fotografií z akcí

Odborný webinář Přípravky na ochranu rostlin jako součást integrované ochrany rostlin

Seminář Závažné choroby révy vinné, jejich význam a výskyt v ČR

Celostátní polní den ÚKZÚZ

Výstava „INVAZNÍ ŠKŮDCI A CHOROBY ROSTLIN KOLEM NÁS“

Výstava Naše Pole

Den ve vinohradu ÚKZÚZ

Konference 50 let dlouhodobých polních pokusů ÚKZÚZ

Neformální jednání rostlinolékařských úředníků (COPHS) v Praze v rámci CZ PRES

Noc vědců

AUDIT

AUDIT

Interní audit

Odbor auditu a řízení kvality je organizačně i funkčně nezávislý útvar, oddělený od řídicích a výkonných struktur, podřízený přímo řediteli ústavu. Ředitele OAŘK jmenuje a odvolává ředitel ústavu. Působnost OAŘK vymezuje Organizační řád ÚKZÚZ. Vedení Odboru auditu a řízení kvality sídlí v Praze (ředitel, sekretariát), dvě oddělení sídlí v Brně (6 interních auditorů, hlavní metrolog a koordinátor pro BOZP a PO).

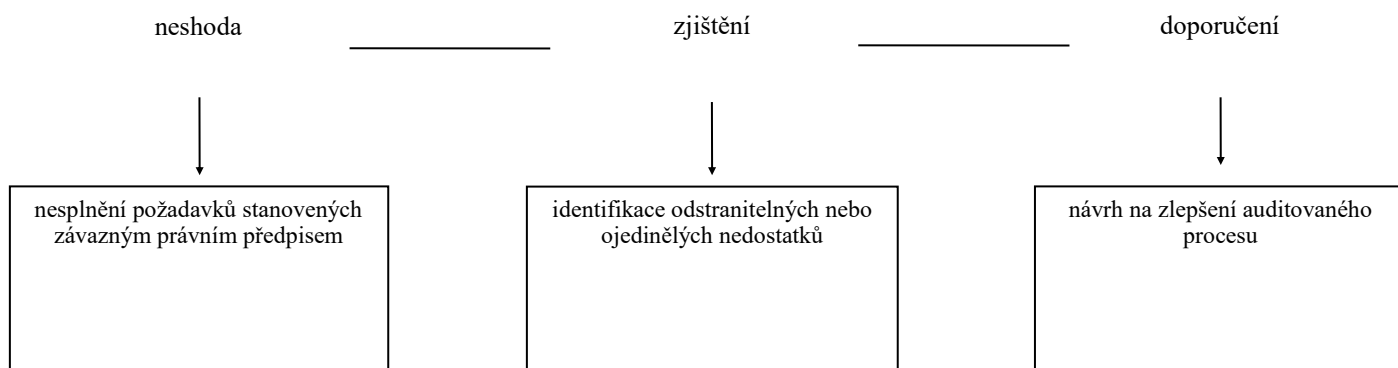
Prostřednictvím interních auditů je prověřována zejména shoda s požadavky právních a interních předpisů a shoda s požadavky normy ČSN EN ISO 9001:2016, dále shoda s požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 17065:2013. Systém interního auditu v ÚKZÚZ vychází zejména ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, z Nařízení EP a Rady č. 2017/625, o úředních kontrolách a dalších právních předpisů, které se týkají např. krmiv, hnojiv, rozmnožovacího materiálu rostlin, fytosanitární péče nebo zkušebnictví.

Vlastní výkon interního auditu popisují Pravidla k provádění interních auditů, která vychází jednak z mezinárodního standardu - „Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu“ a z normy ČSN EN ISO 19011:2019.

Pravidla celkově popisují proces interního auditu včetně dílčích činností, které je nutné dodržovat (např. zásady, plánování, průběh, komunikaci, strukturu zpráv a související dokumentaci).

Na uvedená pravidla navazují Pravidla pro řízení neshod, zjištění a pro nápravná opatření, která definují vztah mezi „neshodou“, „zjištěním“ a „doporučením“ a upřesňují způsob práce s těmito identifikovanými stavy.

Obrázek: Grafické vyjádření vztahu neshoda – zjištění – doporučení

Plán a cíle Odboru auditu a řízení kvality

Ředitel Odboru auditu a řízení kvality každoročně vydává Program auditů na daný rok. Program auditů vzniká ve vzájemné spolupráci ředitele ústavu a ředitelů sekcí a odborů. Jedním z podkladů pro tvorbu ročního programu auditů je Riziková analýza ÚKZÚZ. Program auditů na rok 2022 byl zaměřen zejména na metodickou podporu odborných procesů, plnění požadavků norem ISO (ISO 9001, ISO 17025, ISO 17043, ISO 17065), na oblast evidence zemědělské půdy, administrativní, kontrolní a odborné procesy.

Plány na jednotlivé audity sestavují auditorské týmy, resp. garanti auditovaných oblastí, které stanoví ředitel odboru nařízením.

Hlavní cíle Odboru auditu a řízení kvality jsou součástí přezkoumání managementu kvality na daný rok, kdy jsou cíle hodnoceny a stanoveny cíle pro rok následující. Obecnými cíli jsou zejména objektivita, důvěryhodnost, průkaznost výsledků, všestranná komunikace a vzájemná spolupráce.

Interní audity v roce 2022

Odbor auditu a řízení kvality provádí tyto základní typy interních auditů:

- audity v oblasti finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole (finanční audity),
- odborné audity ve smyslu Nařízení EP a Rady č. 2017/625, (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů atd.),
- systémové audity řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001:2016 (audity systémů).

V roce 2022 interní audit prověřoval např.:

- systém vedení Registru vinic,
- metodickou podporu oblasti škodlivých organizmů,
- odbornou způsobilost při používání a distribuci přípravků na ochranu rostlin,
- systém RASFF,
- systém odrůdového zkušebnictví,
- systém dovozní rostlinolékařské kontroly prostřednictvím TRACES ve vazbě na celní správu a správní postupy,
- dokumentaci pro kyberbezpečnost,
- certifikaci konzumních brambor v režimu kvality Q CZ.

Činnost Odboru auditu a řízení kvality probíhala částečně prostřednictvím dálkového přístupu (TEAMS). Audity proběhly v souladu s Programem auditů na rok 2022.

Kritéria interních auditů vycházejí z právních a interních předpisů, norem a standardů.

Výsledky interních auditů byly součástí zpráv a byly součástí porad vedení ústavu.

Výsledky auditů obsažené ve zprávách slouží vedení ústavu jako zdroj informací o stavu uvedených procesů a o případných nedostatcích, o nastavení kontrolních a řídicích mechanismů.

Řízení kvality

Řízení kvality procesů, činností a agend ústavu umožňuje funkční systém kvality managementu ústavu, který je zaveden v souladu s normou ČSN EN ISO 9001:2016. Systém zahrnuje především organizaci práce s vymezením kompetencí, pravomocí a odpovědností, procesním řízením, řízeností dokumentace a stanovenými kontrolními mechanismy.

Pro snazší střednědobé plánování interních auditů slouží zpracovaná riziková analýza ústavu, která v obecné rovině konkretizuje souhrnnou SWOT analýzu klíčových oblastí rozvoje ústavu, která je součástí Strategie rozvoje ÚKZÚZ.

Systém kvality managementu ústavu namátkově prověřují systémové audity řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001:2016 (audity systémů), které jsou součástí auditů odborných procesů a činností (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů atd.), zároveň systém managementu kvality pravidelně prověřují externí certifikační nebo akreditační autority – v roce 2022 společnost SGS ICS Czech Republic, s. r. o. a Český institut pro akreditaci, o.p.s.

Výsledky Interních a externích auditů za rok 2022

Jedná se o objektivně doložitelné skutečnosti, které jsou součástí jednotlivých zpráv. Výsledky interních auditů jsou v souladu s pravidly ve zprávách uváděny jako neshody, zjištění a doporučení.

Interní audit

Interní audit odborných činností a QMS ověřovaly systém QMS a odborné procesy společně.

Odborné audit proběhly v souladu s Programem auditů na rok 2022 s výjimkou auditu zaměřeného na oblast ekologického zemědělství, který byl přesunut do roku 2023.

Interní finanční audit proběhly v souladu s Programem auditů na rok 2022.

Externí audit:

- OdCHCP – dozorový audit ČIA, Certifikace režimu kvality Q CZ, listopad 2022
- General Follow-up: 28/03/2022 – 04/04/2022
- Dozorový audit SGS ICS Czech Republic s.r.o. – požadavky ISO 9001 – září 2022
- Pravidelný dozorový audit ČIA – prověření požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17065:2013 (proces certifikace konzumních brambor v režimu Q CZ – Certifikační orgán (OdCHCP), říjen 2022
- Pravidelný dozorový audit ČIA – prověření požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 (Postup pro interní kalibraci – hmotnost, ONRL Opava, OdNRL Praha, OdNRL Plzeň), říjen 2022.
- Pravidelný dozorový audit ČIA – prověření požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 (Postup pro interní kalibraci – teploty, OdIA) – prosinec 2022
- Pravidelný dozorový audit ČIA – prověření požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 – NRL ODŠOR, únor 2022
- Pravidelný dozorový audit ČIA – prověření požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 – NRL Oddělení osiv a sadby, únor/březen 2022

Zjištění a doporučení:

Během auditů nebyly identifikovány závažné systémové nedostatky, identifikovaná zjištění případně doporučení se týkala hlavně:

- jednotného nastavení některých procesů v rámci ústavu
- administrace procesů
- metodické podpory
- řízení dokumentů

Program auditů byl splněn, některé audity byly přesunuty do roku 2022, viz výše. Identifikovaná zjištění a většinu doporučení auditované útvary akceptovaly a přijaly opatření k eliminaci problémů.

Konzultace

Jednou z činností interního auditu jsou konzultace, které byly v roce 2022 zaměřeny na:

- oblast kyberbezpečnosti, řídicí dokumentaci, technická a organizační opatření,
- oblast veřejných zakázek, zlepšit proces zadávacího řízení,
- aplikaci požadavků pro ochranu osobních dat.

Souhrn výsledků interních auditů je také součástí každoročního přezkoumání managementu kvality ústavu, který je prezentován na poradě vedení ústavu v I. pololetí následujícího roku.

Metrologie a normalizace

V roce 2022 úspěšně proběhl dozorový audit kalibrační laboratoře podle ČSN EN ISO/IEC 17025:2018. Akreditace kalibrační laboratoře umožňuje uznat kontroly teplot jako interní kalibrace a šetří provozní náklady ústavu.

Metrologie	2021	poznámka
Metrologické kontroly		
plánované/provedené	16/11	část kontrol byla přesunuta do 2023, důvodem jsou vyšší požadavky na kalibrace
kalibrace	56/117	
informace metrologa	12	
nakoupené/stažené normy	25	
hlasování o dokumentech CEN a ISO	205	

V oblasti normalizace probíhá v ÚKZÚZ každoročně hlasování k návrhu norem u krmiv, živočišných rostlinných tuků a olejů, hnojiv a biostimulantů v orgánech CEN a ISO, které je vedeno centrálně přes hlavního metrologa, aby byla zaručena jednotnost výstupu směrem k ČAS (Česká agentura pro standardizaci).

Hlavní metrolog disponuje souhlasem s rozmnožováním a šířením technických norem ČSN v rámci ústavu a za rok 2021 rozeslal 17 nových technických norem ČSN a ISO na jednotlivé pracovníky ÚKZÚZ.

BOZP a PO

Kontroly BOZP a PO byly provedeny podle plánu. Uložená doporučení (např. zkouška nákladního výtahu, technická prohlídka manipulačního vozíku, periodické lékařské prohlídky) byla provedena.

Plánovaná školení probíhala i prostřednictvím aplikace Teams. Počet pracovních úrazů včetně výše odškodnění a externí kontroly jsou uvedeny v tabulce:

BOZP a PO	2022	poznámka
Úrazy		
počet úrazů	2	
koeficient úrazovosti	0,17	
výše odškodnění v Kč	133 914,-Kč	Celkový součet odškodnění 2 PÚ.
Kontrolní činnost (plán/skutečnost)		
Počet kontrol	97/98	
školení BOZP a PO	61/62	
počet školených z BOZP, PO, CHLaS, PPO a PPH	635/640	

Závěr

Systém interního auditu se stále vyvíjí a díky rostoucím zkušenostem a spolupráci s ostatními útvary ústavu se zlepšuje příprava na jednotlivá témata a důsledkem je vyšší vypovídací hodnota zpráv a z nich plynoucích doporučení.

Závěrem lze konstatovat, že systém interního auditu ústavu je funkční a z hodnocení plynou hlavní náměty pro zlepšení:

- spolupráce při identifikaci efektivnějšího využití finančních prostředků pro jednotlivé činnosti vykonávané ústavem (např. úspory, mimorozpočtové příjmy),
- ve spolupráci s ostatními organizačními útvary, pokud možno přispět ke zjednodušení interních předpisů ústavu a ke snížení interní administrativní zátěže, přispět k elektronizaci dalších dokumentů,
- podílet se na dodržování požadavků nařízení o ochraně osobních dat v podmínkách ústavu.

